

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
211. (1277.) szám

Szombatról vasárnapra virradó éjszaka áttérünk a téli időszámításra: hajnali 4-kor 3 órára kell visszaállítani az óra mutatóit!

BNR-valutaárfolyamok

1 euró	4,2643 ▼
1 amerikai dollár	3,0814 ▼
100 magyar forint	1,5505 ▼

Kultúra 6

A Hét: a szellemi úrt betöltő, maga után úrt hagyó hetilap

Gálfalvi Zsolt, Ágoston Hugó és Horváth Andor egykori szerkesztőket Sebestyén-Spielmann Mihály faggatta a lap életrehívásáról, a szerkesztői munkáról, azokról a körülményekről, amelyek között létrejött a romániai magyarság egyik legszínvonalasabb kulturális fóruma.

Társadalom 7

Magyar rektorportrék a Babeş-Bolyai folyosóján

Hosszas egyeztetés után a román rektorok arcképei mellett kifüggesztették a magyar rektorok arcát is a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen. A Bolyai Kezdeményező Bizottság elégedetlen az eredménnyel, radikális akciót hirdetett az egyetemi magyar feliratokért.

Vezércikk 3

Román hajó magyar utasokkal

A román kormány sorsa, léte, összetétele, bukása, megmaradása közvetlenül az RMDSZ kezében van. A magyar szövetség bármikor úgy gondolhatja, hogy a jelenlegi román kormányt nem alkalmas a kormányzásra, vagy – ellenkezőleg – megállapíthatja, hogy az egyetlen, felelős, kormányzásra képes román politikai alakulat a Demokrata-Liberális Párt. ▶

Salamon Márton László

„Bizalmi” szakítópróba

Felelősséget vállalt tegnap a parlamentben a tanügyi törvényért a Boc-kabinet

Az ellenzék kivonult a plénumból a tanügyi törvényre vonatkozó kormányzati felelősségvállaláskor, és újabb bizalmatlansági indítványt készít. Fotó: Mediafax

„El sem tudjuk képzelni, hogy a tanügyi törvény ellen benyújtandó ellenzéki bizalmatlansági indítvány sikeres legyen. Mi eleget tettünk kötelezettségeinknek, elvárjuk ezt koalíciós társainktól is” – fejtette ki az ÚMSZ kérdésére az RMDSZ képviselőházi frakcióvezetője. A Boc-kabinet tegnap felelősséget vállalt azért a tanügyi törvényért, amely – egyebek mellett – kimondja: a nemzetiségi osztályokban a román nyelv és irodalom kivételével minden tantárgyat az adott közösség nyelvét kell tanítani, ideértve Románia földrajzát és történelmét. **3. és 4. oldal ▶**

Kompromisszum az EU-csúcson?

MTI

▶ A kompromisszumkeresés gyében kezdtek kétnapos csúcstalálkozót tegnap Brüsszelben az EU-országok állam- és kormányfői, akik egyelőre különböző módon látják javíthatónak az euróövezet stabilitását, a további gazdasági-pénzügyi válságok elkerülésének, illetve kezelésének lehetőségeit. A brüsszeli tanácskozás – ahol Romániát Traian Băsescu államfő, Magyarországot Orbán Viktor kormányfő képviseli – „Deauville árnyékában” zajlik. **Folytatása a 2. oldalon ▶**

Halottak napi temető-nonstop

Házsongárd. Az ünnepre készülődnek a sírkertek. 7. oldal Fotó: Sipos M. Zoltán

Sztrájk-hajcihő az iskolákban

▶ „Rajtaütészerűen” szólították fel tegnap reggel a tanügyi szakszervezetek a tanárokat: sztrájkjal tiltakozzanak az ellen, hogy a kormány felelősséget vállal a tanügyi törvényért. A magyar pedagógusok nem csatlakoztak a sztrájkfelhíváshoz, pedig ország-szerte több iskolában függesztették fel a munkát a tanárok. Ők úgy vélik, a felhívás nem szakmai, hanem politikai jellegű. **7. oldal ▶**

Mai mellékletünk:
úmsz **színekép**

ÚMSZ előfizetési akció 2011

Egyet fizet, kettőt kap!

Fizessen elő az Új Magyar Szóra, és ajándékozza meg szeretett, barátait, ismerősöket egy ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!

Részletek Szolgáltatás oldalunkon

HIRDETÉS

Röviden

Szócs Géza Párizsban: szoros a kulturális együttműködés

A jövő évi magyar uniós elnökség és a Liszt-év jegyében Magyarország és Franciaország egyes területeken erősíteni kívánja kulturális kapcsolatait, illetve szeretné megőrizni azt a dinamikát, amellyel jelenleg is rendelkezik – mondta tegnap az MTI-nek Párizsban Szócs Géza francia kollégájánál tett bemutatkozó látogatását követően. A Nemzeti Erőforrás Minisztérium kulturális államtitkárának tájékoztatása szerint Frédéric Mitterrand ígéretet tett arra, hogy a Magyarország és Franciaország között évek óta készülő koprodukciós és filmművészeti megállapodást mielőbb aláírhatják. A kulturális értékek digitalizálásának területén is szorosabbra kívánja fűzni az együttműködést a két ország, a Liszt-év keretében pedig több rendezvényt is tartanak majd Franciaországban – tette hozzá Szócs Géza magyar kulturális államtitkár.

Bulgária csökkent a hadseregének létszámát

Bulgária 2014 végéig 44 ezerről 37 ezerre tervezi csökkenteni haderejének létszámát – derült ki a szófiai parlamentben tegnap elfogadott „fehér könyvből”. A költségek lefaragását azonban nem tervezik, Bulgária továbbra is a GDP több mint 1,5 százalékát akarja védelmi kiadásokra fordítani. A bolgár törvényhozók arról is döntöttek, hogy feloldják a nők szolgálatteljesítésére vonatkozó korlátozásokat. A jövőben a törvény lehetővé teszi, hogy nők is szolgálhassanak például a nemzeti gárdánál vagy tengeraltartó alakulatoknál. Utóbbira azonban a gyakorlatban már nemigen lesz lehetőségük, mert a parlamentben egyúttal megszavazták a bolgár haditengerészet egyetlen tengeraltartójának a leszerelését.

Román „szamuráj” egy szegedi benzinkútnál

Kihallgatása után a rendőrség őrizetbe vette azt a 25 éves román állampolgárt, aki tegnapra virradóra szamurájkarddal fenyegette meg egy szegedi benzinkút alkalmazottjait; a férfit felfegyverkezve elkötött garázdaság bűntettével gyanúsítják – közölte a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság sajtószóvivője. Az ügyről korábban azt közölte a rendőrség: kávévett, tankolt, majd fizetés nélkül távozott három román állampolgár egy szegedi benzinkúttól, előtte azonban egyikük egy szamurájkarddal megfenyegette az ott dolgozókat. A három román állampolgár egy olasz rendszámú autóval érkezett a benzinkúthoz. Egyikük kávévett, majd jelezte a kutasnak, hogy tankolni szeretne tíz euróért. Amikor a kutas kérte az üzemenyért járó pénzt, a férfi dühbe gurult, az autójához ment és elővett egy szamurájkardot, amellyel fenyegetőzni kezdett. A helyszínre érkező rendőrök a benzinkúttól néhány kilométerre tartóztatták fel az autót és az abban ülő három román állampolgárt. A helyszíni szemle során a járműből útközben kidobott kard is előkerült.

Franciaország: ismét országos tiltakozónap a nyugdíjreform ellen

A francia szakszervezetek ismét országos tiltakozónapot tartottak tegnap a nyugdíjreform ellen – szeptember óta már ez a hetedik alkalom; ezúttal 269 városban kezdődtek utcai tüntetések. A sztrájkok azonban egyre inkább kifulladásban vannak, miután a nyugdíjkorhatár 62 évre történő fokozatos emelését előíró törvényt a parlament szerdán végleg elfogadta. „Szó sincs vereségről” – hangsúlyozta Francois Chéreau, az egyik legjelentősebb szakszervezeti tömörülés, a CFDT vezetője. A *Le Parisien* című fővárosi napilapban közzétett felmérés szerint a franciák 65 százaléka támogatja a tiltakozás folytatását.

Borbély-vizit Budapesten

Magyarország támogatja Románia mielőbbi belépését a schengeni övezetbe

Hírösszefoglaló

Magyarország mindent megtesz annak érdekében, hogy Románia mielőbb csatlakozhasson a schengeni egyezményhez – jelentette ki Németh Zsolt külügyi államtitkár tegnap, Borbély László romániai környezetvédelmi és erdészeti miniszterrel folytatott budapesti megbeszélése után. Németh Zsolt hangsúlyozta: a két ország közötti határellenőrzés megszüntetése a magyarság elmúlt száz évének kiemelkedő eseménye lesz,

Biztatóak a magyar–román környezetvédelmi kapcsolatok

A jövőre nézve is biztatóak a magyar–román környezetvédelmi kapcsolatok – mondta Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter azután, hogy tegnap megbeszéléseket folytatott Borbély László romániai környezetvédelmi és erdészeti miniszterrel Budapesten. Fazekas megköszönte Romániának a magyarországi iszapkatasztrófa következményeinek elhárításához nyújtott eddigi segítségét, továbbá a mostani adományt. Ro-

mánia ugyanis 250 ezer porálcot adományozott a katasztrófa után Magyarországnak, amit a romániai miniszter tegnap személyesen adott át Devecser és Kolontár térségében. Borbély is megköszönte magyar kollégájának az iszapkatasztrófáról adott napi rendszeres tájékoztatást, aminek jelentős szerepe volt a romániai közvélemény korrekta tájékoztatásában. A katasztrófának nincs a határon átnyúló hatása – szögezte le Borbély.

megvalósulására pedig már Magyarország soros európai uniós elnöksége alatt, vagyis a jövő év első felében is reális esély van.

Borbély László emellett szintén történelmi jelentőségűnek nevezte a romániai tanügyi törvény követhető napokban vár-

ható elfogadását, amelynek révén az erdélyi magyarság anyanyelven történő teljes körű oktatása valósulhat meg.

A magyar kormány képviselője megköszönte Romániának a vörösiszap-katasztrófa utáni helyreállításra felajánlott jelentős támogatást. Németh Zsolt szerint a korábbi esetekhez hasonlóan ez a legutóbbi tragédia is azt mutatja: a két ország között magas fokú érzékenységgel alakult ki az egymás problémáiban való segítségnyújtás területe. Borbély emlékeztetett arra: a román kormány korábban egy külön alap létrehozását kérte Brüsszeltől annak érdekében, hogy hasonló katasztrófák esetén azonnali segítséget kaphassanak az érintett tagországok. A két politikus egyaránt kiemelkedő fontosságúnak nevezte az országok által közösen indított Duna-stratégiát, amely elmondásuk alapján újítja makroregionális építkezést biztosíthat a folyó mentén. Németh Zsolt megjegyezte továbbá, hogy Románia rendkívül empátiákkal fogadta a határon túli magyarok kedvezményes honosításának lehetőségét. ◀

Németh Zsolt külügyi államtitkár (jobbra) Borbély László miniszterrel folytatott megbeszélést Budapesten Fotó: MTI

Kompromisszumkeresés jegyében indult az EU-csúcs

Folytatás az 1. oldalról

E francia tengerparti üdülőhelyen nemrégiben Nicolas Sarkozy francia elnök és Angela Merkel német kancellár a közös javaslattal állt elő, hogy az idült adóssághalmozó tagállamokat akár az uniós szavazati jog átmeneti megvonásával is lehessen sújtani, amihez azonban módosítani kellene az EU alapszerződését. A gondolat több tagállam részéről éles elutasításban részesült. Értesülések szerint a Sarkozy–Merkel javaslat a jobbközép irányzatú európai párt-, illetve állami vezetőknek az EU-csúcs előtt tartott külön néppárti értekezletén sem kapta meg a szükséges többséget. Az európai szocialisták eleve a gondolat ellen foglaltak állást. „Rossz gondolat, rossz időben” – mondta Poul Nyrup Rasmussen, az Európai Szocialisták Pártjának elnöke, volt dán kormányfő. Abban azonban az EU-csúcs összes részvevője egyetért, hogy valamilyen hosszabb távú mechanizmust ki kell alakítani a további esetleges válságok kivédésére.

José Manuel Barroso, az Európai Bizottság – a legfőbb uniós végrehajtó testület – elnöke így nyilatkozott: „most nem lehet teljes egyetértést kialakítani olyan szerződés módosítás mellett,

amely lehetővé tenné a közös pénzügyi szabályokat tartósan megsértő euróövezeti országok szavazati jogának csökkentését”.

David Cameron brit miniszterelnök teljesen elfogadhatatlannak minősítette a jövő évi uniós költségvetés hat százalékos bővítésének javaslatát. Sok tagország, köztük Nagy-Britannia visszafogja a költségvetési kiadásokat, hogy lefaragja a hiányt, és ilyen helyzetben nem szabad elfogadni az Európai Parlament (EP) azon javaslatát, hogy az uniós költségvetés hat százalékkal bővüljön jövőre – mondta újságíróknak Cameron. Az EP indítványával ellentétben az uniós tagállamok kormányait képviselő Tanács úgy foglalt állást, hogy legfeljebb 2,9 százalékkal növekedhet 2011-ben az EU büdcséje. Cameron most kilátásba helyezte, hogy az EU-csúcstalálkozón szövetségeket fog keresni a túlzott uniós költségek megakadályozása érdekében.

A téma hivatalosan nem szerepel a napirenden: az uniós országok vezetői most elsősorban a további válságok kivédését célzó mechanizmusok kidolgozásával, a fegyelmet gazdálkodás kiényszerítését szolgáló szankciós rendszerrel akarnak foglalkozni. ◀

Indonézia: újra kitört tegnap a Merapi vulkán

Hírösszefoglaló

Ismét kitört tegnap az indonéziai Jáva szigetén a Merapi vulkán, de újabb halálesetekről, illetve sérülésekről nem érkezett hír. Ezzel szemben a kitérőt alig 24 órával megelőző, mentawai-szigeteki szökőár áldozatainak száma egyre növekszik és a hatóságok szerint az ötszázat is elérheti. A Merapi újabb kitérése helyi idő szerint délután fél ötkor kezdődött, de egyelőre csak forró hamut lövellt ki a vulkán. A tűzhányó keddi kitérése 33 ember halálát okozta.

A másik katasztrófa sújtotta helyszínen, a Szumátra közeli Mentawai-szigeteken a szökőár egyre több áldozatának a holttestét találják meg a mentőcsapatok, s így tegnap már 370-re emelkedett a természeti csapás halottainak száma. A viharos tenger és a rossz időjárási körülmények miatt a mentő- és kutatócsapatok napokig nem tudták megközelíteni a szigetlancot, így sok helyütt a partokon és az utcákon még most is felpuffadt holttestek hevernek. Jelenleg még 338 embert keresnek, ők valószínűleg már nem élnek, de a kutatást megnehezíti, hogy a holttesteket messzire elsodorhatták a 3-6 méter magas hullámok, amelyek 600 méter

mélyen hatoltak be a szárazföldre. A mentési munkálatok koordinátora elmondta, hogy csodával határos módon szerdán Pagai Selatan szigetén a fák között élve találtak egy másfél éves kisgyereket, akinek a szülei meghaltak a szökőárban.

Az elmosott szigetekre Susilo Bambang Yudhoyono indonéz államfő is ellátogatott, hogy személyesen felügyelje az ételt, vizet és gyógyszereket tartalmazó segélycsomagok érkezését és megnyugtassa a túlélőket.

Eközben a szökőár helyszínétől 1000 kilométerre a Merapi 33 áldozatából 26-nak közös temetést tartottak hozzátartozóik tegnap, ezek jelenlétében. A halottak között volt a vulkán szellemeinek őrzője is, de őt külön temették el.

Az alig 24 óras különbséggel bekövetkezett természeti csapások komoly próbáját jelentették az indonéziai katasztrófa-elhárítási rendszernek. Hivatalos források szerint rontotta a helyzetet, hogy a 2004-es hatalmas cunami után kiépített vészjelző rendszer elromlott, mivel nem volt rendszer karbantartva. Az Európai Bizottság 1,5 millió eurót különített el a kettős katasztrófa áldozatainak részére. Ez az összeg 87 ezer ember megsegítésére elegendő. ◀

„Bizalmi” szakítópróba

Felelősséget vállalt a parlamentben a tanügyi törvényért a Boc-kabinet

Moldován Árpád Zsolt

► Bár az egy nappal korábbi bizalmatlansági indítványról való szavazás hőfokát nem érte el, a Boc-kormány tegnap felelősségvállalása a tanügyi törvény ügyében sem zajlott le eseménytelenül. Előbb, két hiányzó ellenzéki honatya miatt, az összevont házbizottságokban a Szociáldemokrata Párt (PSD) és a Nemzeti Liberális Párt (PNL) nem tudta érvényesíteni akaratát, így a testület 14-13 arányban elutasította a felelősségvállalás egy héttel való elhalasztását, és napirendre tűzte a tanügyi törvényt. Az ellenzékiek azért kérték halasztást az ügyben, hogy az Alkotmánybíróság dönthesse a Mircea Geoană szenátuselnök által emelt kifogások-

ról. Szerinte megengedhetetlen, hogy a kormány egy olyan tervezetért vállal felelősséget a törvényalkotási folyamat közepén, amelyet előzőleg elfogadott a képviselőház, a szenátus pedig elkezdte a vitáját.

RMDSZ-es célkitűzés

A Demokrata-Liberális Párt (PD-L) és az RMDSZ gerincére épülő kormánykoalíció – amely a független és a nemzeti kisebbségeket képviselő honatyák támogatását is élvezzi a parlamentben – azt követően vállalt felelősséget a törvénytervezetért, hogy az RMDSZ ismételen arra panaszkodott, hogy a szenátus szakbizottságában szándékosan késleltetik a jogszabály vitáját. Az okta-

tási törvénycsomag – amelyet csak a következő tanévtől alkalmaznak majd – a kormány szándékai szerint gyökeresen megreformálja a felsőoktatást, de főként a közoktatást, amelynek szervezésében az új törvény szerint nagyobb szerepet kaphatnak az önkormányzatok, a szülők és az iskolák. A törvény több kedvező előírást tartalmaz a nemzeti kisebbségek számára, így például az ezen közösségekhez tartozó diákok anyanyelvükön tanulhatnak a gimnáziumban és a középiskolában is Románia történelmét és földrajzát.

Lesz bizalmatlansági

A jogszabály bemutatásáról ki-
vonuló liberálisok bejelentették,

bizalmatlansági indítványt nyújtanak be a tanügyi törvény ellen, és azonnal elkezdtek az aláírások gyűjtését. Bár előzetesen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy amennyiben a szerdai kezdeményezés elbukik, akkor nem támogatnak egy újabb bizalmatlansági indítványt. Victor Ponta szociáldemokrata elnök „az erdélyi honatyák becsületére” hivatkozva bejelentette, alakulata is csatlakozik a PNL kezdeményezéséhez. Fogalmazása szerint az erdélyi megyékből származó képviselők és szenátorok nem állhatnak válsztóik elé, ha nem tennének meg mindent „a magyar szegregációs törekvések ellen”.

Frakciófegyelmet kér Olosz Gergely

Nem lepte meg a „magyar kártya” kijátszása Olosz Gergelyt, az RMDSZ képviselőházi frakcióvezetőjét. A politikus emlékeztetett, hogy Cristian Adomniței volt liberális tanügyminiszter annak ellenére nevezte „hazaárulásnak” a „magyarbarát” jogszabályt, hogy a 2004–2008 közötti közös kormányzás idején maga is támogatta az RMDSZ törekvéseit. „El sem tudjuk képzelni, hogy a tanügyi törvény ellen benyújtandó ellenzéki bizalmatlansági indítvány sikeres legyen. Ebben az esetben is működnie kell a frakciófegyelmnek, ahogy mi eleget tettünk kötelezettségeinknek, ugyanúgy ezt elvárjuk koalíciós társainktól is” – fogalmazott az ÚMSZ-nek Olosz. Mint hozzátette, a szövetség elégedett a jogszabálytervezettel. ◀

Emil Boc miniszterelnök mutatta be tegnap a tanügyi törvényt, amelyért felelősséget vállalt a kormány. Fotó: Tofán Levente

„Izmozás” miatt lemond Antal?

Kovács Zsolt

► „Nagyon közel állok ehhez a lépéshez” – jelentette be tegnapi sajtótájékoztatóján Antal Árpád, aki leszögezte: döntését egy helyi jellegű ügy miatt fontolgatja. A sepsiszentgyörgyi RMDSZ élére másfél év megválasztott Antal Árpád állt, hogy konkrétan megmondta volna bosszúságának okát, kifejtette: olyannak szeretné az RMDSZ-t, ahol nem a platformok háttér egyeztetéséből és „izmozásból” születnek a listák és tisztségek, nem az a döntő, hogy „ki az én barátom, és ki valamelyik erős platform embere”, hanem a tudás és az alkalmasság egy adott feladatra. A szövetség sepsiszentgyörgyi elnöke elmondta: főként a fiatalok számára szeretne morális mércét állítani, és nekik szeretne üzenni, hogy „nem attól lehet előre jutni, hogy kiereszokolnak maguknak valamit, hanem attól, ha tanulnak, dolgoznak, és képesek saját hibáikból tanulni”. Hozzátette: problémaként éli meg, hogy az RMDSZ-en belül különböző csoportosulások egymásnak feszülve próbálnak kialakítani többséget, szerinte a legutóbbi önkormányzati választásokon is részben a platformharcok eredményeként történt az, hogy csak nyolc tanácsosi helyet sikerült megszerezni a városban. ◀

Udvarhelyszék elnököt keres

Baloga-Tamás Erika

► Minden bizonnyal Verestóy Attila szenátor is jelölteti magát, a legkésőbb december 19-ig lebonyolítandó udvarhelyszéki RMDSZ-elnöki választáson. A szervezet elnöki széke közel három hónapja óta áll üresen, miután Bunta Levente két évig tartó elnökség után, augusztusban lemondott a funkcióról. „A tisztújítás megszervezése az alapszabályzat szerint a széki RMDSZ hatáskörébe tartozik. Ám, mivel a szervezetnek nincs elnöke, ezért gyakorlatilag ez a lépés kivitelezhetetlenné vált” – nyilatkozta az ÚMSZ-nek Kovács Péter ügyvezető alelnök. Az udvarhelyszéki RMDSZ tisztújításának megszervezését tehát a szövetség Ügyvezető Elnöksége vette kézbe, és október 27-én ki-nevezte a küldöttgyűlés előkészítésével és lebonyolításával megbízott koordináló testületet.

A koordináló testület munkálataiban Antal István parlamenti képviselő, Bálint Elemér udvarhelyszéki RMDSZ-elnökségi tag, oroszhegyi polgármester, Bokor Botond fenyédi RMDSZ-elnök, polgármester, Farkas Márton, Bögöz község RMDSZ-elnöke, Katona Mihály udvarhelyszéki RMDSZ-elnökségi tag, korondi polgármester, Kovács Péter ügyvezető alelnök, a testület elnöke és Verestóy Attila szenátor vesz

részt. „A testület kialakításakor fontos volt, hogy politikai szempontból kiegyensúlyozott legyen. Úgy vélem, hogy ez sikerült is” – fogalmazott Kovács.

A bizottság ma délelőtt ül össze először, ez alkalommal a határidőkről döntenek, azaz arról, hogy pontosan mikor lesz a tisztújítás, meddig lehet leadni, és mit kell tartalmazniuk a jelölési dossziéknak, továbbá a testület hatáskörébe tartozik a Küldöttgyűlésre vonatkozó képviselői norma kidolgozása is a széki alapszabályzat előírásainak figyelembevételével, valamint össze kell hangolni a tisztújító küldöttgyűlés előkészítésében illetékes testületek intézkedéseit is.

Hogy kik jelentkeznek az elnöki tisztre, arra pontosan csak a jelölési határidő lejártával derül majd fény. Az biztos, hogy a szeptember 30-i székelyudvarhelyi küldöttgyűlés rábólintott Verestóy Attila szenátor jelölésére, a politikus akkor elfogadta a felkérést, s ha a szenátor tegnapi, ÚMSZ-nek feltárt szándéka nem változik időközben, várhatóan le is teszi a jelölési dossziéját. „Bár Verestóy tagja a tisztújítást koordináló csapatnak is, függetlenül ettől indulhat a választáson, ugyanis a testület kizárólag szabályozási kérdésekben dönt, így a kettő nem zárja ki egymást” – erősítette meg lapunknak Kovács Péter. ◀

Zsarol az IMF?

ÚMSZ

► Feltételekhez kötötte tegnap Jeffrey Franks, a Nemzetközi Valutaalap (IMF) romániai küldöttségének vezetője a Boc-kormánytalal egyeztetett hitel következő részletének folyósítását. Franks leszögezte: a pénz utalásának további feltétele, hogy a lakossági hitelek szabályozó 50-es kormányrendeletet ne alkalmazzák visszamenőleg a már folyamatban levő szerződésekre is. Ugyanakkor a Gándul című napilap információi szerint az IMF garanciát kapott Traian Băsescu államfőtől, hogy nem hirdeti ki az alaplélmiszerek áfájának 5 százalékra való csökkentését és a 2000 lej alatti nyugdíjak adómentességét bevezető törvényeket. A kormány egyebek között azt akarja, hogy a bérjárulékok a jelenlegi 44 százalékról 41 százalékra csökkenjenek, a személyi jövedelemadó 12 százalékra csökkenjen a mostani 16 százalékról, a 600 lejes minimálbért 700 lej fölé emelné, de az IMF csak 650 lejig terjedő növeledést hajlandó elfogadni. Ugyanakkor Jeffrey Franks elmondta: nem vizsgálták felül korábbi becsléseiket, így számításaik szerint 2011-ben a román bruttó össztermék (GDP) várhatóan körülbelül 1,5 százalékkal nő az ideihöz képest, miután az idén várhatóan 1,9 százalékkal csökken a 2009-es adathoz viszonyítva. ◀

Román hajó magyar utasokkal

Salamon Márton László

Meddig tart ki még az RMDSZ koalíciós partnere, a PD-L mellett? Ez a kérdés látszólag partikuláris, és csak a magyar érdekvédelmi szervezet számára bír stratégiai-taktikai jelentőséggel, de a valóságban az egész román politikai-gazdasági-társadalmi élet alakulását meghatározza. Ezért hatalmas az RMDSZ vezetőinek felelőssége: immár ők maguk, közvetlenül döntenek nem csupán (bár az sem kis dolog) a másfél milliós romániai magyar kisebbség sorsáról, hanem egy több mint húszmilliós európai állam, az EU-27 hetedik legnagyobb tagországa jövőjéről is. Ha pusztán a számok tükrében nézzük tehát a dolgokat, a magyar kormányval összehasonlítva megállapíthatjuk, hogy míg egy magyarországi miniszterre tízmillió EU-polgár „jut”, egy romániai magyar miniszter kétszer annyinak a sorsát befolyásolja döntéseivel.

Természetesen a számok ilyen leegyszerűsítő összehasonlítása torzulásokat hagy a képzetben, hiszen az RMDSZ nem önmagában kormányoz, sőt: akárhogy is vesszük, igazából másodlagos a román Demokrata-Liberális Párt vezette kormánykoalíció. S mint ilyen, aligha dönthet egymagában Románia egészét érintő kérdésekben, bár bizonyos területeken, konkrét kérdésekben – legalábbis részben – megteheti. Kicsikarhat a programjával összhangban levő kisebbségi jogokat a koalíciós társától – kórház-decentralizáció, tanügyi törvény, régiós újrafelosztás, kisebbségi törvény, önrendelkezés –, de a magyar nemzeti közösség specifikus igényeitől független kérdésekben is rá hárulhat a döntés felelőssége – környezetvédelem, egészségügy, országos kultúrügyek.

A parlamentben egymást követő bizalmatlansági indítványok most újra előtérbe hozták azt a tényt: a román kormány sorsa, léte, összetétele, bukása, megmaradása közvetlenül az RMDSZ kezében van. A magyar szövetség bármikor úgy gondolhatja, hogy a jelenlegi román miniszterelnök és kormány párt nem alkalmas a kormányzásra, és dönthet a menesztéséről, vagy – ellenkezőleg – megállapíthatja, hogy az egyetlen, felelős és kompetens kormányzásra képes román politikai alakulat a Demokrata-Liberális Párt, és kitarthat mellette még két teljes évig, az ellenzékben levő román pártokkal szemben.

A bizalmatlansági indítványról szóló szavazáson azonban az RMDSZ annak adta jelét, hogy a szándékai nem ez utóbbi variánsban leírtakkal egyeznek meg. A magyar honatyák álláspontját tolmácsoló RMDSZ-es szónok kétmondatos beszédében egyetlen okot hozott fel arra, hogy a szövetség miért nem szavazza meg a bizalmatlansági indítványt: mert nem ildomos megbuktatni egy olyan koalíciót, amelyben az RMDSZ is benne van, elsüllyeszteni egy olyan román hajót, amelyben magyar utasok is vannak. Előbb mi kiszállunk, aztán süllyesztjük el – olvashatta a sorok között a jó megfigyelő. Az RMDSZ tehát az alkalomra vár, hogy a már léket kapott hajóból kiszálljon. Persze: még mielőtt elsüllyedne.

Román lapszemle

A szív- és érrendszeri, emésztési, és légzőszervi megbetegedések, illetve a rák okozza a legtöbb halálesetet Romániában. Az állampolgárok egészségét a nem megfelelő életmód őrli fel. (Adevărul) ► Több száz nyugdíjas tolong Rahován, hogy kaphasson egy civil szervezet kenyéradományából. A látvány a kommunizmus éveit idézi. (Evenimentul zilei) ► 24 ezer eurós gyémántkarkötőt és egy pár cipőt ajánlott fel Madonna az Ovidiu Rom Egyesület szombati Halloween báljára, melynek díszvendége Nicolas Cage lesz. (Curentul)

Törvénybe iktatott oktatásreformok

A nemzeti kisebbségek szempontjából is rendkívül fontos rendelkezéseket tartalmaz az új oktatási törvény.

Bogdán Tibor

▶ Négy órás éjszakai tanácskozás után, röviddel a bizalmatlansági indítvány vitája után a Boc-kabinet végrehajtotta az utolsó simításokat is az oktatási törvénytervezeten, amelyért tegnap vállalt kormányzati felelősséget a parlament előtt.

Engedmények, szigorítások

A kormányülésen 1224 módosító javaslatot tekintettek át, ennek során néhány területen visszaléptek, mindenekelőtt a legvitatottabb pontok közé tartozó egyetemi autonómia kérdésében. Az eredeti dokumentum lehetővé tette a felsőoktatási intézmények számára, hogy versenyvizsga útján jelölje ki a rektort, aki aztán fokozott hatásköröket kap, így maga

nevezheti ki a rektorhelyetteseket és a dékánokat. Az újabb szövegváltozat értelmében az egyetem két modell között választhatnak. Az első változat értelmében a rektort a teljes egyetemi közösség – tanároktól kezdve a diákokig – választaná meg. A második lehetőség kétlépéses lenne: az elsősben az egyetemi szenátus kiválasztja a rektorjelölteket, akik közül a továbbiakban szakértői bizottság által elbírált versenyvizsgán jelölik ki a győztest.

Engedményt tett a kormány egy másik nagy vitát kavarázó kérdésben, az iskolaigazgatók összeférhetetlenségét illetően is. A korábbi jogszabály-tervezet megtiltotta ugyanis azt, hogy az oktatási intézmények vezetői egy személyben valamely politikai párt tagjai is legyenek (egyebek között emiatt mi-

nősítette korábban az alaptörvénnyel szembenállónak a törvény kormányzati felelősségvállalással történő elfogadását az Alkotmánybíróság). A jelenlegi szöveg már kevésbé szigorú: lehetővé teszi az iskolaigazgatók politikai elkötelezettségét, csupán azt tiltja, hogy politikai pártok területi szervezeteinek elnökei vagy alelnökei tisztségét töltsék be. Ugyanakkor bizonyos területeken a törvény szigorúbban rendelkezik, a megszorítások elsősorban az „egyetemi klánok” kialakulását lehetetlenítik el. A tervezet elfogadása nyomán törvényellenesnek minősül az, hogy egyazon egyetem keretében rokonok töltsenek be vezetői tisztségeket. A szöveg eredetileg ezt csak a karok esetében tiltja, a módosítások nyomán viszont a tilalom egyetemi szinten válik érvényessé.

Iskola után iskola

A törvény kötelezővé teszi a tíz osztályos oktatást, az

előkészítő évtől kezdve egészen a IX. osztályig bezáróan. Utóbbit a gimnáziumi oktatás keretébe sorolja be. A liceumi oktatás így tehát mindössze három évet ölel fel, a tanulók pedig kétévénként tesznek képességfelmérő vizsgát, II. osztálytól kezdve egészen a X. osztályig. A kötelező oktatás éveiben a sokat hiányzó vagy kimaradó tanulók szüleit ezer lejjig terjedő pénzbírsággal sújthatják.

Bevezetik az iskola utáni iskola-programot is, azt azonban nem teszik kötelezővé.

Jelentősen változnak az oktatási káderek pályafutását szabályozó rendelkezések is. A módosítás nyomán az egyetemi végzősök csupán két éves mesterfokú képzés és egy évig tartó gyakorlonokoskodás után nyerhetik el a tanári kinevezést.

A jövőben eltérő rangsorolást kapnak a felsőoktatási intézmények. A törvénytervezet három egyetemi kategóriát különböztet

meg. Az oktatási, az oktatási és kutatási, valamint a előrehaladott kutatási és oktatási profilút. A törvénynek megfelelően csak ez utóbbi kategóriába tartozó egyetemek támogathatnak majd doktorátusi programokat.

Kisebbségbarát kitételek

A nemzeti kisebbségek szempontjából is rendkívül fontos rendelkezéseket tartalmaz az új oktatási törvény. Így például a kisebbségi nyelveken oktató iskolákban a román nyelv és irodalom kivételével valamennyi tantárgyat anyanyelven tanulnak. Hasonlóképpen anyanyelven oktatják Románia történelmét és földrajzát is – a román tannyelvű iskolákban használatos tankönyvek és programok alapján. A jogszabály azonban kötelezővé teszi a földrajzi nevek és történelmi személyiségek román nyelvű megfelelőjének elsajátítását is.

A nemzeti kisebbségi tanulók számára kedvező előírás az is, hogy a román nyelvet és irodalmat az egyes kisebbségek számára összeállított sajátos oktatási program és tankönyv alapján adják elő. Ugyanakkor a kisebbségi oktatást illetően a több, nemzetiségi nyelven oktató iskolával rendelkező területi-közigazgatási egységek területén, minden kisebbségi nyelv esetében legalább egy jogi személyiséggel rendelkező iskolának kell működni, függetlenül a tanulók létszámától. Amennyiben valamely municípiumban, városban, vagy községben csak egy kisebbségi nyelvű működő gimnázium vagy líceum létezik, akkor az illető egység, a tanulók létszámától függetlenül jogi személyiséget kap.

Végül pedig a kisebbségi nyelveken oktató gimnáziumokban tantárgyként bevezetik az illető nemzetiségi történelmének és hagyományainak anyanyelven történő tanulmányozását. ◀

Feszült viszony Izrael és Vatikán között

Az enyhülés rövidebb időszaka után ismét feszültté vált a viszony Izrael és a Vatikán között. Az újból kieleseődő vitára most a XIV. Benedek pápa által összehívott, kéthetes konferenciasorozat adott okot; ez volt egyébként az első szinódus, amely a Közel-Keleten élő keresztények jövőjével foglalkozott.

B. T.

▶ A Közel-Kelet kérdéseivel foglalkozó, a római katolikus egyház által kezdeményezett szinódus – enyhén fogalmazva is – egyoldalúvá és elfogulttá „sikeredett”. Ezen a zárónyilatkozat megfogalmazói azzal próbáltak enyhíteni, hogy elismerték: aminthogy „a palesztin népnek joga van a méltóságot és biztonságos életet biztosító szabad hazához”, ugyanúgy „Izraelnek is joga van élvezni a békét és a biztonságot, nemzetközileg elismert határai között”.

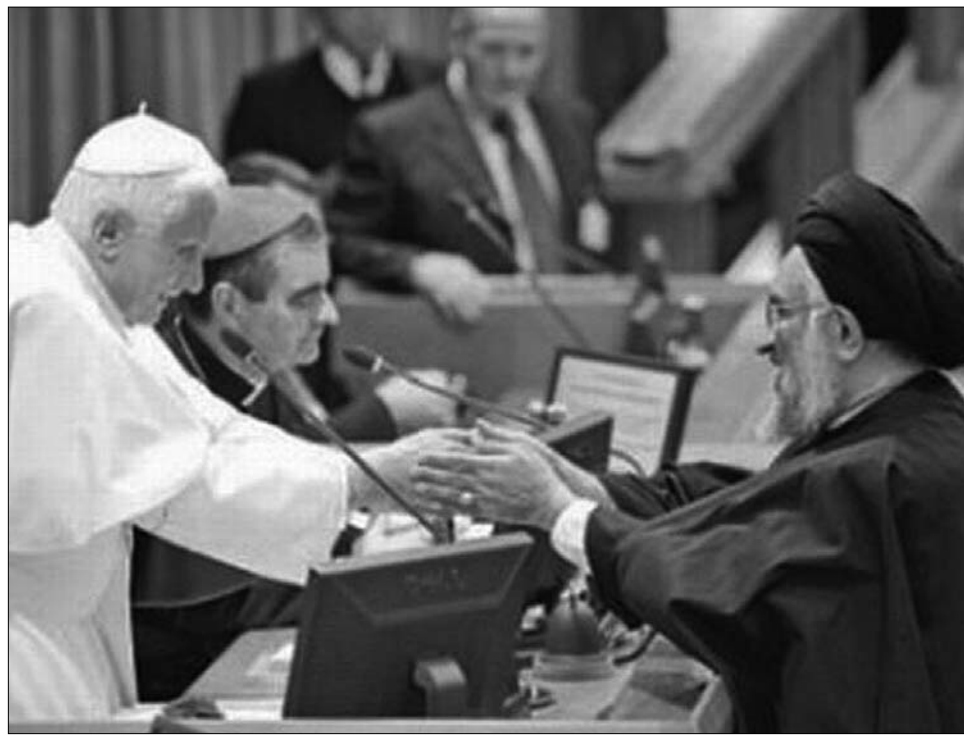
Izrael „bűnlajstroma”

Azt szinte borítékolni lehetett, hogy egy ilyen témakörben megrendezett tanácskozáson óhatatlanul elhangzanak majd Izraelt sértő, mi több: akár antiszemita jellegű nevezhető kijelentések. Ez így is történt, ráadásul a résztvevők által elfogadott zárónyilatkozat az arab területek „megszállásának” beszüntetésére és az 1967-ban elfoglalt területek visszaszolgáltatását előíró ENSZ-határozat betartására szólította fel Izraelt.

Jóllehet a dokumentum hosszasan taglalja a zsidó ál-

lam „bűnlajstromát” – ideértve a Nyugati Part körül megépített biztonsági kerítést, a bebörtönzött „politikai foglyokat”, a palesztinok lakóházainak lebontását – egyetlen szót sem ejt viszont a palesztin rakétatámadásokról, terrorakcióról, a Fatah és a Hamasz közötti pusztító torzalkodásokról. A résztvevők csupán tág megfogalmazásban bírálták az antiszemizmust – egyben pedig az iszlámgyűlöletet is – valamint a világlajstromot, amely a világlajstromot vált terrorizmussá.

Az összejövétel így – enyhén fogalmazva is – egyoldalúvá és elfogulttá „sikeredett”. Ezen a zárónyilatkozat megfogalmazói azzal próbáltak enyhíteni, hogy elismerték: aminthogy „a palesztin népnek joga van a méltóságot és biztonságos életet biztosító szabad hazához”, ugyanúgy „Izraelnek is joga van élvezni a békét és a biztonságot, nemzetközileg elismert határai között”. A résztvevők természetesen nem kerülhették meg Jeruzsálem kérdését, amelynek megoldását a „szent város” olyan státusában látták, „amely tiszteletben tartja különleges jellegét, szent mivoltát és vallási örökségét, mindhárom nagy

XVI. Benedek pápa és egy iráni imám kézfogása a szinóduson

vallás, a zsidók, a keresztények és a muzulmánok számára”. Egyben abbéli reményüket fejezték ki, hogy „a kétállami megoldás nem marad pusztán álmom”.

Antiszemita püspöki szó

Izrael legnagyobb felháborodását azonban nem is a zárónyilatkozat váltotta ki – jóllehet a dokumentum volta képpen a zsidó államot teszi felelőssé a keresztények kömetel-keleti szenvedéseier – hanem Cyrille Salim Bustros szavai. A newtoni melkita érsek ugyanis arról beszélt, hogy Isten szavát nem lehet igazságtalanságok igazolására felhasználni. Kijelentését azzal magyarázta, hogy mivel Jézus Isten országát hoz-

ta el a földre, minden követője a kiválasztottak közé tartozik. Az Ígéret földjének elképzelése tehát nem használható fel arra, hogy ezzel igazolják a zsidók visszatérését Izraelbe és a palesztinok kizsorítását földjükről.

Mínderre nyomban reagált az izraeli diplomácia. Danny Ayalon, Izrael külügyminiszter-helyettese – egyben az Apostoli Szentszékekkel a katolikus egyház szentföldi státusáról tárgyaló izraeli küldöttség vezetője – úgy vélte, a szinódus ezzel „a legjobb arab hagyományoknak megfelelő politikai támadás” színterévé vált. A politikus felkérte a Vatikánt, határolódjék el az érsek nyilatkozatától, amely „rágalom a zsidóság és Izrael állam ellen”.

Mordechay Lewy, Izrael

szentszéki nagykövete viszont közölte: a történetek nem rontják meg Izrael és a Vatikán viszonyát, Federico Lombardi szentszéki szóvivő pedig az incidens kapcsán sietett leszögezni: a szinódus egyedüli hivatalos, közös véleményét a zárónyilatkozat tükrözi, az egyes résztvevők megszólalásai nem tekinthetők a testület álláspontjának. Egyben emlékeztetett arra, hogy az tárdokumentumban a szinódus hangsúlyozza a lelkiismereti szabadság, a vallás-szabadság, a szabad oktatás és tanítás jogát, majd felkérte a résztvevőket, kettőzzék meg erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy létrejöheszen a térségben a tartós és igazságos béke, és befejeződjék a fegyverkezési verseny.

Első ízben héber nyelven is

A Közel-Kelettel foglalkozó püspöki szinódus egyik újdonsága az volt, hogy héber nyelvre is lefordították a felhívásokat. A fordítómunkát a jeruzsálemi zsidó származású Hana Bendcowsky végezte, aki a Zsidó-Keresztény Kapcsolatok Jeruzsálemi Központjának egyik vezetője.

A héber nyelvű fordítás indítéka az volt, hogy az izraeli közvélemény is tájékozódhasson arról, mi történik a katolikus egyház szívében, ami azért is fontos, mert a Közel-Kelethez kötődő témákról tárgyaltak. Ahhoz a tényhez is kapcsolódott a döntés, hogy a múltban minden, ami a katolikus egyházban történt, a médián keresztül eltorzítva jutott el az izraeliekhez és ráadásul az elhangzottakat még rosszul is értelmezték.

A zsidók és a keresztények közötti, de különösképpen a katolikus egyházzal való kapcsolatok kényesek, ezért fontos a katolikus egyház számára, hogy ez alkalommal a vatikáni eseménnyel kapcsolatos információk közvetlenül az egyháztól, héber nyelven jussanak el Izraelbe. Így elkerülhetőkké váltak a félreértések vagy a fordítási hibák, illetve a tanácskozás hibás értelmezése, tehát az izraeliek számára lehetőség nyílt, hogy megértsék mi is történik a katolikus egyházon belül. A szinódusi felszólalások héber nyelvű kiadása mindenképpen az első lépést jelenti a katolikus egyház és az izraeliek közötti megértés megteremtéséhez – állapította meg Hana Bendcowsky. ◀

Lap-top

A nap címe. Szex a jegyzőkönyvekben és az indítvány értelme, *România liberă*.

Magyarázat. Alina Mungiu Pippidi a Boc-kormány egyik legmérgezetebb tollú bírálója, s jó ideje nem tartozik már az államfőt támogató értelmiségiek táborába sem. A bizalmatlansági indítványról szóló szavazás napján mégsem állt az ellenzék oldalára. Ennek oka a Sorin Ovidiu Vintu üzletember elleni vádiratból, illetve az ALRO-dossziéból nyilvánosságra került lehallgatási jegyzőkönyvek tartalma. Mungiu ledöbbsentette, mennyire szolgalelkűen viszonyultak a mostani ellenzéki politikusok Vintuhoz. Megütötték azon is, ahogy a lehallgatott beszélgetéseket átszövik a nemiségre történő utalások. „Reménytelenségre ad okot, hogy akárki is győz az indítványról szóló szavazáson, közéletünk a promiskuitástól csöpögő jegyzőkönyvek szintjén marad. Szívesen drukkolnék az ellenzéknek. Am nem érdemli meg a támogatásomat az az ellenzék, amelyik védelmezi Vintu emberi jogát arra, hogy kiforgassa vagyónából embertársait és tönkretegy a trösztjénél dolgozó tehetséges fiatalok életét” – írta a publicista. Itt jeleznék, hogy Mungiu civilben pszichológus.

Muníciók. Érdekes, hogy az ALRO-dosszié nyomozati anyagának lehallgatási jegyzőkönyvei nemcsak az államfőre lövőket sajtónak szolgáltattak muníciót, hanem a Traian Băsescuhoz köztudottan közel álló lapoknak is. A *Realitatea TV* most már naponta tart vitaműsorokat az ALRO-dokumentumok szerintük az államfőt inkrimináló passzusairól. A fő üzenet az, hogy Băsescu korrupt módon olcsó energiát ígért az alumíniumgyár vezetőinek. Ellenben az *Evenimentul zilei* a jegyzőkönyveknek azok a részeit idézi, amelyekből kiderül: Băsescu felháborodva utasította el az ALRO-sok megkeresését. „A Nemzet Atyját nem érdekli a kéréseitek” – mondta telefonon Codruț Șerșes akkori gazdasági miniszter a gyár egyik vezetőjének.

Minden napra egy mondat

Eladtam a szerelmi életemről írt memoáromat a Parker Brothersnek. Társasjátékokat csinálnak belőle. Woody Allen

Szürke hétköznapok

Horváth István

Központosítás és forradalom

SZELLEMI DÖZSÉ

Ha immár a központosított állam minden intézményét elfogultság nélkül vizsgáljuk: úgy találjuk, hogy a forradalmak sikerülésének érintett két feltételét éppen a központosított államokban találhatjuk föl, és pedig annál nagyobb mértékben, minél következetesebben és teljesebben alkalmazzák a központosítás elvét. Ha az ország minden egyes részétől elvonták a jogot, hogy saját ügyeiket elláthassák, s a közigazgatási központosítással az állam minden lakosa megszokta önkarat nélkül a központból várni minden irányt, melyet kövessen; ha az igazgatás minden fonálát e központban összpontosítják, úgy-hogy akik az államhatalom birtokában vannak, habár a nagy többség akarata ellen tartják is fenn abban magukat, rendelkezhetnek az állam minden erejével; ha a forradalmi kormány nem jogánál, hanem hatalmánál fogva, melyet szerzett, s mivel központi államokban mindig csak egyének állhatnak a közhatalom ellenében, ezeket, habár milliónyian volnának is, engedelmességre kényszerítheti; szóval, semmi egyéb nem kell a forradalom sikerére, mint hogy a fönnálló kormányt a központból kiszorítsa, s kézre kerítse azon pontot, hol az állam kormányzásának szála mind összefolynak. Mert valamint az összeesküvés és fölkelés vezetői az állam ily szervezete mellett mindjárt az első pillanatban rendezett államhatalom birtokában vannak, s a kiszorított kormány helyét teljesen betölthetik: úgy viszont a kormánytól, ha egyszer a központból ki van szorítva, minden esz-közt is elvettek, miáltal magát újrendezhetné, s legitim kormányként léphetne föl.

Eötvös József: A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az államra

Áldozat

Van-e az olvasónak elemista gyermeke, unokája? Akinek nincs, az is izlelgetheti az alábbi román verssorokat: „Bună pază / Scăpărată dintr-o stea / Preacurata-i albă rază / Casei candelă să-i stea...” Vagy: „Sunt cu ceară picurate / Filele-n bucuavna mea”. Az egyik újszerű köszöntő, a másik Coșbuc-versből való. Ugye, szépek, hangulatosak, bár nem igazán értjük teljesen! Románok közt élő magyar felnőtt emberként sem annyira, mint maguk a románok. Hát akkor nyolc-tíz éves gyermekeink? Jobb híján bemagolják és elhadarják, nincs más választásuk, olyan gyors az ütem a tanrendben, hisz a magyar osztályban ugyanazt tanulják, mint a románban. Látom unokáimon, bármennyit kínlódunk velük, ismételjük, fordítjuk a szavakat, az értelmes és természetes befogadást elnyomja a „muzáj-tanulás” gépies magolása. S ez csak a román nyelvkönyv, még ott van a történelem és a földrajz, szintén románul, ha lehet, egy-egy történetben még több régi, a román anyanyelvűket is próbára tevő régies, archaikus kifejezés. Ki az a szülő, nagyszülő, aki ne szeretné, ha gyermeke, unokája sokkal könnyebben, kevesebb kényszerrel, kínlódással, de több játékos-sággal, s kicsit több jó kedvvel sajátítaná el az állam nyelvét? Ezt akarja érdekvédelmi szervezetünk is, s ezért van és maradt kormányban egy olyan nehéz időszakban, amikor a kényszerű megszorítások miatt a hatalmon lévő pártok jobbára csak szidalmat kapnak a lakosságtól. Az említettek mellett az új tanügyi törvény az eddigihez viszonyítva több igen fontos kedvezményt, demokratikus jogot tartalmaz a nemzetiségek számára. Például azt, hogy kisebb létszámmal is indulhatnak, illetve megmaradhatnak csoportok és osztályok. Az anyanyelven tanulás többletköltsége vagy a magyar diákok távolabbi iskolákba való ingázása okán a kiadások megtérítésében pozitív elbírálásban részesülnek, s az őket oktató pedagógusoknak kötelező az adott nyelv ismerete. Még több minden előnyünkre módosul, változik. Köztük olyan dolgok is, amelyekre pár éve még gondolni is alig mertünk.

Magam a változás teljes listájának a tulajdonosa vagyok. Az RMDSZ kommunikációs osztálya, mely a listát számítógéppemre tette, mérföldkőnek nevezi a változást. Mint az el-

Sike Lajos

múlt ötven évben sok rosszat és kevesebb jót megért szülő és nagyszülő egyetérték velem. Ám hiányolom, hogy a lista nem jutott el minden erdélyi magyar választóhoz, vagyis nem elég jó a kommunikáció. Pedig többen megértenék: saját érde-
künkben néha szükséges nagyobb áldozatot is vállalni.

Ponta bukása

Victor Ponta nagy csalódás számomra. Nem mintha nagyon bíztam volna benne – mondjuk úgy, többet vártam tőle. A megelőlegezett bizalom mögött nem áll semmilyen konkrét eredmény, egyszerűen csak biztatónak tűnt koherens, felkészültségről, nem egyszer bátorságról, főként pedig igazi baloldaliságról árulkodó retorikája. Ami irányultságtól függően lehet egyesek számára vonzó, mások számára taszító, de egy dolgot el kell ismerni: miközben az ideológiai tisztaság ritkaságszámba ment a román politikában, Ponta legalább „valamilyen” volt. Sajnos csak volt. A múlt idő használata jóformán azóta indokolt, hogy a Szociáldemokrata Párt elnökévé választották. Először tiszta baloldaliságát veszítette el, utána a felkészültségről feledkezett meg, végül a koherenciáról is.

Szócs Levente

Az első nagy csalódásra júniusban adott okot, amikor – akkor is – személyesen vezette a tüntetőket a parlament elé. Igaz akkor nem mondta, amit

most, hogy tudniillik azért van az utcán, hogy a parlamentben a képviselők megfelelően szavazzanak. Jogászként bármelyik képviselőtársánál jobban kellene tudnia, hogy sem a felmérés, sem a tüntetők nem döntenek a kormányt. Ponta azonban nem a parlamenti frakciók, hanem a tömegek élén állva akarta, akarja bevenni a kormánypalotát. A törekvés abszurditását csak fokozza, hogy az utcai roham éppen akkor történik, amikor mondhatni békés úton, a bizalmatlansági indítvány megszüntetésével megbuktathatná a kabinetet. Egyike vagyok azoknak, akik hisznek abban, hogy a hatalmi pártok képviselői közül többen támogatták volna az ellenzéki kezdeményezést egyetlen feltétellel: ha van alternatíva. Melyik képviselő ne akarna népszerű lenni? Márpedig a kormány támogatása manapság éppenséggel a népszerűtlenség ga-

ranciája. Következésképp az alternatíva hiányának legekleatásabb bizonyítéka éppen az, hogy a természetüknél fogva népszerűsége vágyó politikusok többsége – a kormánytöbbség – a népszerűtlen megoldást választotta. Az alternatíva hiányáért pedig kevésbé a liberális párt, mint inkább Victor Ponta a felelős. Még pontosabban az a stratégiai megfontolás – ami végül is pártpolitikai szempontból helyesnek bizonyulhat –, hogy a szociáldemokratáknak nem a kormányoldallal kell hadakoznia, hanem a szintén ellenzéki liberálisokkal. És még valamit el kell mondani a bizalmatlansági indítvány bukása kapcsán. Lehet, hogy a PDL csapnivaló kormányzó pártként, de a liberálisok és a szociáldemokraták tanulmányának tőle ellenzéki séget. Nem azt a fajtát, amit Mircea Geoană gyakorolt tavaly a kormánykoalíció társelnökéként.

A PD-L elhitette több mint ötmillió emberrel, hogy a liberálisoknál is jobbat, többet nyújt, ha hatalomra kerül. Aztán persze kiderült, hogy tulajdonképpen a dübörgő gazdaságra kínáltak alternatívát... A jelenlegi ellenzék pedig a mostani katasztrófánál nem tud jobbat ígérni, legalábbis hihető módon nem.

Akkor, a mostani szenátusi elnök vezetésével a Szociáldemokrata Párt ugyanazt a politikát követte, amiben 2005-ben és 2006-ban az akkori Demokrata Párt alkotott maradványt. A PSD egyszerre volt a kormánykoalíció tagja és döntéshozó, másfelől pedig ellenzéki és a döntések bírálója. Azonban a jelenlegi ellenzéknek abból kellene tanulnia, amit Traian Băsescu és alakulata nyújtott 2000 és 2004 között, illetve főleg 2007 után, amikor a Demokrata Párt valódi ellenzéki formáció volt. Volna mit tanulni. Hogy csak egy évet hozzak fel: a Demokrata-liberális Pártnak a 2008-as választások alkalmából úgy kellett meggyőznie a választókat, hogy közben – az akkori miniszterelnök, Călin Popescu Țăriceanu szavaival élve – dübörgött a gazdaság. És a PD-L elhitette több mint ötmillió emberrel, hogy a liberálisoknál is jobbat, többet nyújt, ha hatalomra kerül. Aztán persze kiderült, hogy tulajdonképpen a dübörgő gazdaságra kínáltak alternatívát... Annál inkább lesújtó, hogy a jelenlegi ellenzék a mostani katasztrófánál nem tud jobbat ígérni, legalábbis hihető módon nem.

Röviden

Magyar filmek
Cottbusban

Összesen hét magyar alkotó munkája kapott meghívást a kedden kezdődő cottbusi filmfesztiválra; a kelet-európai film rangos seregszemléje huszadik születésnapját ünnepli – tájékoztatta a Magyar Filmunió tegnap az MTI-t. A németországi mustra november 7-ig tart.

Filmművészettel
a papi pedofília elen

Wim Wenders akár a filmművészet eszközeivel is segítené a katolikus papok pedofíliaügyeinek a feltárását. A német filmrendező, az Európai Filmakadémia elnöke erről a tervéről az Európai Parlamentben beszélt, ahol szerdán azért jelent meg, hogy az Európai Unió által támogatott kezdeményezését ismertesse, amely iskolai tananyagga tenné az európai filmművészetet. Wenders az utóbbi hónapban részt vett a német televízió kampányában, amely arra bátorította a gyermekeket molesztáló papok áldozatait, hogy álljanak elő eddig titkolt eseteikkel. Wenders magát XVI. Benedek pápát is felelőssé tette, amiért nem törte meg a botrány elhallgatásának „ördögi körét”.

A Hét: a szellemi őr
betöltő, őr hagyó lap

Antal Erika

► A Hét című közéleti és kulturális kritikai lap megjelenésének 40. évfordulója alkalmából szervezett beszélgetést a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete (MÚRE) a marosvásárhelyi Bernády Házban.

A szerda esti ünnepségen Karácsonyi Zsigmond, a MÚRE elnöke úgy fogal-

mazott, hogy „mindannyiunkban él egy kép A Hétről, volt, akinek a lapot csomagban küldték a katonasághoz a szülei, mások az egyetemen olvasták. Számomra élmeny volt olvasni A Hétet, amelynek a szerkesztői 1990 után gyakorlatba ültették azt, hogy tenni kell a közösségért, és részt vettek az újságírói egyesület munkájában, támogatva a közössé-

get”. Gálfalvi Zsolt, Ágoston Hugó és Horváth Andor egykori szerkesztőket Sebestyén-Spielmann Mihály faggatta a lap életrehívásáról, a szerkesztői munkáról, illetve azokról a körülményekről, amelyek között létrejött a romániai magyarság egyik legszínvonalasabb kulturális fóruma.

„Legalább tíz embert tudok, akinek egyedüli érde-

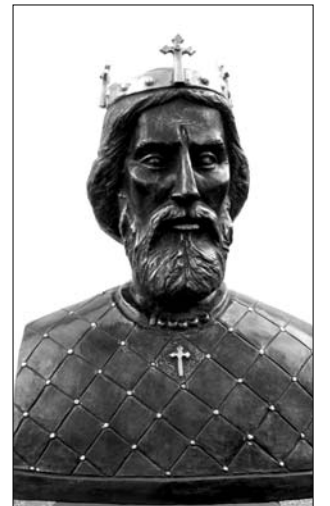
me, hogy létrejött A Hét. Ezt a lapot nagyon sokan javasolták és nagyon sokan tettek azért, hogy megjelenjen. Ez a lap a romániai magyar értelmiség törekvéséből jött létre akkor, amikor megszületett egy olyan hetilap iránti igény, amely túl az irodalmi és művészeti tevékenységek ismertetésén, mindenekelőtt a tudományokat hivatott népszerűsíteni, a közélet gondjaival próbált szembenézni, a romániai magyarság szellemi életében egy őr pótolni” – fejtette ki Gálfalvi Zsolt, aki a megjelenését immár évek óta szüneteltető lap születésének körülményeiről beszélt.

Ágoston Hugó azokat a pillanatokat idézte fel, amelyek ma már derűtséget keltenek, de a korabeli résztvevők számára komoly fenyegetést jelentettek személyi szabadságukra nézve is. A kezdő szerkesztők nehézségeit említette, azt, hogy miként segítettek az idős kollégák úrrá lenni ezeken. Horváth Andor A Hét példáján boncolgatta az értelmiség és a diktatúra viszonyát. ◀

Gálfalvi Zsolt, Ágoston Hugó, Sebestyén-Spielmann Mihály és Horváth Andor beszélgettek A Hétről

A szerző felvétele

Elkészült Szent
László szobra

ÚMSZ

► Elkészült Gyarmathy János marosvásárhelyi szobrászművész Szent László királyt ábrázoló szobra, amelyet november 7-én, a Maros megyei Nyárad-szentlászlón állítanak fel. „A szobor a helybéliek és az RMDSZ vezetőségének összefogása révén készült el” – adja hírtül az RMDSZ hírlevele. A helyi közösség Karácsonyi Károly polgármester vezetésével vállalta, hogy elkészíti a talapzatot és a szobor körüli teret, a szoboröntéshez szükséges pénz előteremtését pedig Markó Béla, az RMDSZ elnöke vállalta fel. Az alkotás Balogh József öntőműhelyében készült. ◀

Táncház a Folkkocsmában

Sipos M. Zoltán

► Igényes népi muzsika, jó hangulat, barátságos társaság és nem utolsósorban tánclehetőség a néptánc szerelmeseinek – ezek jellemzik az immár több éves múltra visszatekintő kolozsvári Folkkocsmát. A Heltai Alapítvány, a Szarkaláb Néptáncgyűttes és a Folkkocma szervezői azonban nem állnak meg itt: a rendszeres gyerek- és ifjúsági táncházak mellett ma este első ízben szervezik meg a kezdő szintű táncoktatást harminc éven felüli, táncolni vágyó felnőttek számára. A táncoktatók elsősorban olyan felnőtteket várnak, akiknek az életéből eddig valamiért kimaradt a nép-

tánc, de most pótolni szeretnék. „A kezdeti célok ma is változatlanok számunkra: minél szélesebb körben szeretnénk megismertetni az emberekkel a táncolás örömeit. Ez számunkra hivatást jelent. És örömmel tapasztaljuk, hogy az utóbbi időben egyre nagyobb az érdeklődés népi kultúránk, népi hagyományaink iránt” – nyilatkozta lapunknak Pillich Balázs, a rendezvény szervezője. A Szarkaláb Néptáncgyűttes vezetőjének elmondása szerint az utóbbi időben egyértelműen látszott, hogy a keddi, heti rendszerességgel működő Folkkocsmában – bár az leginkább a gyakorlott néptáncosok körében népszerű – sok olyan fiatal is megfor-

mul, akik egyáltalán nem jártasak a népzene és a hagyományos népi kultúra világában. Így született meg a felnőtt táncoktatás gondolata. A kincses városban nemcsak a népzene és néptáncok iránti igény nő látványosan, hanem egyre több kocsmában és szórakozóhelyen csendülnek fel esténként a hegedűk húrjai. Ha valaki igényes, élő cigányzene szeretne hallgatni, minden kedden és csütörtökön megteheti a Krajczár vagy a Klausen kávézóban. Nemrég indult egy új táncház a Macskaház pincéjében, ahová minden hétfőn este 7 órától elmehetnek az érdeklődők egy táncitanással egybekötött, hajnalig tartó bulira. ◀

„Empire”-ruhák bemutatója

A. E.

► A klasszicizmus stílusjegyeit viselő ruhákat mutattak be szerda este Marosvásárhelyen, a Kultúrpalota előcsarnokában. A tervezők fiatal képzőművészek, akik már tavaly is bemutattak történelmi ihletű ruhakölteményeikkel.

„Tavaly a Marosvásárhelyi Kulturális Központ szervezte Barokk Év keretében mutatkoztunk be először, az idén megpróbáltuk a régi korok közül az empire-t felidézni. Legtöbbször romantikusnak szoktuk nevezni ezt a kort, holott egy korábbi időszakra, a klasszicizmusra

jellemzőek ezek a stílusjegyek” – magyarázta Márton Krisztina, aki azt is elárulta, hogy többnyire maguk a tervezők varrják a ruhákat, és az anyag beszerzéséről is ők gondoskodnak. „Ehhez is szükség van a fantáziára, hiszen olcsó helyen vesszük meg az anyagokat. Az egyik szempont az újrahasznosítás, így akár turkálókából is vásárolunk, és átalakítva, újra felhasználjuk a ruhadarabokat” – magyarázta az esemény ötletgazdája. Hozzátette: olyan ruhákat készített, amelyek akár hétköznapiokon is hordható. A tervezésnél nemcsak az adott művészeti kor stílusjegyeit tar-

totta szem előtt, de az általa felkért modell izléséhez, stílusához is alkalmazkodott, hogy az majd viselhesse a ruhát a kifutón kívül is.

A ruhákat László Bea, Váli Zsuzsa, Máthé Réka és Szakács Ágnes tervezték, de mellettük nagy sikert aratott Szegeci Aliz Torella is, aki sajátos kalapkölteményeit hozta el Marosvásárhelyre. A divatbemutató színvonalát emelte a helyszín is, a Kultúrpalota előcsarnoka különös hangulatot kölcsönzött az eseménynek. Mint megtudtuk, a szervezők jövőben egy újabb művészeti kort, jelesül a szecessziót szeretnék bemutatni. ◀

HIRDETÉS

HAGYD, HOGY A TÉNYEK FELFELVÉSSÉNK
www.maszol.ro

Fiatal vagy? Újságírónak készülsz? Akarsz küzdeni a szegénység ellen?

Az Európai Bizottság EuropeAid Együttműködési Hivatala és az EIC Európai Újságíróközpont pályázatot hirdet 18 és 30 év közötti újságíró-, nemzetközi kapcsolatok- és politikatudomány szakos diákok számára, *Fiatal riporterek a szegénység ellen (Young Reporters Against Poverty)* címmel. A verseny teljes romániai koordinációjáért az *Új Magyar Szó* című, Bukarestben megjelenő országos magyar napilap felel.

A verseny célja felkelteni az EU-tagállamok újságírószakos hallgatóinak érdeklődését a fejlesztési kérdések iránt. Az EU fejlesztési támogatásáról a pályázók saját nyelvükön egy újságcikk (legfeljebb 1000 szó terjedelmű) vagy egy rádiófelvétel (MP3 formátumban, legfeljebb 3 perc) benyújtásával indulhatnak, melyet november 7-ig kell leadni, miután megtörtént a regisztrálás a verseny honlapján (www.young-reporters.net). A pályamunkák középpontjában a fejlődő országok gazdasági, társadalmi és politikai fejlődését célzó támogatásnak kell állnia.

A beküldött munkák alapján a 27 EU-tagországból 33 újságírószakos hallgatót választanak ki, akik meghívást kapnak a decemberben megrendezésre kerülő Európai Fejlesztési Napok brüsszeli műhelytalálkozóján való részvételre. A nyertes újságcikkeket/hangfelvételeket a www.youngreporters.net oldalon is közzéteszik.

A műhelymunka lezárása után, a 33 résztvevő az Európai Fejlesztési Napokról szóló médiaanyagot készít, amelyet 2010. december 14-ig mind a verseny honlapján, mint országuk sajtójában megjelenhetnek. Európai uniós újságírókból álló zsűri választ ki közülük három fődíjast (a legjobban megírt riportot, a legjobb rádióportot, illetve a legeredettebb hírt díjazza), akik az Európai Bizottság egyik afrikai partnerországában tehetnek majd helyszíni látogatást.

Bővebb információk az office@maszol.ro email-címen vagy a 0788-715 713 telefonszámon.

A kolozsvári Szarkaláb együttes minden korosztálynak szervez táncházat

A szerző felvétele

Sztrájk-hajcihő az iskolákban

Kovács Zsolt, Sipos M. Zoltán

▶ Váratlanul léptek sztrájkba tegnap az ország több iskolájában a pedagógusok, a Szabad Tanügyi Szakszervezet ugyanis tiltakozásra szólította fel a tanárokat azért, mert a kormány felelősséget vállalt az oktatási kerettörvényért. A legtöbb helyen megjelentek ugyan a tanárok az órákon, de nem adták le a tanterv szerint előírt tananyagot, nem feleltettek, és nem írták be a korábban megszerzett érdemjegyeket sem. A magyar pedagógusok azonban nem csatlakoztak a kezdeményezéshez.

Tiltakozás Kolozsváron

Kolozsváron a munkabeszüntetés helyett utcára vonultak az elégedetlen iskolai alkalmazottak. „Eredetileg azt terveztük, hogy Kolozs megye 85 iskolájában szüntetjük be a munkát, végül úgy döntöttünk, inkább a prefektúra elé vonulunk. Szakszervezetünk tagjai szabadon dönthettek arról, hogy megtartják-e óráikat vagy sem” – mondta el lapunknak Lucia Cojocar, a Független Közoktatási Szakszervezet Kolozs megyei elnöke. Tegnap délelőtt a felhívásnak meg-

Nem volt egységes a tegnapi tanügyi sztrájk Fotó: Tofán Levente/archív

felelően körülbelül 500 szakszervezeti tag tüntetett Kolozsváron. A tanfelügye- lőség tájékoztatása szerint az akciótól függetlenül, zavartalanul folyt a tanítás a

megye magyar iskoláiban. Péter Tünde tanfelügyelő- helyettes az elégedetlenség okát is másképp magyarázta, mint az ÚMSZ-nek nyilatkozó szakszervezeti ve-

Jövő hét elején általános figyelmeztető sztrájk

Újabb sztrájkfelhívást tettek közzé a legnagyobb hazai szakszervezetek: a következő kormányülés ideje alatt, november 3-án a tervek szerint néhány órára beszüntetik a munkát a hazai közalkalmazottak. A jelzett napon előreláthatólag 12 és 16 óra között áll le az élet a hivatalokban, abban a reményben, hogy a bizalmatlansági indítvány bukása után mégis sikerül jobb belátásra bírni a kormányt, legalább a minimálbér összegét illetően.

zető „Ez a tanügyi törvénytervezet nagyon jelentős a kisebbségi oktatás szempontjából, lehetővé teszi például, hogy a különböző nemzeti kisebbségekhez tartozó gyerekek anyanyelvükön tanulhassák az ország történelmét és földrajzát. A legtöbb tüntető tanárnak ez a kitétel nem tetszik, és ennek hangot is adtak a kolozsvári tanfelügye- lőségen. A magyar tannyelvű iskolákban pontosan ezért nem léptek sztrájkba a tanárok” – mondta el lapunknak Péter Tünde.

Kovácsnai sztrájkterés

A kolozsvári magyar pedagógusokhoz hasonlóan a háromszéki tanügyi szakszervezetek sem támogatták az országos érdekvédelmi szervezetek sztrájkfelhívását. A Kovászna megyei szakszervezeti vezetőket tanítás közben értük el, és kifejtették, hogy nem csatla-

koztak a több megyében elkezdett tiltakozó akcióhoz, és nem is tudnak spontánul szerveződő megmozdulásokról sem. Csatlós Mihály Levente, a Felső-háromszéki Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének vezetője elmondta, a tanügyi kerettörvényt érintő akció átpolitizálták, ezért nem csatlakoztak hozzá. „A tanügyi törvény elfogadásának ügye a politikusok dolga” – figyelmeztetett az érdekvédő, aki úgy véli, „nem azért lesz béremelés, mert a tanárok néha-néha sztrájkolgtak”. Hasonló véleményen volt Nagy Gábor, a szabad Tanügyi Szakszervezet Kovászna megyei elnöke is, aki lapunknak elmondta: ez a sztrájk politikai hátszéllel indult, ezért nem kívántak részt venni benne. Hozzátette: a pedagógusok problémájáról tárgyaltak György Ervin prefektussal, de a béremelés ügyét nem lehet helyi szinten megoldani. ◀

Halottak napi temető-nonstop

Munkatársainktól

▶ Az erdélyi temetők a közelgő halottak napjára való tekintettel ünnepi program szerint működnek, a kolozsvári Házsongárdi temető november elsejéről másodikára virradó éjszaka be sem zár. „Ezen a napon nem zárjuk a temetőt, mert tapasztalataink szerint évről-évre egyre több látogató érkezik, szeretnénk, ha zavartalanul adózhatnának az ideérkezők az elhunytak emlékének” – mondta el lapunknak a temető egyik gondnoka. Sepsiszentgyörgyön külön forgalmi rend lép életbe, az önkormányzat döntésének megfelelően vasárnap és hétfőn a közös temetőt a Vár utca felől lehet megközelíteni autóval, és a Vojkán utca után lehet távozni. Ezeken a napokon közlekedési és a közösségi rendőrök irányítják a sepsiszentgyörgyi forgalmat a temetők környékén. A marosvásárhelyi református temető a szokástól eltérően nem 8-kor, hanem 11-kor zár, Bende Sándor gondok szerint 20-25 ezer látogató érkezik ilyenkor a temetőter- be, amelyet ezekben a napokban takarítottak ki és készítettek elő a megemlékezésre az illetékesek. A temetőhöz vezető utcákban forgalomkorlátozásra kell számítani. ◀

Magyar rektorportrék a Babeş-Bolyai folyosóján

ÚMSZ

▶ Elhelyezték az egykori Bolyai Egyetem rektorainak portréját is a már régóta kiállított román rektorok képei mellett tegnap a Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) rektori hivatalának folyosóján. Csöggör Lajos, Balogh Edgár, Nagy István, Bánai László és Takács Lajos

arcmását az egyetem készítette el. A felsőoktatási intézmény magyar tagozata korábban sérelmezte, hogy eddig csak az intézet román rektorainak állítanak emléket a Farkas utcai arcképcsarnokban. Az utóbbi évek tárgyalásai során ért el a magyar tagozat ebben előrelépést, több más kérelemmel együtt. „A magyar tagozat egy régebbi,

igaz, nem kiemelt prioritású, de fontos kérése teljesült” – nyilatkozta Magyarai Tivadar rektorhelyettes, aki elmondta, korábban nem hozták nyilvánosságra az akciót, mert tartottak a „xenofób románok”, valamint „az egyetem magyar tagozata normalizálásában ellenérdekelte agitatiós magyar csoport” fellépésétől. A rektorhelyettes elmondta, a következő terv az, hogy az egyetem különböző épületeiben magyar tudósokról elnevezett amfiteátrumokat avassanak.

Ezzel szinte egy időben felhívást tett közzé a radikális fellépéseiről ismert Bolyai Kezdeményező Bizottság (BKB) a Babeş-Bolyai Tudományegyetem magyar feliratozása érdekében. A felhívást 18 év fölötti, magyarul és románul is beszélő magánszemélyek számára írták ki, az indoklás szerint azért, mert az egyetem polgárait – akiknek az akcióban való részvétel a kezdeményezők nem ajánlják – retorzió érheti. A BKB pénzét kínálja a vállalkozó kedvű jelentkezőknek azért, hogy az egyetem területén magyar feliratokat helyezzenek ki, mert – hangzik az indoklás – „a BBTE multikulturális határozza meg önmagát, de magyar feliratokat csak mutatóban tűr meg a falain”. ◀

Hosszas egyeztetés után kaptak helyet a magyar rektor-portrék

HIRDETÉS

Vállalkozásához finanszírozásra van szüksége, ugyanakkor védeltséget keres a piaci és árfolyam-ingadozásokkal szemben?

A megoldás: lej alapú hitel, a teljes futamidőre érvényes fix kamatozással.

9%-os fix hitelkamat a teljes futamidőn keresztül

0,15% havi kezelési költség

Ajánlatunk 2010. szeptember 30-ig érvényes.

A vállalkozás mindenkor tevékenységének finanszírozására a teljes futamidőben fix kamatozású hitelt nyújtunk, amely védelmet biztosít a piaci változásokkal és az árfolyam-ingadozással szemben. Így hatékonyabban tervezheti cégének költségeit, és gondoskodhat az üzletmenetéhez szükséges tőkéről.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

otpbank
Még mindig egymásban

hitelkés- és közép- vállalkozások számára

SZOMBAT

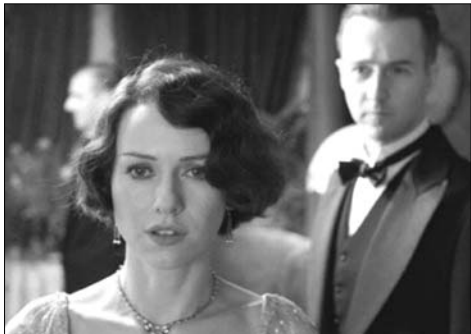
2010. október 30.

A nap filmjei

m1, 22.00

Színes fátyol

A középosztálybeli orvos, Walter és az elkényeztetett, felsőosztálybeli Kitty házassága elhibázott döntés volt. Kitty, férje munkája miatt, londoni életét hátrahagyva Sanghajba költözik, ahol rátalál a szerelem a helyi konzul személyében. Miután Walter felfedezi hűtlenségét, büntetéképpen a kolekora által legsúlyosabban érintett területen fogad el egy állást, és ragaszkodik hozzá, hogy Kitty is vele tartson.

m2, 22.45

Befejezetlen élet

Egy sérült család két generációját hozza össze ez az érzelmi dráma. Einar Gilkyson a hajdan sikeres farmer birtokának java részét elvesztette súlyos alkoholproblémái miatt. Einar jelenleg a megmaradt birtokait foglalkozik, barátja Mitch az egykori tehenész segítségével, aki mind a mai napig nem tudott felépülni egy korábbi medvetámadás okozta sérüléseiből.

DUNA TV, 23.45

Nőies játékok

A történet, mely valóságos tényeken alapul, az 1660-as években játszódik, amikor a londoni színházakban kötelezően férfiak játszották a női szerepeket is. Az egyik legsikeresebb, korának ünnepezt színésze Edward „Ned” Kynaston (kb. 1640-1712) volt, aki kisgyermekkorától tudatosan készült - s készítették fel - a színpadra.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

15.00 Híradó

15.10 Hétfégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély!, Híradás, Majális,

Telefontársasjáték, Nyelvőr, Világjárók

10.05 Térerő

14.00 Híradás, Aranyszalagtár, Alternatívzene

16.00 Híradó

Aranymberek, Versműsor, Komolyzene, Gramofon, Bóvilit nem tartunk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

8.00 Hírek, műsorism., sport

8.15 Körhinta, Zenenegyed

9.25 Cifra palota

9.55 Hírek, műsorism.

15.00 Slágerlista

16.00 Hírek, műsorism.

16.10 Érintő

17.00 Láthatár

17.30 Sorsok az operaszínpadon

17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.00 Gazdakör

7.50 Élő egyház (ism.)

8.20 Mirabella Mama házimozi

8.30 Traktor Tom

8.40 Antje

8.55 Kicsi Maciusz király

9.05 Hol volt, hol nem volt...

9.25 A gazda és a kiskecske (mesef.)

10.20 Cimbora

10.50 Kutyaélet

11.15 Végre, szabadon! (sor.)

11.35 Az egyházi művészet kincsei

12.10 Kupé

12.45 Híradó

13.05 Isten kezében

13.30 EtnoKlub

14.45 Daktari (sor.)

15.40 Tér-Hatás

16.10 Balatoni utazás

16.40 Kézjegy

17.30 Talpalatnyi zöld

18.00 Pannonia 3 keréken

18.30 Kirakat

19.00 Híradó

19.35 Marsupilami

20.00 Dunagála

21.00 Gróf Monte-Cristo (angol-olasz kalandf.)

22.35 Kikötő

23.00 Dunasport

23.15 Lélek Boulevard

23.45 Nőies játékok (angol-am.-német dráma)

1.35 Drog tanya (am.-kan. krimi)

m1

6.50 Ma Reggel

9.00 Híradó

9.05 Sport hírek

9.10 Európa Magyarországon

9.35 Marci

10.00 A kis királylány

10.25 Thomas, a gőzmozdony

10.45 Amika (belga sor.)

11.05 Sarah Jane kalandjai (angol sci-fi sor.)

11.35 Sötét jósolat (anim. sor.)

12.05 Sztársáv

13.30 Motorvízió

14.00 Delta

14.30 Egészség ABC

15.00 Kincskereső

15.30 Pécsi keringő

16.00 Múlt-kor

16.30 Biszku és a többiek

17.55 Hogy volt!?

19.25 Elisa lánya

- Visszatérés Rivombrosába (olasz sor.)

20.30 Híradó este

20.55 Sport hírek

21.05 SzerencseSzombat Luxor, Ötösloottó és Joker sorsolása

22.00 Színes fátyol (kínai-amerikai romantikus dráma, 2006)

0.05 Hírek

0.10 Sport hírek

0.20 Dob+Basszus Live

1.15 Így készült

1.45 Szentimentálé koncert

m2

6.50 Ma Reggel

8.55 Hogy volt!?

10.50 Körzeti magazin - Pécs

11.40 MI ÉRT?

12.25 Az irodalom nyelve

12.30 Natúra - Őrvidék

13.01 Kézfogás

13.25 Koncertek az A38 hajón

14.15 80 kert nyomában a Föld körül

15.15 Finn-ugor Világkongresszus

15.40 Zene az életem

16.30 A férfi, aki sasokkal álmodott (olasz kalandf.)

17.25 T.I.R. (olasz-magyar sor.)

18.20 Nem csak a 20 éveseké a világ

19.10 Pecatúra

19.35 A nagyesszű sündisznóciska

20.05 Házaspárbaj (olasz sor.)

20.30 Bestseller

21.00 Híradó este

21.25 Sport hírek

21.50 Asszisztensek (am. vígj. sor.)

21.55 Beugró

22.45 Befejezetlen élet (am.-német f. dráma, 2005)

0.30 Színes fátyol (kínai-am. rom. dráma, 2006)

2.35 Helló, Einstein! (sor.)

RTL KLUB

7.30 Top Shop

8.00 Kölyökklub

Benne: Okostojások, Kalózmások, Tom és Jerry legújabb kalandjai

9.50 Trendmávia (ism.)

Életmód- és szépségmagazin

11.30 Asztro Show

12.25 Házon kívül

- Heti magazin

13.00 RTL Klub Híradó

13.10 Autómánia

- Autómagazin

VASÁRNAP

2010. október 31.

A nap filmjei

DUNA TV, 23.35

Cseresznyevirágzás

Hanami – japán nyelven azt jelenti: cseresznyevirágzás. Trudi és Rudi a hatvanas éveikben járó házaspár. Egyedül az aszony tudja, hogy férje gyógyíthatatlan beteg, és rajta múlik az is, hogy elmondja-e ezt neki vagy nem. Az orvos azt tanácsolja a feleségnek, hogy utazzanak el valahová, együtt, vagy talán tegyék meg együtt még azt az életben, amire oly nagyon vágytak.

m2, 0.00

Egy angyal

A bűnügyi történetben Koskas felügyelő elszánt harcot folytat, hogy visszaszerezze kislányát, akit a börtönből frissen szabadult lány, Léa rabolt el. A lány csak azzal a feltétellel adja vissza a kicsit, ha Koskas megtalálja az öccse gyilkosát. Vagy talán éppen Koskas végzett vele? A színvonalas bűnügyi film remek figurái között találjuk a két briliáns francia színészt, Richard Berryt és Elsa Zylbersteint.

RTL Klub, 0.10

Hosszú jegyesség

Az első világháború idején öt végsőkig elcsigázott francia katonát elhagyja őrhelyét a Somme-i lövészárokban. A hadbíró-ság halálra ítéli őket: a szökevényeket a két frontvonal közötti senkiföldjére viszik, hogy elpusztuljanak a keresztútban. Amikor az egymással szembenálló seregek összecsapnak, mindannyian meghalnak. Vagy talán mégsem?

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás
11.00 Híradás, Gyermekműsor
12.00 Híradás
12.05 Igehirdetés, Délkör
13.00 Híradás
13.05 Szól a nóta, Itthon, Erdélyben: Csikverebes, Hargita megye
14.00 Zenés üzenetek
16.00 Híradó
16.10 Zenés üzenetek
17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
14.00 Műsorismertetés
14.05 Dalposta
15.40 Vidékről vidékre
16.25 Körhinta, Zenenegyed
17.15 Egyházi műsor, ökumenikus
17.58 Műsorismertetés

DUNA TV

8.25 Cimborá (ism.)
8.50 Zengő ABC
9.50 Mikor érünk már oda?
9.15 Marsupilami
9.40 Moomin és a Szentiván éji színjáték
10.55 Történelmi titkok
11.10 Reformáció napi istentisztelet
12.15 Kaland-Zoo
12.45 Híradó
13.05 Élő egyház
13.40 Élő népzene
14.10 Csellengők
14.25 A lóp virága (magyar filmdráma, 1942)
15.40 Dunáról fúj a szél
15.55 Magyar elsők
16.10 30 éves a csikszeredai Régizene Fesztivál
16.55 A világörökség kincsei
17.15 Törzsszatal
18.05 Mese
18.40 Arcélek
19.00 Híradó
19.25 Heti Hírmondó
20.15 Egy kis művészet
20.20 Kikötő
21.05 Páskándi Géza: Vendégség (színházi felv.)
22.55 Divathét
23.20 Dunasport
23.35 Cseresznyevirágzás (német-francia rom. dráma, 2008)
1.50 Híradó (ism.)

TVR 1

7.10 A hit világa
9.00 Ahogy elő van írva
10.00 Disney Klub
11.00 Az én Európám
11.30 A Falu élete
13.00 Utolsó kiadás
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.20 Nemzetközi cirkusz előadás
15.00 A család sztárja
16.00 Népi hagyományok
17.00 Danutz SRL, első rész
18.00 Hírek, időjárásjelentés
18.10 Danutz SRL, második rész
19.25 Jocker, Loto 5 /40, Loto 6/49 és Noroc sorsolás
19.40 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
20.40 A nap témája
21.10 Oroszország-ház (amerikai thriller, 1990)
23.20 100%-ban garantált
0.20 Minden hétre egy könyv
0.25 Ne kezdj ki apámmal! (hongkongi akció-vígjáték, 2005)
2.05 Vízor monden (ism.)
2.30 A család sztárja (ism.)
3.20 Hírek (ism.)
3.55 A nap témája (ism.)

VIASAT 3

9.40 Flipper legújabb kalandjai 10.40 Négy esküvő 11.35 10 év 10 nap alatt (ismétlés) 12.25 Smallville (sorozat) 13.25 Batman és Robin (amerikai akciófilm, 1997) 15.55 A Nagy Ő 16.50 Csak egy kis pánik (am. vígjáték, 1999) 19.00 Amerika csillagai 21.00 Amerika küldetés 22.00 Adatrablók (amerikai thriller, 1995) 0.15 Végső állomás 2. (amerikai akcióthriller, 2003)

m1

6.50 Ma Reggel
Benne: Híradó, sport hírek, időjárás
9.00 Híradó
9.05 Sport hírek
9.10 Főtér – Cserhát
10.05 Engedjétek hozzám
10.15 Így szól az Úr!
10.20 Katolikus krónika
10.45 A sokszínű vallás
11.00 Református magazin
11.25 Evangélikus ifjúsági műsor
11.30 Útmutató
12.00 Evangélikus istentisztelet (élő)
13.01 Hírek
13.05 Telesport
14.00 Hogy volt!
15.45 Zegzugos történetek
16.15 Körhinta - Fesztiválkalauz
16.45 Magdolna (magyar f., 1941)
18.25 Panoráma
18.55 Magyarország története
19.25 Elisa lánya - Visszatérés Rivombrosába (olasz sor.)
20.30 Híradó este
21.05 Szempont
22.00 Csináljuk a Fesztivált!
22.55 Aranymetszés
23.50 Hírek
23.55 Sport hírek
0.05 Haydn. A Teremtés
1.55 Magyar rock

TVR 2

7.00 Gitárok ideje
8.00 A térképen túl (ism.)
8.30 Kaland és természet (ism.)
9.00 Kicsik órája
10.00 Farm
11.00 Csavargó halász
11.30 Arc és hasonlóság
12.00 Motomágia
12.30 Olimpiai magazin
13.00 Az én költségvetésem (ism.)
13.30 IT zon@ (ism.)
14.00 Főzzünk megint egyszerűen!
14.30 Atlasz
15.10 Egy kocka csokoládé (spanyol filmdráma, 2008)
16.50 Lehet, hogy nem tudtad
17.00 Hírek
17.30 Szigetek kincsei
18.00 Balkáni szokások
19.00 Bajnokok
19.00 Videóterápia
20.10 A Kelet az Kelet (angol vígjáték, 1999)
22.00 Hírek, időjárásjelentés
23.00 Erasure a BBC-n
0.00 Vesélyes! (ausztrál akció sorozat)
0.55 Szigetek kincsei (ism.)
1.25 Atlasz (ism.)
1.55 Neptun csillaga alatt (francia film, 2008) (ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek 7.30 Pro Motor, premier 8.00 Sport.ro Hírek 11.00 Külön kiadás 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 BoxBuster: Sebastian Sylvester - Mahir Oral 15.05 Fogadás a félelemmel 16.00 Mitica ligája (live) 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.00 Mitica ligája (live) 20.00 Gigászok harca 21.00 Sport.ro Hírek (live) 22.00 Mitica ligája 0.00 Sport.ro Hírek

m2

6.50 Ma Reggel
8.55 Mesék
9.45 Spuri (auszt. sor.)
10.05 Derek, a fenegyerek (sor.)
10.30 Keménykalap és krumpliorr (magyar kalandf. sor.)
11.25 A nagy bajnok
13.05 "Így szól az Úr!"
13.15 Katolikus krónika
13.40 A sokszínű vallás
13.50 Református magazin
14.20 Evangélikus ifjúsági műsor
14.25 Útmutató
14.50 Evangélikus istentisztelet
15.55 Az építészeti üregyén
16.30 Rockpódium: Bonanza Banzai
17.15 Elit gimí (olasz drámasorozat)
18.05 Sándor Mátyás (sor.)
19.10 Pillér
20.00 A nagyesszű sündisznócika
20.30 Telesport - Motorsport
21.00 Híradó este
21.30 Nem csak a 20 évesek a világ
22.25 Magdolna (magyar játékf., 1941)
0.00 Egy angyal (francia krimi, 2001)
2.00 Telesport
2.50 Beugró

PRO TV

6.00 A pletykafészek (amerikai sor.) (ism.)
7.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés
10.00 20 év után (talk show)
11.00 Egymás bőrében (am. vígj., 1988)
13.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Apropro TV - szórakoztató műsor
14.15 Nevezz csak! (am. vígjáték sorozat)
15.00 Pókember 2. (amerikai kalandf., 2004)
18.00 Románia szeretlek - kulturális magazin
19.00 Hétvégi Pro Tv hírek, időjárásjelentés
20.45 Land of Jokes - szórakoztató műsor
21.45 Román komédia társaság - szórakoztató műsor
22.45 Különvélemény (amerikai akcióthriller, 2002)
Sz.: Tom Cruise,

Max von Sydow
1.45 Apropro TV - szórakoztató műsor (ism.)

ACASĂ

8.15 A tiltott gyümölcs (sorozat) 9.45 Rosalinda (sorozat) 11.15 Otthoni receptek 12.30 Tengernyi szenvedély (sorozat) 13.30 Bare Essence (amerikai romant. dráma) 15.30 Viktória (sorozat) 16.30 Rosalinda (sorozat) 17.30 Mesés hölgyek 18.30 Nemzetközi Tánc bajnokság 20.30 Beépített ügynök (am. romantikus dráma) 23.15 Meséljünk! 0.15 Egy új szerelem (amerikai romant. dráma)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Okostojások, Kalózmesék, Tom és Jerry legújabb kalandjai
11.05 Trendmánia
Életmód- és szépségmagazin
11.35 Asztro Show
12.35 meneTrend
13.00 RTL Klub Híradó
13.15 Pasifaló (am. sor.)
14.05 Magyar autósport-magazin
14.20 Forma-1 magazin
14.45 Robin Hood (angol kaland sor.)
15.40 Doktor Addison (am. sor.)
16.35 Eltűntnek nyilvánítva (am.-kan. akció sor.)
Közben:
17.00 Hatoslottó-sorsolás
17.35 Lassie (am.-francia-ír családi kalandf., 2005)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Tökéletes célpont (am. akció sor.)
21.00 Gorilla bácsi (kan.-am. akció-vígj., 2005)
22.50 Heti hetes Utána: RTL-hírek
0.10 Hosszú jegyesség (francia-am. rom. dráma, 2004)
2.40 Portré (ism.)

ANTENA 1

7.00 Híradó, Sport
9.00 Hét fiú...
7.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés
11.00 Hercules és az eltűnt birodalom (amerikai-új-zélandi fantasy)
13.00 Híradó, sport
13.15 Vad nársisz (román sorozat)
14.00 Charlie angyalai: Teljes gázzal (amerikai akció-vígjáték, 2003) (ism.)
16.00 Híradó, sport
16.45 Benny Hill (angol vígjáték sor.)
17.30 A fenébe is... - szórakoztató műsor (ism.)
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.00 Tök állat (am. vígj., 2001)
Sz.: Rob Schneider,

John C. McGinley
22.00 SuperBingo Metro-polis - versenyshow
1.30 Mocskos hekus (amerikai thriller, 2005)
3.15 Benny Hill (angol vígj. sor.) (ism.)
3.45 A javíthatatlan (francia vígjáték, 1975)

TV2

6.45 Reggeli gondolatok
7.15 Teleki Sámuel útján
7.45 Tv2 matiné
10.50 414-es küldetés
11.20 Stahl konyhája (magyar kult. mag.)
12.20 Borkultusz (magyar kult. mag.)
12.50 Sliders (am. sor.)
13.45 A Partiórség (auszt. sor.)
14.45 Monk - Flúgos nyomozó (am. krimisor.)
15.45 Tequila és Bonetti legújabb kalandjai (olasz akció sor.)
16.50 Sheena, a dzsungel királynője (am.-kan. kaland sor.)
17.50 Megasztár 5. (szórakoztató műsor)
19.30 Tények
20.00 Napló Mérelegen a valóság
21.05 P.S. I Love You (am. vígj., 2007)
23.30 Frizbi - Hajdú Péterrel (talk show)
0.30 The Cleaner - A Független (amerikai sor.)
Közben: Kenósorsolás
1.20 Rejtett penge (japán f. dráma, 2004)
3.40 EZO.TV
Jósok, látók, médiumok!

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (reality show) (ism.)
7.00 Kandikamera
7.30 Teleshopping
8.00 Láthatatlan anya 2 (amerikai ígjáték)
9.30 Ház, építés, design - szórakoztató műsor
10.00 Teleshopping
10.30 Nyakamban az egész világra
11.00 Levintza bemutatja
11.30 Mondenii (Világiak) (ism.)
12.30 Mestersége önkéntes (reality show)
13.30 A vidék szépe (reality show)
15.00 Kötelkedők krónikája - szórakoztató műsor
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán (reality show)
20.30 Anyacsere (reality show)
22.00 Pókerklub - reality show
23.00 A cég embere (francia-angol-am. vígj., 2000)
1.00 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
2.00 A cég embere (francia-angol-am. vígj.) (ism.)

HÍR TV

8.00 Híradó
Friss napi információk
8.30 Soroló
9.05 Iskolapédia (ism.)
9.30 Felfedező (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat
14.05 Különkiadás (ism.)
16.05 Arcok a liftben (ism.)
16.30 Befutó (ism.)
Az utánpótlás magazinja
17.05 Garázs (ism.)
Ahonnan az autózás indul!
17.30 GyógyHír
Egészségügyi magazin
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet
Riportmagazin
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Értékmentés másként (ism.)
23.05 Vetítő
23.06 Apró örömök (dokumentumf.)
0.05 Kontraszt (ism.)

DISCOVERY

6.10 Állítólag...
7.00 Hogyan csinálják? Empire State Building /rézbányászat
8.00 Tornádók nyomában
9.00 A túlélés törvényei
10.00 Amcsi motorok - Stewart-Haas Racing motor
11.00 Ötödik sebesség
12.00 Autóépitők - A nagy verdacsata
13.00 Autókereskedők
14.00 Mocsári favágók
- Harc a túlélésért
16.00 Állítólag... - Csúszdacsata
17.00 A túlélés törvényei
18.00 Bear Grylls: Ha minden kötél szakad
19.00 Mit nekem egy monstrum!
20.00 Frattini - az épületek megmentője
21.00 Halálos fogás - Ha befagy a pokol
22.00 A Discovery megemeltette az életemet
23.00 A borzalom pillanatai
0.00 Éljük túl a katasztrófát - Földrengés
1.00 Nagy durranások - Newcastle
2.00 Dühöngő világ
3.00 Halálos fogás

HÁLÓZAT

9.00 Hírhaló 9.30 Teleshop 10.30 Nyitott Egyetem 11.00 Zodiákus 13.00 Teleshop 14.00 Kire ütött...? 16.00 Zodiákus 18.00 Bence-Show 18.30 Tabu Tv 19.00 Sztárok a konyhában 19.30 Mint a szél (amerikai családi film) 21.35 Hírhaló 22.00 A kincses sziget kalózái (amerikai kalandfilm, 2006) 0.00 Házibuli Attilával és vendégeivel 1.00 Szentföldi szent helyek üzenete

HÉTFŐ

2010. november 1.

A nap filmjei

TV2, 20.35

Asterix az Olimpián

Asterix és jó barátja, Obelix az ókori olimpiai játékokra mennek, hogy megküzdjenek a rómaiakkal. Mindezt azért teszik, mert a gall Alafolix herceg szerelmes lesz a gyönyörű görög hercegnőbe, és elkéri neki a segítségét, hogy felkészülhessen az Olimpiai megmérettetésekre. Csak hogy ugyanebbe a hercegnőbe szerelmes Cézár fia, Brutus is.

m2, 21.30

A nagy szerep

Maurice, Samy, Simon, Elie és Edouard már csaknem 40 éves színészek és még mindig nem fedezték fel őket. Egy nap egy híres amerikai színházi rendező érkezik Párizsba, hogy egy jiddis színházban megrendezze A velencei kalimár. A főszerepet Maurice-re bízta, aki alig várja, hogy elmesélhesse a csodálatos hírt feleségének. De Perla szomorú hírrel várja otthon.

m1, 22.55

Kívánságiroda

Anne szerencsés ember. Boldog házasságban él, és van egy szép és egészséges kislánya. Megunva a háziasszonyok eseménytelen életét visszamegy a szakmájába dolgozni, mint ápolónő. Egy daganatos gyerekekkel foglalkozó osztályra kerül, ahol melegségével és humorával hamar megszeretetteti magát a gyerekekkel. A folyamatosan az élet és halál mezsgyéjén élő kis emberek támaszra találhatnak a kedves, fiatal nőben.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

- 15.00 Híradó, kommentár
- 15.20 Magyar zenei lexikon
- 15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

- 11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók
- 12.00 Híradás
- 12.10 Művelődési hírek
- 12.35 Kispad - sportműsor
- 13.05 Zenés üzenetek
- 14.00 Délutáni váltás - tájékoztató és szórakoztató műsor Hírnegyedóra
- 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
- 17.00 Híradás, Figyelő, Törvénytár
- 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

- 2.00 Éjszakai váltás
- 8.00 Hírek, sport
- 8.10 Hangoló
- 9.50 Hírek, műsorism.
- 15.00 Slágeróra
- 16.00 Hírek
- 16.15 Hétköznapok igazsága
- 17.00 Nap-óra
- 17.30 Zene, zene, zenelánc
- 17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

- 7.00 Gazdakör
- 7.00 Zsolozsma
- 7.55 Ezer év szentjei
- 8.25 Napút
- 9.00 Második esély (am.-mex.-kol. sor.)
- 9.50 Daktari (am. kaland sor.)
- 10.40 Megyejáró
- 11.00 Sipan ura
- 11.55 Ízörzők
- 12.30 Kívánságkosár
- 15.00 Híradó
- 15.15 Rossini: Quando corpus
- 15.30 Halld Izrael! (ism.)
- 15.55 St. Martin - Lelkek Érintése
- 17.10 Sorompók
- 17.40 Heureka! Megtaláltam!
- 18.15 "Holtak álma felett"
- 19.00 Híradó
- 19.35 Mese
- 20.00 A világorökség kincsei
- 20.40 Liszt Ferenc Kamarazenekar
- 21.00 Híradó
- 21.05 Közbeszéd
- 21.30 A Blokad (dok. sor.)
- 21.50 Sport hírek
- 21.55 Sportaréna
- 22.40 Tűzvonalban (magyar sor.) (ism.)
- 23.35 Az oboa hangja (brazil f. dráma, 1998)
- 1.35 Beavatás (ism.)
- 1.55 Híradó (ism.)

TVR 1

- 7.00 Reggeli híradó
- 9.00 Szerelmi bizonyíték (ism.)
- 10.00 Danutz SRL (ism.)
- 11.00 Nagy emberek a TVR-ben
- 11.15 Danutz SRL (ism.)
- 12.30 Egy könyv minden hétre (ism.)
- 12.35 Történelmi emlékek
- 12.45 A legendás Hur Jun doktor (sor.)
- 13.45 Ragadós történetek kicsiknek
- 14.00 Hírek
- 14.45 Egyszerűen ízetes
- 14.55 A bor románul
- 15.00 Teleshopping
- 15.30 Krónika
- 17.00 Mond mi fáj
- 17.30 A hölgy papucs
- 18.00 Hírek
- 18.30 A legendás Hur Jun doktor (sor.)
- 19.30 Nagy emberek a TVR-ben
- 19.40 Sport
- 20.00 Hírek, időjárásjelentés
- 20.45 A nap témája
- 21.00 Prim plán
- 22.00 A stúdió (amerikai sorozat)
- 22.30 Leningrad (orosz-angol háborús filmdráma, 2009)
- 0.25 Éjszakai beszélgetések
- 2.40 Mond mi fáj (ism.)

VIASAT 3

- 9.00 Gyilkos sorok
- 10.00 Egy kórház magánélete (am. sorozat)
- 11.05 Mész helyzet (ismétlés)
- 12.00 Csak egy kis pánik (am. vígjáték)
- 14.10 Monk (sorozat)
- 16.05 CSI (ism.)
- 17.00 Greek, a szövetség (sorozat)
- 18.00 Feleségszere
- 19.00 A médium (sorozat)
- 20.00 Doktor House (sorozat)
- 21.00 Jóbarátok (sorozat)
- 21.30 CSI (sorozat)
- 22.30 ÁlomÉpítők
- 23.30 Rokonok (magyar filmdráma, 2006)

m1

- 6.50 Ma Reggel
- 10.00 Aranymentszés (ism.)
- 10.55 Ars Hungarica
- 11.25 Kánon Vallás és kultúra
- 12.00 Római katolikus szentmisét közvetítünk a budapesti Jézus Szíve templomból
- 13.01 Híradó délből
- 13.05 Beethoven: C-dúr hármasszórány koncertje
- 13.50 Szomszédok (magyar sor.)
- 14.25 Roma Magazin
- 14.55 Domovina
- 15.25 Átjáró
- 15.55 Szülőföld
- 16.50 Fejezetek a magyar vasutak történetéből
- 17.15 Teadélután
- 18.00 Marco kalandozásai (olasz-arg. sor.)
- 20.20 Juhász Gyula: Testamentum
- 20.30 Híradó este
- 20.55 Sport hírek
- 21.05 Giuseppe Moscati - A szeretet gyógyít (olasz életrajzi film, 1. rész, 2007)
- 22.55 Kívánságiroda (német tévéf., 1999)
- 0.20 Pécsi keringő
- 1.00 Hírek
- 1.05 Sport hírek
- 1.15 Ma Reggel (ism.)

TVR 2

- 5.25 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
- 6.15 Teleshopping
- 7.00 Anya az állatorvos (német sorozat)
- 8.10 DP 2 tonomat
- 10.10 Egy köocka csokoládé (spanyol f. dráma) (ism.)
- 11.50 Lehet, hogy nem tudtad
- 12.00 Hírek, időjárásjelentés
- 12.30 A farm (ism.)
- 13.30 Teleshopping
- 14.30 Együtt Európába
- 15.30 A románok kincsei
- 16.00 Anya az állatorvos (német sorozat)
- 17.00 Hírek, időjárásjelentés
- 17.30 Vallomások
- 18.00 Euronews híradó
- 18.30 A törvény ereje
- 19.00 Biznisz óra
- 20.00 Az oroszánok arénája - reality show
- 21.00 Az Agatha Christie-kód (dok. f.)
- 22.00 Hírek, időjárásjelentés
- 23.00 Titkos Szolgálat - MI5 (angol thrillersor.)
- 0.10 Visszajátszás
- 1.30 Vallomások (ism.)
- 2.30 Az én költségvetésem (ism.)

SPORT.RO

- 7.00 Sport.ro Hírek
- 10.00 Pontos sportidő (live) Lipovan műsora
- 12.00 Sport.ro Hírek
- 13.10 Pontos sportidő
- 14.10 Külön kiadás
- 15.00 Sport.ro Hírek
- 16.00 Komolyan Banciu és Mironica műsora
- 17.00 Pontos sportidő (live)
- 18.00 Sport.ro Hírek (live)
- 19.05 Információk (live)
- 21.00 Sport.ro Hírek (live)
- 22.00 Local Kombat Superstars
- 23.00 Wrestling SMACK

m2

- 6.50 Ma Reggel
- 10.00 Slovenski Utrinki
- 10.25 Együtt
- 10.55 Körzeti magazin
- 11.45 Az Árpád-kor templomai
- 12.00 Római katolikus szentmisét közvetítünk a budapesti Jézus Szíve templomból
- 13.00 Híradó
- 13.05 Ars Hungarica
- 13.30 Záróra
- 14.20 Néprajzi értékeink
- 14.25 A Fesztivázenekar koncertje
- 14.50 Aranymentszés
- 15.45 Jeanne D'Arc ereklyéi
- 16.40 Julius Caesar (angol játékf., 1970)
- 18.35 Bűvölet (olasz sor.)
- 19.05 Átjáró
- 19.30 Sherlock Holmes, a mesterkopó
- 20.00 "Hiszünk a dalban..."
- 20.30 Történelmi képeskönyvünk
- 21.00 Híradó este
- 21.25 Sport hírek
- 21.30 A nagy szerep (francia f. dráma, 2004)
- 23.00 Záróra
- 23.50 Nicholas ajándéka (olasz-am. f. dráma, 1998)
- 1.15 Mafalda
- 1.20 Giuseppe Moscati - A szeretet gyógyít (ol. f., 1. rész)

PRO TV

- 7.00 Pro Tv hírek, időjárásjelentés, Mi történik doktor Úr?
- 9.55 Könyvbemutató
- 10.00 Egymás bőrében (am. vígj., 1988) (ism.)
- 12.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sor.)
- 13.00 Pro Tv hírek, sport
- 13.30 Ne vessz csak! (am. vígj. sor.)
- 14.00 Románia szeretlek!
- 15.00 Román komédia társaság - szórakoztató műsor (ism.)
- 16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat)
- 17.00 Pro Tv hírek
- 17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
- 19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
- 20.30 Különösen veszélyes (amerikai akcióf., 1997)
- 22.15 Az örökség (román sorozat)
- 23.30 Pro Tv hírek, sport
- 0.0 A rejtély (am.-kan. thrillersor.) (ism.)
- 1.00 Különösen veszélyes (amerikai akcióf., 1997) (ism.)

RTL KLUB

- 7.30 Top Shop
- 8.00 Kölyökklub
- Benne. Lisa, Okostojások, Kenyelfutó gyalogkakukk, Hupikék törpikék, Szilveszter és Csörike kalandjai, Garfield és barátai
- 9.35 Tom és Jerry.
- Tengerész egerész
- 11.00 A kincses bolygó (amerikai-kanadai családi film, 2005)
- Közben. 13.00 RTL-hírek
- 14.35 Hogyan kell egymilliót lopni? (amerikai romantikus vígjáték, 1966)
- 17.10 Bűnvadászkok (olasz akció-vígjáték, 1976)
- 19.30 RTL Klub Híradó
- 20.00 Apád-anyád idejő-jön! (amerikai vígjáték, 1998)
- sz.: Lindsay Lohan, Dennis Quaid, Natasha Richardson, Simon Kunz, Lisa Ann Walter
- 22.35 A csábítás elmélete (amerikai romantikus vígjáték, 2001)
- 0.25 Börtönpalota (amerikai filmdráma, 1999)

TV2 TV 2

- 7.00 Tv2 matiné
- Benne. Óslények országa, Fifi virágoskertje, Roary, a versenyautó, Eperke legújabb kalandjai
- 10.00 Fogtündér kisegér (arg.-sp. anim. f., 2006)
- 11.40 Rin Tin Tin (bolgár-am. családi film, 2007)
- 13.10 Menekülés Atlantiszról (am. fant. film, 1997)
- 14.50 Megamánia (ism.)
- 15.20 Egértanya (am. vígj., 1997)
- 17.10 A Niebelungok kincse (német kalandf., 2008)
- 19.30 Tények Hírműsor
- 20.05 Félelem és Shrekketés (am. anim. f., 2010)
- 20.35 Asterix az Olimpián (sp.-német-francia kalandf., 2008)
- 22.45 Édesek és mostohák (am. vígj., 1998)
- Közben. Kenőorsolás
- 1.00 Megamánia Megasztár talk-show
- 1.30 Papírsárkányok (am. filmdráma, 2007)
- 3.30 Halloween - Feltámadás (am. horror, 2002)

PRIMA TV

- 7.30 Senki sem tökéletes
- 8.20 Sport Florentinával
- 8.30 Teleshopping
- 9.15 Láthatatlan anya (amerikai vígj.) (ism.)
- 11.30 Az öt csillagos otthon
- 12.30 Teleshopping
- 13.15 Kandikamera
- 13.30 Teleshopping
- 14.00 Ahol a grizzly élnek (angol-kanadai-amerikai kalandf.)
- 16.00 A cseresznye a tortán
- 17.00 Lököttek
- 18.00 Hírek, időjárásjelentés
- 19.00 Sport
- 19.30 Aki tud az nyer - versenyshow
- 20.30 Farmer feleséget keresek (reality show)
- 22.15 Lököttek (román vígjáték sorozat)
- 23.00 Mondenii Show
- 23.30 Night Hunter - Vámpírvadászat (am. akcióf., 1995)
- 1.30 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
- 2.30 Lököttek (román vígjáték sorozat) (ism.)
- 3.30 Night Hunter - Vámpírvadászat (am. akcióf., 1995) (ism.)

KANAL D

- 8.00 Orvosok
- 10.00 Mennyet anyának
- 12.30 Kanal-D Hírek
- 13.15 Légy az enyém
- 15.00 Teleshopping
- 15.15 Aliye (sorozat)
- 16.45 Célpontban
- 18.45 A nap híre
- 19.00 Kanal-D Hírek
- 19.45 Mennyet anyának
- 5 20.30 Ha ügyes vagy pénzt nyerhetsz
- 21.30 1001 éjszaka (sorozat)
- 23.00 Holtak szigete (Holtak háza) (kanadai-amerikai-német akcióthriller)
- 1.00 Indiszkrécio (erotikus film)

HÍR TV

- 7.00 Befutó (ism.)
- Az utánpótlás magazinja
- 7.30 Soroló (ism.)
- 8.00 Híradó
- Friss napi információk
- 9.05 Kontraszt (ism.)
- 10.05 Különkiadás (ism.)
- A kultúra külön kiadásban
- 12.00 Búza Barnára emlékezünk Interjú 2007-ből
- 13.00 Déli híradó
- 13.30 Hungarorama
- 14.05 Soroló (ism.)
- 14.30 Garázs (ism.)
- Ahonnán az autózás indul!
- 15.05 Európai híradó (ism.)
- 15.30 Napról napra (ism.)
- Belpolitikai összefoglaló
- 16.05 Péntek (ism.)
- Mondatvadászat
- 17.05 Célpont (ism.)
- 17.30 Paletta
- 18.00 Híradó
- 18.30 Panaszkönyv
- 19.05 Vonalban Interaktív politikai show-műsor
- 20.00 Híradó
- 21.05 Rájátszás
- 22.00 Híradó
- 22.35 Lapzárta - Vítaműsor újságírókkal
- 23.05 Ősök tere
- 23.30 Pálya
- 0.05 BBC World Híradó
- 0.30 Panaszkönyv

DISCOVERY

- 7.00 Harc az elemekkel - Levegő
- 8.00 Amerikai favágók
- 9.00 Halálos fogás - Feszültségek
- 10.00 A túlélés törvényei
- Nagyvárosi túlélő
- 11.00 Apokalipszis, 2012
- 12.00 Fegyvertények - Robotic Warriors
- 13.00 Bear Grylls. Ha minden kötél szakad
- 14.00 Hogyan készült?
- 15.00 A Discovery megmentette az életemet
- 16.00 Juliana új arca (dokumentumf.)
- 17.00 Kényszerleszállás a Hudson folyón
- 18.00 Olajkatasztrófa 2010. Versenyfutás az idővel
- 19.00 A túlélés törvényei
- Namibia
- 20.00 Állítólag...
- Tűzgolyó
- 21.00 Hogyan készült?
- 21.30 A legnehezebb munkák
- 22.30 Csendes szörnyetegek
- 23.30 Szeptember 11. az utolsó telefonhívások
- 1.00 Sea City - város a semmi közepén
- 2.00 A túlélés törvényei

HÁLÓZAT

- 9.30 Heti filmajánló
- 10.00 Primatorna
- 10.30 Teleshop
- 11.00 Zodiákus
- 13.00 Teleshop
- 14.30 Irányjelző
- 15.00 Infománia
- 15.30 Tabu
- 16.00 Zodiákus
- 18.00 Díjlovagló Világkupa
- 18.30 Helyszín
- 19.00 Házibuli Attilával
- 20.00 Sztárok a konyhában
- 20.30 "Karthágónak vesznie kell..."
- 21.05 Iránytű
- 21.15 Harlem
- 21.35 Hírhaló
- 22.00 2012 - Ha eljő a világvége (amerikai film)

Október 29., péntek

Az év 44. hete és 302. napja, hátravan 63 nap

Ma Nárcisz nevű olvasóinkat köszöntjük. A Nárcisz eredetileg a Narcisszus férfinév női párja. Holnap **Alfonz** napja van. Vasárnap a **Farkasok** ünnepe. Hétfőn a **Mariannákat** köszöntjük.

Évfordulók

- 1918-ban IV. Károly magyar király Hadik János grófort nevezi ki Magyarország miniszterelnökévé, mely tisztséget három napig sikerül betöltenie.
- 1923-ban felbomlik az Oszmán Birodalom. A Nemzetgyűlés kikiáltja a Török Köztársaságot.
- 1958-ban Borisz Pasz-ternek visszatartja az irodalmi Nobel-díjat.
- 1960-ban Muhammad Ali megnyeri első profi bokszmeccsét.

Vicc

– Évike, legyél az én tündöklő csillagom!
– Hogy gondold ezt, Pis-

tí?
– Este gyere fel, és reggel tűnjél el...

Recept

Nápolyi pizza

Hozzávalók: 50dkg pizzatészta, 3 db paradicsom, 10 szardellafilé, 4 evőkanál parmezán sajt, 2 kanál oregánó, 2 kanál bazsalikom, 1 dl olívaolaj, 30 dkg liszt, 2 dkg élesztő, 1 evőkanál olívaolaj, só, 2 kanál zöldségfűszer keverék.

Elkészítés: Az élesztőt feloldjuk vízben, liszttel elkeverjük, majd összegyúrjuk. Sóval, olívaolajjal, száraz zöldségfűszer keverékkel ízesítjük. Lefedve, meleg helyen egy órán át kelesztjük, amíg a tészta a kétszeresére nem dagad, majd lisztezett deszkán ujjnyi vastagságúra nyújtjuk. A feldarabolt szardellafilét, a karikákra vágott paradicsomot, a reszelt parmezán és mozzarella sajtot elosszuk a pizzán. Fűszerezzük oregánóval, bazsalikommal, megöntözzük 1 dl olívaolajjal. 250 fokon húsz percig sütjük.

A hatos lottó nyerőszámai:

5, 27, 43, 22, 20, 13.

Gondolatjel

Visky István rovata

A legyőzöttek egyetlen reménye az, ha nem reménykednek. Aki legyőzve reménykedni kezd bármiben is, az megrabolja magát a méltóság lehetőségétől. A dolgok teljességére kell törekedni. A vereséget is meg lehet élni a maga teljességében. A teljességre való törekvés megóv a szárnalmassá válástól és erkölcsi tartást ad. Hiszen az, aki méltósággal vi-

seli helyzetét, az nem fog meg-alázkodni, nem fog méltatlan helyzetekbe kerülni. A kivégzett bűnöző és a mártír között éppen a méltóság tesz különbséget. A bűnöző hamis reménykedésével szárnalmassá válik, a mártír pedig el tudja fogadni sorsát és reménye nem helyzetének megváltozására néz, hanem az általa felvállalt rend és érték fennmaradására.

Ma

A következő napok időjárása

Szombat: 13°C, 11°C (Bukarest)
Vasárnap: 14°C, 12°C (Bukarest)

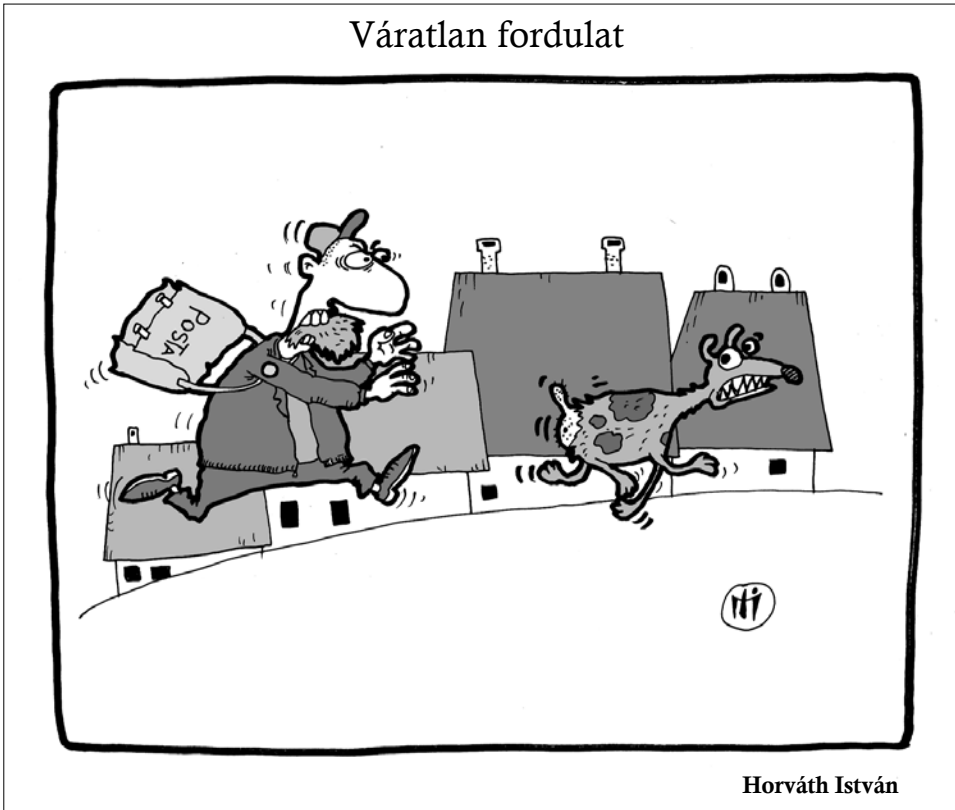
Változóan felhős, páras, gyakran napos idő lesz, csapadék nem várható. Gyenge lesz a szél.

Tovább erősödik a nappali felmelegedés. A párafoltok helyenként csak lassan szűnnek meg.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	10°C	-1°C
Brassó	8°C	-3°C
Bukarest	11°C	-1°C
Csiksztereda	7°C	-4°C
Kolozsvár	9°C	-2°C
Marosvásárhely	9°C	-2°C
Nagyvárád	10°C	-1°C
Szatmárnémeti	9°C	-2°C
Temesvár	10°C	-1°C

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

A ködfoltok nagy része a délelőtti során megszűnik, és túlnyomóan napos idő lesz. Bár olykor megnövekszik a gomolyfelhőzet, csapadék nem várható. Többnyire mérsékelt lesz a légmozgás.

***	DIVATBÓL HORDOTT FOGANTYUS BOT	EGYHÁZI BESZÉDET TARTO	KÖZÉPRE BEAD!	KELET	AZ ASZFALT ELŐDJE	AZ ILYEN VÍZ PARTOT MOS!	BOLTI PORTÉKA	MENJ A VÉGEREI!	BECÉZETT SALAMON
ÜZÉR									
REZSIM				SERTÉS-HÚS FELEJE KÖZELEDIK					
VONALZÓ-FAJTA			CSÉPLÉSI MARADÉK IPARI (RÓV.)					LITER ÉPÜLETFA VAGÁSA	
SPORT-MÁRKA							GÖRÖG BETŰ HADI MARTALÉK		
A REJT-VÉNY MEGFEJTÉSE									
FIÁKER KÖZEPE!			NÖVÉNYI SZÁR SZLÁV IGEN			BECÉZETT MÁRIA VESZTESÉG			
NAGYOBB DOBOZ					KACSO KICSINYÍTÓ KÉPZŐ				MOTOR-MÁRKA
A LÁNCCHID TERVEZŐJE									
KÉT MAORII!			ÉPÜLET NYITOTT RÉSE						

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)
Egyik barátja remek befektetési tippet ad. A mai nap kedvez a szerelmi ügyeknek, kedvesével megtalálják a közös hangot.
BIKA (IV. 21.–V. 20.)
Néhány váratlan esemény adódik, ami miatt át kell szerveznie programját. Délutántól remekül szórakozhat.
IKREK (V. 21.–VI. 21.)
Lássa be, ha tévedett, ne ragaszkodjon elképzeléseire. Szűkebb társaságában jól szórakozik.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)
Váratlan kiadásai lehetnek, és nem is tudja pótolni a hiányt. Kérje meg az árát mindennek.
OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)
Valaki közeledni próbál Önhöz. Nem lesz könnyű kideríteni, hogy a vágyai vezérlik-e vagy hideg számítások. Ne vegye készpénznek hízelgő szavait.
SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)
Ez a hétvége sem a lazítás ideje. Utazásra sincs kilátás, vagy ha igen, az is csak olyan, ahol családi ügyeit kell rendeznie.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)
Mostanában túlzottan aggódik a szeretteiért. Ha többször érez fejfájást, mint korábban, változtasson az életvitelén.
SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)
A hétvégi program miatt kisebb véleménykülönbség alakulhat ki. Az a baj, hogy túl sokan nyüzsögnek Ön körül.
NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)
Zaklatott lehet a mai napja, mert az elvégzendő feladatai több utánjárást igényelnek és nagyobb összpontosítást, mint amire számított.

BAK (XII. 22.–I. 20.)
Ez egy nagyon szerencsés nap a Bak-jegyűek számára. Bármíhez fog, arannyá válik a keze alatt. Az este kedvez a szerelemnek.
VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)
Ma egyre több akadály gördül útjába, amelyek megnehezítik munkáját. Legyen türelmes, és figyeljen pénzügyeire.
HALAK (II. 20.–III. 20.)
Karrierje csodálatosan alakul, és ez rendkívül jó hatással van önbizalmára és lelkesedésére. Kellemesen elbeszélget barátjaival.

Egyet fizet, kettőt kap!
ÚMSZ-előfizetési akció – 2011

Fizessen elő 2011-re az **Új Magyar Szó**ra, és ajándékozza meg szeretteit, barátait, ismerőseit egy **ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!**
Ha előfizet egy teljes évre, 150 lejért eljuttatjuk a lapot két különböző címre: az Ön címére, illetve egy Ön által megjelölt személy címére is!

Figyelem! Az akció csak olyan előfizetőinknek szól, akik közvetlenül a kiadónak, vagy területi megbízottainknak fizetik ki az egyéves díjat. A postától, illetve a terjesztői cégektől ne kérje a kedvezményt!

Területi megbízottaink házhoz mennek, Önnek csak egy telefonhívásába kerül:

Hargita, Kovászna, Maros, Brassó: Baricz István, 0748 314.609.
Kolozsvár és környéke: Tósa András, 0788 715 481.
Nagyvárád és környéke: Béres Attila, 0788 318 353.

Amennyiben Postai utalvánnyal (Mandat postal) szeretné elküldeni az előfizetés ellenértékét, azt a következőképpen töltsse ki:
Destinatar: Béres Attila, la Editura Scripta S. A.
Adresa: OP 9 CP 49, Localitatea: Oradea, Jud.: Bihor.

Ne felejtse el a saját, pontos címét feltüntetni a postai utalványon, illetve az utalvány hátoldalára, az üres helyre beírni a kedvezményezett olvasónk pontos nevét és címét. Így az illető is egy teljes évig kézhez veheti napilapunkat!

Előfizetési áraink 2011-re:
1 hónap: 15 RON
3 hónap: 38 RON
6 hónap: 75 RON
12 hónap: 148 RON

2 (személy) x 12 hónap: 296 RON **HELYETT**
2 (személy) x 12 hónap: 150 RON (megtakarítás: 146 RON)!

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Agoston Hugó

Főmunkatársak:
Bíró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
Bogdán Tibor (Háttér)
Baló Levente (Kultúra)
Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
Turós-Jakab László (Sport)
Farkas István (Média)
Orosz Anna (Életmód)
Szonda Szabolcs (Szinkép)

Olvasószerkesztők:
Osváth Annamária, Nyáguly András

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Horváth István – 0747-517574 (Csiksztereda), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739, Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Jogtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az **Új Magyar Szó** bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az **Új Magyar Szó**ra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közzölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
Alapította az RMDSZ

Már nem veretlen a BC Mureș

Kosárlabda

Turós-Jakab László

A hétközi hatodik forduló mérkőzéseivel folytatódott szerdán este a férfikosárlabda-bajnokság őszi ideje. Pitești-en megszakadt a marosvásárhelyiek veretlenségi sorozata, Dési Csaba tanítványai 78-73-ra kaptak ki a BC Argeștől. A vásárhelyiek 29-15-re nyerték az első negyedet, de végül is minden a harmadik tíz percben dőlt el, amikor a házigazdák 39-43-ról 62-51-re fordítottak.

Ismét jól választott a TVR 3, hiszen a Steaua Turabo és a Medgyesi Gaz Metan nagyot csatázott egymással Bukarestben. A rendes játékidő végén 76-76 állt az eredményjelzőn, a hosszabbítást viszont a „katonák” bírták jobban erővel és 88-83-ra nyerték a rangadót.

Hosszabbításra volt szükség Ploiești-en is, ahol a

Pitești-en megszakadt a marosvásárhelyiek veretlenségi sorozata, 78-73-ra kaptak ki a BC Argeștől

vendég CS Otopeni az utolsó másodpercben Medvedj-triplával egyenlített, 78-78.

A bajnoki címvédő CSU Asesoft végül 88-82-re nyert

és egyedüli hibátlanként vezet a tabellát.

Kolozsvárott az U-Mobitelco BT simán nyert lábadozó kosarasokkal kiállt

nagyvárad ellen (68-45), s Marcel Țenter edző azt a luxust is megengedhette magának, hogy a végén percekig szinte kizárólag fiatal cseresorát szerepeltesse. A mérkőzésen szokatlanul kevés büntetőt ítélt meg a játékvezetők, 17-et, a nagyváradiak mindössze kétszer álltak a büntetővonalhoz. A frissen leigazolt amerikai LeVar Sealsszel, a Nagyszebeni CSU Atlassib 83-59-re verte az Energia Rovinari-t és simán nyert az újonc Politehnica Iași is, 90-68 a Brassói CSU Cuadripollal. A másik újonc Csíkszeredai Hargita Gyöngye BC-nek a SCM Universitatea Craiova túl nagy falat volt, az

oltjánok 82-70 arányban diadalmaskodtak. A fővárosban a CSM 88-70-re nyert a Temesvári BC ellen.

A hét végén ismét játszának, a TVR 3 a 7. forduló két érdekes mérkőzését sugározza élőben 18 órától: szombaton az Otopeni-Buk. CSM-meccset, vasárnap pedig a Gaz Metan-BC Argeș-találkozót. A további műsor: Craiova-CSU Asesoft, Nagyvárad-Csíkszereda, Energia-U-Mobitelco BT, BC Mureș-CSU Atlassib, Brassó-Steaua Turabo, Temesvár-Iași. A foghíjas táblázaton a CSU Asesoft (12 pont) vezet az U-Mobitelco BT (11), a BC Mureș (11), a Steaua Turabo (10) és a Gaz Metan (10) előtt.

A női bajnokságban a hét végén az alapszakasz hatodik fordulójának mérkőzéseit rendezik meg. Az Észak-nyugati csoportban veretlen listavezető sepsiszentgyörgyiek Aradon, a szintén százszázalékos BC ICIM otthonában vendégszerepelnek, s ezzel be is fejezik őszi szereplésük első felét, hiszen a november 6-i fordulóban szabadnaposak. Ezen a hét végén a szatmárnémetiek a nagyváradiakat, a temesváriakat pedig a gyulafehérváriakat fogadják, s szabadnapos a Kolozsvári U. A Dél-keleti csoportban a Rapid lesz szabadnapos, míg a Sportul Studentesc a Brassói Galacticát, a SCM Craiova az Olimpiát, az Alexandria pedig a Iași-t fogadja. ◀

Röviden

Galacon a bajnok

A labdarúgó-Liga 1 hétvégi 13. fordulójának rangadóját szombaton vívja a listavezető Oțelul Galacon és a bajnoki címvédő Kolozsvári CFR 1907. A forduló műsora: pénteken: FC Vaslui-Victoria Brănești, (18.30 óra, Gsp Tv), Dinamo-Gaz Metan (20.30, Antena 1), szombaton: Oțelul-CFR 1907 (15, Digi Sport), vasárnap: Marosvásárhely-Sportul (15, Gsp Tv), Gloria-Steaua (19.30, Digi Sport), Brassó-Temesvár (21.30, Digi Sport), hétfőn: Kolozsvári U-Astra (15, Gsp Tv), Un. Urziceni- Univ. Craiova (18.30, Gsp Tv), Rapid-Pandurii (20.30, Digi Sport).

Slágermérkőzés Aradon

A labdarúgó-Liga 2 hétvégi 10. fordulójának legérdekesebb mérkőzését Aradon vívja az UTA és a Bihar FC. A Lupényi Minerul visszalépése következtében a Szilágyosomlyói Silvania lesz szabadnapos. A további menetrend: Gyulafehérvár - CSM Râmnicu Vâlcea, FC Argeș-Dacia Mioveni, ALRO Slatina-Arad ACU, Dévai Mureșul-Nagyszebeni Voința, Petrolul Ploiești-Tordai Arieșul, Gaz Metan CFR Craiova-Poli Iași.

Megállítják-e a Vidit?

A magyar labdarúgó-Moncomp Liga hét végi 12. fordulójának programja: október 29., péntek: Debreceni VSC-Kaposvári Rákóczi, Videoton-Honvéd; október 30., szombat: Ferencváros-Szolnoki MÁV, MTK-Zalaegerszegi TE, Vasas-Szombathelyi Haladás, BFC Siófok-Lombard Pápa, Győri ETO-Kecskeméti TE; október 31., vasárnap: Újpest - Paksi FC.

Kikapott a világszűrt

A 4,55 millió dollár összdíjazású, dohai évzáró teniszwTA-világbajnokság szerdai játéknapiján az ausztrál Samantha Stosur (5.) 6-4, 6-3-ra nyert a világszűrt dán Caroline Wozniacki (1.) ellen, és ezzel már biztos elődöntős. A Bordo csoport második továbbjutó helyének sorsa felől Wozniackinak az olasz Francesca Schiavone elleni mérkőzése dönt. A Fehér csoportban: Vera Zvonarjova (oros, 2.)-Viktoria Azarenka (fehérorosz, 8.) 7-6 (4), 6-4, Kim Clijsters (belga, 3.)-Jelena Jankovic (szerb, 6.) 6-2, 6-3. Zvonarjova és Clijsters veretlen, Azarenka és Jankovic pedig nyeretlen.

Kárpát-kupa

Kézilabda

T. J. L.

Mától vasárnapig Turnu Severinben zajlik a női kézilabda Kárpát-kupa idei sorozata, amelyen a házigazda román válogatott mellett a macedón, az ukrán és a lengyel csapat vesz részt. A Radu Voina edzette román válogatottba visszatér Ionela Gâlcă-Stanca és Adina Meiroșu-Fiera. A turnu severini körmérkőzésről a Digi Sport számol be élőben, a menetrend: pénteken: Lengyelország-Ukrajna (15 óra) és Románia-Macedónia (17), szombaton: Macedónia-Ukrajna (15) és Románia-Lengyelország (17.30, előtte díjkiosztó ünnepség), vasárnap: Macedónia-Lengyelország (10.30) és Románia-Ukrajna (13, előtte díjkiosztó ünnepség). ◀

Továbbjutó Steaua és CFR

Labdarúgás

A Román Kupa nyolcadöntőiben a Steaua csak büntetővel tudta legyőzni a Sportul Studentescet, 4-2. Bálán a Sportulnak szerzett vezetést (19. perc), Latovlevici a 73. percben egyenlített a Steauának. A büntetőpárbajt a Steaua nyerte 3-1-re, miután Székely, Bilașco és Angelov mellett egyetlen Sportul-játékos, Irimia tudott betalálni. Rațiu fölé lőtt,

A Magyar Kupa 4. fordulójának eredményei

Rákospalotai EAC (II. osztályú)-Ferencváros 0-5, Pécs (II.)-Paksi FC 0-1, Nagycsed (III.)-Debreceni VSC 1-1 - tizenegyesekkel: 7-8, Gyirmót (II.)-Lombard Pápa 1-1 - tizenegyesekkel: 2-3, Lipót (III.)-Szombathelyi Haladás 2-5, BKV Előre (II.)-BFC Siófok 1-2, Bőcs (II.)-Újpest FC 1-5, Tisza Volán SC (III.)-Vasas 1-3, Tiszakanyar (III.)-Kecskeméti TE 0-3, Tiszabecs (megye I.)-Eger (III.) 1-3: Kedden játszották: Barcs (II.)-Győri ETO FC 1-7, Dunaharaszti (III.)-Kaposvári Rákóczi 1-2 - hosszabbítás után Cegléd (II.)-MTK Budapest 0-5.

Bálán is hibázott, Varga tizenegyesét pedig Tătărușanu ütötte ki. Kolozsvárott a CFR 1907 2-0-ra nyert a Marosvásárhelyi MFC ellen, a gólokat Bjelanovic (32.) és Sforzini (90.) szerezte. A legjobb nyolc közé jutott a Besztercei Gloria is, amely Bruno Moraes góljával győzte le az Urziceni-t. Lapzárta után Pandurii Tg. Jiu-Universitatea Craiova és Astra Ploiești-Rapid találkozókat zárták a nyolcadöntők sorát. ◀

Tarol a Szíven szűrt ország

ÚMSZ

Bekerült a világ egyik legrangosabb sportfilm-fesztiváljának döntőjébe a Szíven szűrt ország című magyar fikciós dokumentumfilm, amely a tavaly februárban meggyilkolt román kézilabdázónak, Marian Cozmăncăi emléket - közölte a HungariCom. Az olaszországi Milánóban tegnap megkezdődött a sportfilmfesztivál, a Fédération Internationale Cinéma Télévision Sportifs (FICTS) rendezvényén a Szíven szűrt ország a dokumentumfilm kategóriában versenyez. A döntőbe jutott több mint száz film között a csapat-sport szekcióban 12 filmet vetítenek a hivatalos versenyprogramban; e filmek közül választja ki az Andrew P. Luwandagga elnök által vezetett zsűri az öt je-

lölt filmet, amelyek közül a végső győztes kikerül. A rangos díjátadóra a milánói Palazzo Giureconsulti patinás konferenciaközpontban kerül sor olyan díszvendégek jelenlétében, mint Alberto Tomba olimpiai bajnok olasz síelő, Rafael Nadal spanyol teniszező, Clint Eastwood amerikai színész és Livio Berruti olimpiai bajnok atléta. A szervezet díjaival a sportműsorok, valamint a sporttal foglalkozó dokumentum- és játékfilmek munkáját és odaadását kívánja elismerni. Az idei seregszemle döntőjébe olyan nagy nevű sportszerkesztők kerültek be műsorok, mint az Eurosport, az ESPN, a La Gazzetta dello Sport, a World Olympians Association, a RAI Radiotelevisione Italiana vagy a TVE/RTVE Televisión Española. ◀

HIRDETÉS

YOUNG REPORTERS AGAINST POVERTY

18 és 30 év közötti újságíró szakos diák vagy?

RIPORTPÁLYÁZAT

Részletek a 6. oldalon

www.youngreporters.net

Szamizdatok új kora jön?

Beszélgetés Kuszálík Péter bibliográfussal a Tőkés Lászlóról írt könyvéről

Egy évvel a Sütő Andrásról szóló, Purgatórium című kötete után újabb munkájával ismét „meredek” témát ostromol interjúalanyunk, a csípős hangvételéről is ismert marosvásárhelyi bibliográfus és pamfletíró. A forradalom szikrája címmel sokszorosított kiadványt – amolyan szamizdatot – terjeszt baráti körben, emley Tőkés László forradalmi szerepéről és politikai tevékenységéről szól.

Antal Erika

► **Újabb dokumentumkötetet írt, ezúttal Tőkés Lászlóról. Mi motiválta megírását?**

– Hangzatosnak, ám hamisnak tűnne, ha azt mondanám, hogy az igazság érvényesülése érdekében tettem. Az összeállítás csupán a „másik oldal” látószögéből kívánja bemutatni az utóbbi húsz év bizonyos eseményeit, azok véleményét összegezni, akik Tőkésben nem az Új Messiást látják, hanem egy botcsinálta politikust, akinek erősen vitatott az eddigi közéleti tevékenysége. A kötet összehordását az anyag bősége motiválta, s az a kényszerű helyzet, hogy betegnyugdíjasként időmilliomos lettem. Minden találgatás elhárítása végett már most leszögezném: semmilyen érdekcsoport nem áll a hátam mögött, a kötetet nem megrendelésre írtam.

► **Milyen forrásokból dolgozott?**

– Elsősorban a sajtóból. Bibliográfusként sok újságot végiglapoztam, s rengeteg hírt, közlést mazsoláztam ki az évek folyamán. A Tőkésről 1990-ben megjelent két kötet, az *Íme az ember és a Temesvár ostroma* is jó forrásnak bizonyult, nemkülönben az internet. Hihetetlen mennyiségű anyag kering a világhálón, de ezek egy része minősíthetetlen hangvételű, tehát vizsgálatnak kell alávetni minden gyanús információt. Két bukaresti szerzőnek a forradalmat elemző kötetét is feldolgoztam, egy kevés levéltári anyaghoz is hozzájutottam, de a legfontosabb forrást, a titkosszolgálati Tőkés-dossziékat nem tanulmányozhattam.

► **Sokszorosított, spirálózott füzetként terjeszti a közel kétszáz oldalas anyagot, a címlapon nem szerepel szerző, viszont ott áll a „szamizdat” szó. Úgy gon-**

dolja, hogy ismét a szamizdatok korát éljük?

– Kezdetben úgy képzeltem, hogy egy erdélyi kiadónál jelenik meg, szabályos könyvként, de a kötet véglegesítése idején, a kézirat egyik bírójának tanácsára a sokszorosítás mellett döntöttem. Ennek két fő oka van. Az egyik gazdasági: ha nyomdában készül, a terjedelme 450 oldal, az ára pedig közelítené az ötven lejt. Ennyi pénzt nem lehet elkérni egy ilyen könyvért. Sokszorosított füzetként nincs befektetői kockázat és eladatlan példány, az ára pedig megfizethető. A másik ok politikai. A jobb erdélyi kiadók a magyar kormány támogatásától függenek, s ha kiadnak egy ilyen könyvet, utána lehúzzhatják a redőnyt. A Tőkés-barát Fidesz-kormány embargóját senki sem szeretné kipróbálni. Ilyen alapon elmondható, hogy néhány évig, a Fidesz-KDNP-koalíció teljes hatalmú kormányzása idején még visszatérhet a szamizdatok divatja.

► **Egy kényelmetlen szerző, aki szeretné megmenteni a kiadókat a kellemetlenségektől...**

– Nem tagadom, néhány embernek valóban kényelmetlen vagyok, ezt sokan a szememre is vetik, viszont a drukkerem száma jóval nagyobb. Öt-hat pamfletkötet után megszoktam azt, ami amúgy is normális jelenség: mindenki vérmérséklete és pártállása szerint viszonyul az írásaimhoz. Tavaly ősszel eléggé nagy visszhangja volt a Sütőről írt, *Purgatórium* című kötetnek, a marosvásárhelyi és országos magyar lapok egyaránt írtak a kötetéről és a róla szóló vitaestről; a kritikák hangja pedig hű tükre volt a szerzők személyiségének. A vita végül elcsitult, s én azazal a tanulsággal maradtam, hogy márpedig demitizálásra szükség van. Természetesen ez is csak egy vélemény, amit bármely

klub, grémium, egyesület leoszavazhat. A legjobb úton megyünk afelé, hogy Sütőnek szobrot állítsanak Marosvásárhelyen. Nem történt semmi különös, csak nem az én véleményem győzött. Akár ötöt is állíthatnak, nem érdekel. Bronzot, rezet viszont ne kérjenek tőlem, a nagyanyám mozsarát már odaadtam egy másik szoborhoz.

► **A forradalom szikrája is a mítoszrombolás szándékával íródott?**

– Teljes mértékben. Akár szerzői programnak is lehet tekinteni, de itt véget is ér a sor, nincs több kipécézett személy, akiről könyvet írhatnék. A mai erdélyi közélet alakjai között csupán Sütő és Tőkés az, akit rajongók kába serege kísért és dédelgetett. Mivel Szent Ferenc nyomán vallom: senkit sem lehet dicsérni, míg le nem zárult az életpályája, ezért mindkettejükről összeszedtem az adatokat, amelyek megpróbálják árnyaltabbá tenni a róluk festett, túl rózsaszín képet. Mindkettejük sorsában vannak hasonló körülmények, szerencsés konstellációk, amelyeknek köszönhetően a hívek kicsiny csoportja eljuttatta őket a kritikátlan imádat csúcsaira. Az én szerepem csupán annyi, hogy ezeket a lebegő alakokat után megpróbáljam a földre. No de úgy látom, túl korán zártam le a kéziratot, mert íme, újabb szép akciót készít elő László atyánkfia: autonómista pártot készül alapítani. Közmondásos szerénysége viszont tiltja, hogy pártelnök legyen. Az EMNT ügyvezető elnöke szerint „Tőkés Lászlónak a pártok fölött álló politikai személyiségnek kell maradnia a magyar és az európai politikában”. Érdekes szerep, kíváncsian várom, mi lesz belőle. A kristálygömbben viszont csak egy lufit látok, nem a magasban, hanem a járda aszfaltján, cafatokban.

A szerző felvétele

► **Milyen hatása van vagy lehet ennek a demitizálásnak az erdélyi kisebbség szempontjából?**

– Itt is megoszlanak a vélemények. Amikor 1993-ban Balogh Edgárról szerzettem egy őszinte írást, többen fel-szisszentek. Akkor arra biztattam Edgár atya védelmezőit, írják meg, miért nem jó, amit írtam, de senki sem tette. Hát akkor tessék elvieselni, hogy valakinek nemcsak véleménye, hanem tolla is van. Vannak, akik a „zászlóvivők” fontosságát hangsúlyozzák, de az én meglátásom szerint nem egy Babel-díjas építésvezetőre

van szükségünk, hanem tízezernyi hozzáértő pallérra, akik a saját helyükön fölényes biztonsággal oldják meg a felmerülő feladatokat. Az 1990-es kivándorlási hullám viszont komoly veszteséget jelentett, amit azóta sem lehetett pótolni. Itt maradtunk „a Kárpát-medencei magyarság tiszteletbeli elnökével”, mint örökös zászlóvivővel, aki mögül viszont elfogyott a sereg. Úgy vélem, a dolgok ilyen állása mellett mégiscsak jogos a demitizálás. Tévedés ne essék, én nem kívánok szereket vezetni, csupán annyit tehetek, hogy szólok: ez

és ez a személy nem alkalmas zászlóvivőnek.

► **Ki hát akkor az erdélyi magyarság vezéralakja, aki mögé felsorakozhatnak a választópolgárok?**

– Én nem alakot, csupán egy vezéreszmét neveztem meg másfél évtizede: az össznemzeti okosodást, de senki sem figyelt rám. Elhiszem, mert a tanulás kiment a divatból. Véleményem szerint az univerzális nemzetstratégia egy ötbetűs szó: tudás. Tessék a japán példát követni.

Folytatása a 2. oldalon

Kuszálík Péter (1949, Kolozsvár)

Mérnök, bibliográfus, szerkesztő. 1973-ban diplomázott a Kolozsvári Műegyetem gépgyártás-technológia szakán, azóta Marosvásárhelyen él. 1990-ig a Metalotehnica gépgyár mérnöke, azóta volt már szabadúszó lexikonmunkatárs, sajtóbibliográfus és alapítványi adminisztrátor, 2001-től könyvkiadói szerkesztő. 1992-től van jelen a hazai sajtóban, meghívott publicistaként rovatai voltak a *Népújságban*, *Krónikában*, 1998–2005 között a *Romániai Magyar Szó*-ban. *Leveleskönyv* című regénye a stockholmi Erdélyi Könyv Egyesület pályázatán díjat

nyert, sajtóbibliográfusi munkájáért Joseph Pulitzer Emlékdíjat kapott (2002). Könyvei közül: *Erdélyi hírlapok és folyóiratok 1940–1989* (1996, Teleki László Intézet, Bp.); *Mörfi. Följegyzések a 20. század végéről* (1996, Mentor); *Mörfi újabb szövegei* (1998, Pro-Print); *Mörfi a kőbön* (1999, Pro-Print); *A romániai magyar sajtó 1989 után* (2001, Teleki László Intézet – Erdélyi Múzeum-Egyesület); *A hátsó udvarban*. Szélgjegyzetek az erdélyi sajtó és irodalom történetéhez (2001, Pro-Print); *Kós Károly emlékkönyv* (Mentor, 2003).

Ottlik Géza

Méreg

Nyaranta irgalmatlanul le tudok sülni. Szeretem a napot. Szerelmes vagyok a verőfénybe, a kék égboltozatba. Kánikula kell nekem, tomboló, mértéktelen nyár. A bőröm mohón barnul, nem szép bronzszínűre, hanem dühös feketére. Két éve, egy balatoni fürdőhelyen akadtam csak versenytársra. A strand sok ezer fürdőzője közt könnyűszerrrel meg lehetett találni ezt a magányos férfit bármikor, ha az ember körülnézett. Hét unciával volt sötétebb a környezeténél. Mintha ébenfából faragták volna, politúrosan csillogott a bőre, tele tompa fényekkel. Arcát sötétbarnára cserzette a nap, két ráncot vésett rá, rezzenéstelenre lakkozta. Egyébként ritkán találok rokonszenvesebb férfit.

Orvos volt. Úgy ismerkedtünk meg egymással, mint a nyolcesztendő gyermekek szoktak. Napokig méregettük egymást, s egyszer, az étteremben vagy a „grill”-ben, ahol mindig egyedül ült asztalánál, akárcsak magam, letelepedtem melléje. De az is lehet, hogy már előbb, ő kiállt rám a tóban: No, ebédeljünk! Ugyanis egyikünk sem öltözött fel az ebédhez, hanem ott maradtunk a strandon, s a falatozó magas polcára könyökölve, lábunkat emelgetve a forró homokban, aludtjet, sonkás zsem-

lét ettünk, vagy keménytojást, sört, olajgyúrút. Ilyenkor, egy-két órára, a part tökéletesen kiürült, s a tó, az ég és a nap kettőnk tulajdona volt. A doktor álló helyében el tudott fogyasztani három üveg yoghurtot és nyolc keménytojást. Azután törökölypálínkát kért.

„Megárt, doktor” – mondtam. „Kitűnő!” – biccentett a palack felé. Voltaképpen egyikünk sem napfürdőzött. Egyszerűen ott éltünk a tóparton, reggeltől napszállatig. Eveztünk, úszkáltunk. Hanyatt fekvőnk a szálkás deszkapadlón, melyet cölöpökre ácsoltak a víz fölé. Itt jó volt. Éreztük a nyár szagát. A csend olyan hatalmas volt felettünk, mint egy Beethoven-szimfónia. – Sok lesz a naphől – morogtam –, egészségtelen, ugye? – „Méreg” – mondta a doktor kurtán. Feltámaszkodott, hogy az arcomba nézzen. Összenevettünk. Füttyült rá, hogy méreg. Egy hét múlva átevezett a túlsó partra, csónakjában egy káprázatosan szép asszonnyal – akit én egyébként kiállhatatlannak találtam –, s nem jöttek többé vissza. Telefonon intézkedett a csomagjaik ügyében, amint a szállodai szobalány utóbb elmesélte nekem.

Ez a férfi, akit én harminc-évesnek becsültem, negyvenhét esztendő volt. Vonakodva írom le valószínűleg tör-

ténetét; tizenkét évig ágyban fekvő a múlt háborúban szerzett sérülésével, s evvel magyarázta fiatalos külsejét. Ez a tizenkét év több volt, mint pihenés. Kiesett az életéből, ezalatt nem élt, nem is öregedett. Sima maradt a homloka. Tehát, ahogyan mondta, pótolnia kell a mulasztottakat, hogy felsőbb osztályba léphessen, mert élünk kell, harminckét foggal kell harapnunk a napfényt, és mérgeznünk, fogyasztanunk magunkat, hogy érettek legyünk a halálra.

Csakugyan a halál lenne az élet célja? Bizonyos, hogy a levegő és az eledel, a szerelem és a napfény, melyek nélkül nincsen élet, egyképpen égetnek, fogyasztanak, mérgeznek bennünket. Méreg az arzén és méreg a szépség és méreg a boldogság. Méreg a

kavé és méreg a vágy, egy Kosztolányi-mondat is az, egy Ady-verssor is: mindez mégis kell, mindez mégis az életünk veleje.

Az utolsó mese

Volt egyszer egy elvarázsolts királyfi, aki egy tündérszép királykisasszony kezére pályázott. De csak úgy kaphatta meg, ha előbb legyőzi a hétfejű sárkányt, felépíti a kacsalábon forgó kastélyt, s felébreszti és megneveteti a befalazott, alvó királykisasszonyt. Sok-sok vesződség, kaland, hőstett, utazás és munka árán legyőzte hát a hétfejű sárkányt, felépítette a kacsalábon forgó kastélyt, és felébresztette az alvó királykisasszonyt. No, az mindjárt elmosolyodott, s megtartották a lakodalmat.

Aztán, hogy ez is véget

ért, leültek egymással szemben, és mosolyogtak.

De eltelt egy nap, s még egy, még egy. Már az első is igen hosszú volt, mert sok órából állt, az órák meg sok percből, a percek sok másodpercből.

– Hát most mihez fogjunk? – kérdezte a királyfi.

– Most boldogok vagyunk – mondta a felesége.

– Igaz is.

De három nap múlva a királykisasszony szólalt meg.

– Mit is csinálunk most? – azt kérdi.

– Hát boldogok vagyunk – mondta az ura.

– Vagy úgy, persze.

Megint mosolyogtak egymásra egy napig, de akkor egyszerre felállt mind a kettő.

– No csak.

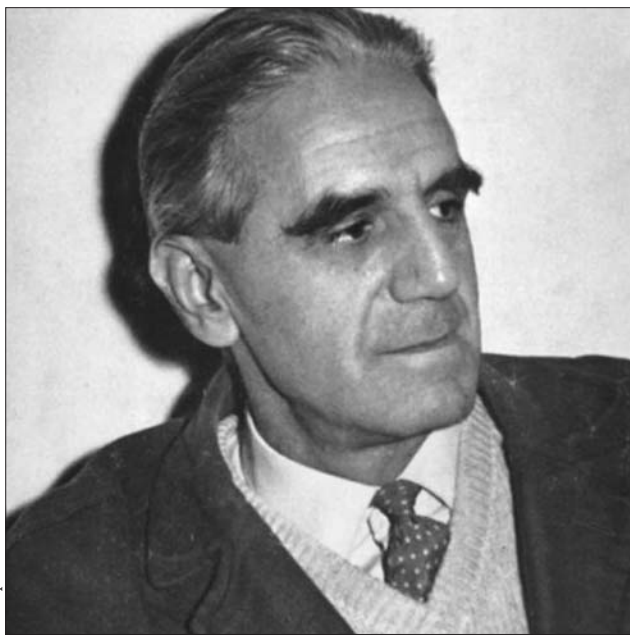
– Van egy ötletem – mondta a királyfi. – Befalazlak és elaltatlak megint.

– Jó!

– Lerombolom a kacsalábon forgó kastélyt, és föltámasztom a hétfejű sárkányt. Hogy újra legyen mit építenem, és legyen kit legyőznöm.

Neki is fogott mindjárt. Csakhogy ez nem volt már olyan egyszerű. Sem sok vesződség, még több hőstett, sem kaland, jövés-menés árán nem bírta lerombolni a kastélyt, mert az mindig elfordult előle a kacsalábon –, még kevésbé bírta helyére tenni a sárkány levágott hét fejét, s nem lehetett a királykisasszonyt sem befalazni, elaltatni többé. Teltek a napok, amikből hónapok lettek és rövid esztendő, s így küszködtek.

Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Húsz éve hunyt el a modern magyar irodalom egyik meghatározó szerzője, Ottlik Géza (1912–1990)

Kuszálék Péter

A forradalom szikrája

(részlet)

A romániai *genszterváltás* körüli események – tova húsz év után is – újabb és újabb írásműveket inspirálnak. E korszakot négy hónapnyira becsülük (Temesvártól az 1990-es többpárti választásokig), de ebből én csupán a kezdetekre, különösképpen a forradalom szikrájára fókuszálok. Mert az roppant derék dolog, ha az ember fia hirtelen fölindulásból (vagy előre megfontolva) megtagadja, hogy kilakoltassák a temesvári lelkészlakásból, s ezzel valamely arányban hozzájáruljon a *genszterváltás* neszes folyamatához, de a forrongás elmúltával dolgos esztendőket következnek, melyekhez alaposág, szakmai tudás, kiegyensúlyozottság, józan értékítélet szükségesítetik. A forradalmárokat helyét átveszik a reformpolitikuskok. Ez törvény. Mert az utca népe fel tudja ugyan borogatni a hatalom szekerét, de nem tud reformokat, alkotmányt szövegezni. A reformokat nem közfelkiáltással hagyatják jóvá egy népgyűlésen, ezervalahány ártatlan

résztevővel, más annak a módja. – A szerepek ki vannak osztva, s ki a szerepét nem tudja eljátszani, azt kifüttyülik, leváltják, félreállítják. Nincsenek cáfolhatatlan bizonyítékaim a romániai *genszterváltás* igazi történetéről, így magam is csak spekulálgatok a lehetséges változatok özőnében. (...)

1989/90 fordulóján történt, ami történt, a *vélemények különbözősége* jegyében egymásnak ellentmondó írások születtek, kérem az olvasót, hogy írásomat is csak annak tekintse. E szamizdat csupán a jéghegy csúcsa! Az anyaggyűjtés során elsősorban a sajtóközleményekre alapoztam, s hol vannak még a titkosszolgálati források... (...)

Hálátlan dolog a 'nemzet nagyjairól', a 'zászlóvivőkről' terhelő adatokat közlő, de minden nemzetben annyi önbírálatnak is kell lennie, hogy hűvös elmével fogadja egy-egy demitizáló szöveggyűjtemény megjelenését. Darázs-fészkek, tudom. A *Purgatórium* is megszülette a maga vitáscáit, ám az olvasói vélemények döntő többsége elismerte,

hogy azt „a kötetet meg kellett írni”, mert „ezekről az eseményekről nem tudunk” és „szomorú dolog, de el kell fogadni”.

Egy korai figyelmeztetés

Szilágyi Aladár – azok után, hogy elolvasta *Sáfrán István* könyvét – nyílt levélben tette közzé a véleményét. (*Kelet-Nyugat*, 1990. febr. 22.) – Amit kifogásolt: a magyarországi újságíró túlzott gyorsasággal írta meg a könyvét, emiatt sok pontatlanságot tartalmaz, ugyanakkor Sz. A. nem ért egyet a kötet által képviselt eszméiséggel sem.

Idézem: „A Tőkés Lászlóról írottak bizonyára helytállóak, hitelességüket a tiszteletes úr tudná igazolni. Csakhogy egy ellenvélemény – lehet, hogy előítélet – moco-rog bennem. Mindaz, amit és ahogyan a magyarhoni és más külszói publicisták a 'Tőkés sztori'ból gyártanak, nagyrészt a szenzációra épül, kísértetiesen emlékeztet a sztárcsinálás gyakorlatára. Évekkel ezelőtt sokat ártott nekünk a Nálátok kialakított Sütő-

kultusz [nota bene: ez a levél a véres márciusi események előtt íródott]. Úgy hiszem, Sütő Andrásnak is... Számunkra ő a *primus inter pares* az erdélyi írói rendben. De alakját egyoldalúan és túlságosan felnagyították, s így árnyékát is megnövelték, mely sokáig rávetült az erdélyi magyar irodalomra, s ezáltal sok, jobb sorsra érdemes életmű maradt számotokra részleges vagy teljes homályban. Ne tegyétek ugyanezt Tőkés Lászlóval! Emberi nagyságát, bátorságát, karizmatikus egyéniségét valóban csodáljuk, de minden esztendőnek megvoltak a maga mártírjai mellé, hanem Közénk!” (Mza. több példát is ad, 1958-cal kezdődően.)

Két példát idéznék a kötet lapjairól:

„Ez a könyv a 20. század egyik legnagyobb eseményének a krónikája egy református erdélyi magyar pap szavaiból felépítve. (...) Ez az ember Krisztus édestestvére! Nagy hatalmat adott Néki az Úr! Ő küldte. Nemcsak Nekünk, hanem Közénk!” (Végh Antal fülszövege; *Sáfrán*: borító.)

„Tőkés László az első nem-mel, amit a temploma szószékéről kimondott, megdöntötte Nicolae Ceaușescu kommunista diktatúráját. Nem egyedül, [hanem] a hívekkel együtt, azokkal a magyarokkal és románokkal,

akik mindent kockáztatva kiálltak az igazságért.” (Bertha Bulcsu előszava; *Sáfrán*: 7.) – Nosza! Itt van Krisztus kisöccse, akinek egyetlen szavába került megdönteni a diktátor hatalmát... Ki a Szentírást ismeri, tudja, hogy Krisztus nem diktátorok megdöntésére használta az Úrtól kapott hatalmát. Érttem én, hogy egy jó reklámszöveggel a matrachulladékot is dohányként lehet eladni, de pusztán kereskedelmi megokolásból nem kellene ekkora jelzőket akasztani László barátunk nyakába. Nem szabad a Messiás-tudatot erősíteni egy mezítlábas halandóval, mert számtalan mellékhatást eredményez.

S hogy ez az idejekorán kimondott jámbor óhaj nem talált meghalló értelemre, azt *n* számú idézettel tudnám igazolni. Sokan még ma is istenként tekintenek a lelkészre, holott ő *n+1* esetben igazolta, hogy csak egy gyarló ember, nem Messiás.

Szilágyi Aladár 1990 februárjában a személyi kultusz átkaira figyelmeztetett, de már elkészt vele. A temesvári segédlelkész már 1989 nyarától VIP-nek számított (...) s ez a VIP-árnyék – minden átkával és áldásával – azóta is rávetült az életére, karrierjére.

Őszintén kívánom: óvja meg őt a Megváltó a sztárok csúfos bukásától!

Szamizdatok új kora jön?

Folytatás az 1. oldalról

►Térjünk vissza a kötet hőisére. Milyen a viszonya Tőkés Lászlóval?

– Egy iskolába jártunk Kolozsvárat, ő három vagy négy évvel utánam végzett. Két bátyját ismerem közelebbről, András – Marosvásárhely egyik legjobb fizikatanára – vett rá 1979-ben arra, hogy szakórátat vállaljak a Papiu Luceumban, amikor a sokoldalúan fejlett szocialista rendszer egyik programjaként bevezették a középiskolákban is a magyar nyelvű szakmai oktatást. Óriási haszna ennek a munkának az volt, hogy megtanultam a magyar műszaki nyelv gépgyártással foglalkozó fejezetét. Lászlóval nem volt semmilyen kapcsolat, éveken keresztül írtam róla is a *Morfondír* rovatomban, róla meg a Reform Tömörülés rebellis ügyeiről, de közvetlen kapcsolatunk nem volt. Tőkés Lászlóval elismerem az érdemeit, de a politikai tevékenységét – sem úgy általában, sem részleteiben – nem tudom dicsérni, körülbelül erről szól az a szamizdat, amiről beszélünk.

►Kiállna Tőkésével egy nyilvános vitára?

– Nem tartozunk ugyanabba a kategóriába. Ő kiváló prédikációkat tart és tüntető sérelmi beadványokat fogalmaz, én csak egy sima pamfletíró vagyok. Ő lebilincselő szónok, én csak papír előtt tudom összehozni a mondanivalóm. Különbömben még nem volt rá példa, hogy valamely kritikusát vitára invitálta volna. Bírószág elé viszont nem egy megtévedt bárányt idézett az eddigiekben. Az én kétszáz oldalas magánlevelem viszont nem bírósági ügy, legfeljebb az újságíró-egyesület etikai bizottsága mondhat róla véleményét.

►A kötetben több utalás esik a Szentírára. Ön keresztény emberként vitatkozik Tőkésével?

– A politikai opcióim elvileg a kereszténydemokrata irányba húz, de inkább saját pártot alapítottam, a Mörfi Barátai Frakciót, de e kis tömörülés aktivitása nem éri utol az EMNT-ét. Írásomban néhai Ágoston Albert szokását követem, ő presbiterként olvasta a fejére László atyánkfíának azokat a bibliai igéket, amelyekről időközben megfeledkezett.

►Hogyan látja a politika és az egyház viszonyát a 21. század eleji Erdélyben?

– Évszázadokon át folyt a harc az egyház és a hatalom szétválasztására, kár lenne most ismét összemosni a kettőt. Tőkés példája igazolja a legszebben, mi lesz abból, ha a politikuskok zoltárokat idéznek a parlamentben, s a papok hirdetik az autonómiát.

Bölöni Domokos

A néma éneke

Anyám azt mondta, hogy a pap vágta ki a nyelvét, mert beszélt a templomban. Sokáig félve ültem az anyám szoknyáján, és csak lopva mertem felemelni szemem a szószék magasságába, amikor éppen nem népét ostromozta a vörös orrú tiszteltes, hanem lelkünk üdvösségéért alkudozott azzal, aki még nálánál is magasabban lakott, akkori elképzelésem szerint valahol a toronybeli galambok és a templompadlás denevérei fölött, az emeleten, úgyhogy gyakorlatilag csak a nyári időkben a szomszédos udvar csirkéire pályázó héják láthatták, de ez is kétséges, mert nyáron akkora a dologidő, hogy még az Úristen sem ér rá imádkozni, ezt nagyapámtól tudtam, aki másokkal elmentében nem az istentiszteleteken pihente ki magát, hanem a tyúkokkal feküdt és a pacsirtákkal kelt, legjobban pedig akkor érezte magát, amikor azt is énekelték, hogy Egyedüli reményem, ó Isten, csak te vagy, olyankor tenyeréből etette még a meddő tinót is, pedig máskor rendszerint csak „villásreggelivel” szolgált a szegény páranak.

A Néma nem is áll meg a kapu előtt, ha nem nagyapám jön elő, amikor a fél

között, manó földön rejtőzködő kunyhójából. Rendületlenül végigjárt minden házat, és érdekes módon ott is adtak ezt-azt neki, ahol egyébként nálanál is inkább alamizsnára szorultak volna, például a tyúktetűvel megtelt Candurás családban. A Néma onnan is dióval, almával távozott.

Nagy, kunkori orrú bocskorában mókásan csicsoskázott a jeges havon, gyakran le is esett, mert volt, ahol pálinkával, borral kínálták, és a vékony, sovány, kiéhezett embert hamar megjárta az ital. Bocskora megvédte kisebzett, satnya lábát a fagytól, oly gazdagon és annyi fantáziával csavarta körül mindenféle fajta és színezetű ronggyal, hogy kész néprajzi csodának számított. Olyan réteges volt az öltözeke, mintha káposztalapot viselne.

Bolhaszín felöltöje inkább rókaszínűre váltott, akárcsak tornyos kucsmája. Azt a képzetet is kelthette volna, hogy áruhás keleti mágus, akit itt nálunk, Kelet-Európában kifosztottak az útonálló, még mielőtt Jézusához eljuthatott volna lelkének tömjénjével és mirrhájával. Rókaszínű kabátját kötéllel, borjúistrággal kötötte át, vékás szórtarisz-

ha ennek a tájnak ő volna a főpapja, aki elhozza nekünk, portákon, házikókban élő ostoba fűtőzőknek a mennyország szikrázó üzenetét. Hogy megszületett a Megváltó.

Amikor a Néma a Nyulak utcájában elkezdte sívító kántálását, vele kántált kicsiny falunk Alszegének, majd Felszegének egész állatvilága. A kutyák magas fejhangon adtak hangot egyetértésüknek vagy nemtetszésüknek, őket a mindig heccre kész kakasok hergelték aztán lilán, megbolondítva egyúttal a tyúkok földbuta seregét, amely közhangon a legkönnyebben bírható zúzavarrá. A diszharmóniába behápoztak a kacsák a befagyott trágyalé jegéről, aztán átvették a szólamot a csúr mögé rekesztett juhok is, kórusjelleggel kölcsönözve az eseménynek, amely az istállóból tompán előtörő marhabögéssel vált tombolóvá, hogy végül az ég madarainak riadalma tetőzött be: a verebek ideges rebbenései, a varjak, csókák kiszámíthatatlan fel-felkerekedése toronyról-tetőről fára-kertre, hatalmas és ricsajos körrepülésük a fehér-ézüstben vacogó keskeny völgy házikóinak vékonyan füstölő kéményei fölött.

vette, heccelték, főleg az alsó hídnál, ahol a pálinkafőző működött. A hely arról híres, hogy a Nyíró Róza rucái egyszer úgy megrészegedtek a patakpartra ömlesztett malátától, hogy az asszonyság azt hívén: dögvész ütött ki közöttük, hogy legalább a tollú ne menjen kárba, gyorsan megtépte őket, aztán a kijózanodott kacsák szemérmetlen pucérságukkal kérkedve jöttek egyenként tántorogva elő a bűzlő dombról, világ csodájára.

Az alsó hídnál meleg pálinkát ittak a férfiak, és itt produkálta magát Liza is, a görbe cigányné, románul, magyarul, szászul és cigányul kántált és rigmusolt annak, aki megkínálta. Méltó vojá, nu te szuferincá. Nu te busulincá. Dé mángé, dé mángó, borboricá borboró! A Néma ritkán vegyült közéjük, de ha itt még belédiktáltak egy kis pálinkát, akkor olyan multság kerekedett nemsokára a híd körül, mint mikor a vásárban egyszerre táncoltatják a majmot, a medvét, ráadásul a papagáj folyton kihúzza a nyérő cédulát, és bár mindent összevásároltunk, ami csak érdekes és különleges, mégis minden pénzünk megmaradt, gondtalanul áldomásozhatunk, mert senki sem parancsol. A szegények és a szerencsétlenek, a félnótások és a holnap gondjával élők elfeledkeztek bajaikról, előkerült a vén Dunnyező, a félszemű cigányprimás és Purcitatá, a kontorás, meg Béka Gyugyi, a bögős, ezek aztán muzsikáltak önfeledten, a falusiak biztatták a tánra perdülőket, sőt, egyik-másik pityókos atyafi szintén mókázni, pontozódni kezdett, úgyhogy mire leszállt a farkasalkonyat, boldogan széledhetett szét a szedett-vedett, krisztusváro társaság.

Mindezt tulajdonképpen a Némának köszönheték. Aki vékás tarisznyájával, pástorbotjával lassan ismét útra kerekedett, és amint jött, ugyanolyan sívító, magas fejhangon kántálva vonult fel a Kecskék útján, a Kereszt irányába. Nem kísérté más, csak Samu, akit egyszer odaütött a föld az Agyaglyukaknál.

Egy későbbi, kegyetlen télen a Néma nagyon elfáradt a kántálástól. Bebújt egy kórérakásba a Csengő pataka közelében, a Határvég mellett. Azt beszélték: megfagyott. Sokkal valószínűbb azonban, hogy a Mennyei Tehetségkutató Központ két fehér köpönyeges, szárnyas szakembere jött le, és miután meghallgatták, fölvetelt nyert a mennyei kórusba.

Rendes havi fix fizetéssel, egész normával. Szólót énekel, mint egykor itt, köztünk, a földön.

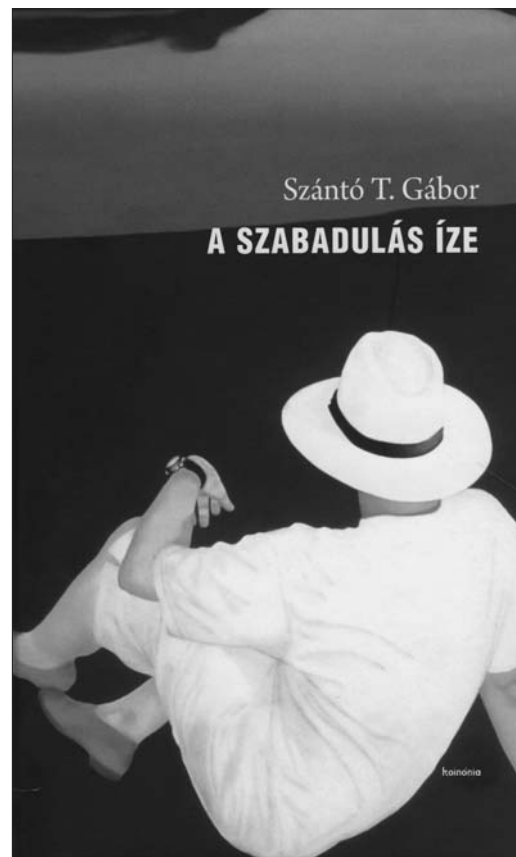
(A Küküllőmadár című sorozatból)

A szabadulás íze

Szántó T. Gábor verseinek olvastán megannyi konfliktus: a civilizáció és az őszitők viaskodása, a huszadik századi traumák személyiségünkbe ivódó, kínos emléke, a diaszpóra- és kisebbségi sors is eszünkbe juthat. Ez a sokszólamúság jellemzi frissen kiadott kötete verseit, amelyek az érzékenység és a

vallás, az idegenség és az otthonkeresés, a nemzedéki konfliktusok és az összembari, halandói sors egymásba játszó témáit vonultatják fel.

A szerző A szabadulás íze című verseskötete a napokban jelent meg a kolozsvári Koinónia Kiadónál. Ebből a kötetből ajánlunk alább néhány verset.

Szántó T. Gábor

Kentaur

Én vagyok a kentaur:
fent emberfej, de lent az úr.
Fejem felett az ég azúr,
ám alul a sötét tenger árja,
melyen a gálya farát himbálja,
s annyi bájteli csecs kínálja
becsét-kecsét, hogy a hímek bálja
kínlódba kötné el, hogy fájna –
mert bár a gatyareszték szorul,
mind embernek lenni tanul,
mert érzi: körbe s benne szédítő örvény,
de feje felett ott a Törvény,
erkölcsükön hát ne essék csorba,
s önbecsülésük se hulljon porba,
bár a mellre s ölbe vágó,
öszton s tudat közt állodogáló,
e kecsket nehezen viselő ecsetek
nem bírják vadító látványát csecseknek,
s vigyázzba vágódva freccsennek vadul,
mert ugyan fent az ég azúr,
ám alul sötétlik tenger árja
s vad örvénybe ráncigálja
az égre nézőt – minden hiába:
mert hisz mind-mind kentaur.
Fent emberfej, de lent az úr.

In memoriam

Ma apám felhívott,
és a telefonban zokogva közölte
velem, hogy meghaltam.

De hát élek. Nyugodj meg, apa!

Nem vitatkozni akartam, fiam,
csupán közölni veled a hírt.
De te mindig csak okoskodtál
és ellenkeztél, mint most is!
Meggzokhattam volna már.
De nem számít, az apád voltam –

és letette a telefont.

Erdély B. Előd: Szimbiózis (A 2005-ös Etédi Fotótábor anyagából)

falukutyáit rendkívüli módon felizgató dalával megkezdte karácsonyi kántálását; nagyanyámtól rettenetesen félt, igaz, hogy nemcsak ő, hanem az egész környék. Nagyanyám mindent és mindenkit a szájára vesz, és úgy ki tudja forgatni minden valójából, hogy még a levegő is büntudatot érez, amiért tiszta. Nagyanyám szerint a Némát egyszerűen állonvágják kölyökkorában, és úgy harapta le a nyelvét.

Mindig karácsony táján jött elő, valamelyik távoli faluban vagy talán az erdők

nyáján több volt a folt, mint a posztó, kötőfékdarabbal erősítette meg pántját, ezzel úgy ingott jobbra-előre, hátra-balra, mint valami matróz, akit a legénység kilökött magából, s célját vesztetten bolyong a végtelen sarki hómezőn, a kegyetlen fagyhalálba.

Felszerelésének legfőbb tartozéka mégis hatalmas kampós botja volt, szentképeken láttam olyat s később, amikor már hozzánk is eljutott a tévé, a pápa kezében. Olyan méltósággal vonult végig a Disznólegelőn, mint-

Ilyen elemi erejű volt a Néma kántálása. Jöttére már a faluvégi keresztnél megjelent Samu, a falu félnótása, akire gyermekkorában ráborult az agyagdomb megcsuszamló palája, s hiába ásták ki, sosem lett belőle ember. Majd az Alszeg szegény gyermekei csapódtak hozzá, úgyhogy mire a Felső köz módosabb portáihoz ért, a Némának már szabályos kísérete, majdhogynem udvartartása volt; mire pedig munkájának végére jutva meg is kótyagosodott, addigra a felnöttek bámész csoportja kö-

Diadalmas jobboldalak

Bukik a PD-L.
Románia is?

Cristian Tudor Popescu

Dăscălescu kormányzása óta nem volt ekkora nagy a szakadék Románia kormánya és az ország lakossága között. Utóbbi több mint rossz véleménnyel van a Boc-kabinetéről, a lakossági elégedetlenség gyűlöletbe fordul. Kormányzó pártként a PD-L nem akarja fel fogni, hogy semmi értelme saját reformizmusát és az ellenzék populizmusát hangoztatni. Ahogy azt április óta hangoztatom – unom is lassan –, a legfontosabb tényező a bizalom, ami a Boc-kormány esetében a nullához közelít. Boc urat és minisztereit akkor is lehurrogják vagy levegőnek nézik, ha egy-egy állításuk amúgy korrekt. A Victoria-palotában eltöltött minden egyes nappal a Boc-kormány kompromittálja a reform gondolatát, a válság elleni kemény, de szükséges intézkedéseket. A PD-L továbbra is mellőzi ezt a tényt, ami korántsem meglepő egy román párt részéről, viszont elképesztő a közönyük az imázs-katasztrófa iránt, aminek következményeként 2012-ben a parlamenten kívül maradhatnak. Politikai szempontból a PDL köteles lecserélni régóta lejárt szavatosságú kormányfőjét; nem teszi, és ezért a párton belül okkult érdekcsoportok sűrű hálójá okolható. Ugyancsak felesleges Boc úr utalásai a múltira – a Tăriceanu-kormány többmilliárd eurós kampányalamizsnájára – vagy a jövőre – „azt hiszitek, jobb lesz, ha azok jönnek?”. Egy bizonyos ponton túl a gyűlölettel telt tömeget csak is a jelen érdekli. Ennek a kormánynak a bukását akarják, és nem érdekli őket a politikai válság. (...) A Boc-kormány végül abba kapaszkodik, hogy a tiltakozó megmozdulásokat az ellenzék szervezi. A tömegek dühe azonban messze meghaladja a PSD és a PNL szervezési képességeit. Meghaladja a soványka bizalmatlansági indítványt is. És az utcán csupán halvány árnyékát láttuk az általános hangulatnak. Hiába ékelődött be Ponta az utcai tüntetések elővédjébe (...), nem nyert semmit, ellenkezőleg. Ott a szerencsétleneknek van a helyük, akiknek nincs miből élni; Victor Pontának a helye, amiért megválasztották és fizetést kap, a parlamentben van. (...) Végül a Boc-kormány tagjainak felszólalásait – túl az önáltatáson, demagógián, szémszedett hazugságokon – maga a kormánypárt cáfolja meg. Hogy is hihetnénk Bocnak és övéinek, még ha fanatikus narancsosok lennénk is, amikor a PD-L-sek parancsba kapták, ne szavaz-

zanak, attól félvén a pártvezérek, hogy egyesek az indítvány mellett voksolhatnak? Grotteszk kicsúcsosodása ez a Romániát emésztő bizalmatlanságnak – a hatalom nem bízik saját katonáiban (...) A bizalmatlansági indítvány kimenetelétől függetlenül a PD-L zuhan. Akkor is, ha a tüntetők a hideg és az eső miatt hazaindultak, sokkal többen vannak, akik otthon, a televízióban látták, hogy a PD-L honatyái ülnek. Szavazás közben. Miközben folyton emlegetik Bănescu felfüggesztését, amire állítólag készül az ellenzék, a PD-L felfüggesztette önmagát. Egyetlen, hátborzongató kérdés van még hátra: ha októberben az történt, ami történt, mi lesz a Boc-kormány, amikor megérkeznek a téli számlák? (Fordította: Sz. L.)

Ki írja
a bizalmatlansági
indítványokat?

Liviu Avram

adevăral

Most már nyugodtan beszélhetünk a bizalmatlansági indítványról. De nem a szavazásról, és még csak az azt

Victor Ponta szavaz a bizalmatlansági indítvány mellett

kísérő tiltakozásról sem. Hanem magáról a tartalomról. Nem tudom, hányan szokták elolvasni a bizalmatlansági indítványokat, mielőtt szavazásra kerülnének. Én régóta olvasgatom őket, tehát tapasztalatból mondom, hogy stilisztikai és tartalmi szempontból megmaradtunk a kőkorszakban. Ezek az emberek egész egyszerűen nem tudnak írni! Nem tudják kiválogatni a releváns tényeket, nem tudják felsorakoztatni meggyőző érveiket, nem tudják ezeket úgy rangsorolni, hogy megnyissák a koponyákat és a behatoljanak az agyakra. A tegnap megbukott indítvány sem kivétel. Tizennégy teljes oldalon keresztül egyetlen gondolat ismétlődik, pontosabban egy szóösszetétel: a Bănescu-Udrea-Boc-Anastase, azaz BUBA-kormány. Annyira tetszett nekik ez az erőltetett vicc, hogy nem kevesebb,

mint 11 alkalommal használják. Az indítvány első része tele van a jelszavak, pecsétek és jelzők, politikusi morgások gyűjteményével. Nem találni egyetlen vádat sem a kormány ellen – pedig hál' istennek akadna bőven (...) Egyesek azt hozhatnák fel ellenérvként, joggal, hogy az indítvány szövege teljességgel irreleváns, és csak az igen vagy nem szavazathoz vezető politikai döntés számít, meg az azt kísérő tárgyalások, árulások, lekenyerezések. Nincs igazuk. Az indítvány nyilvános, írott tanúbizonysága a közvita színvonalának. Annak a színvonalnak, amelyből ízelítőt adnak a parlamentben hétfőnként elhangzó politikai nyilatkozatok. Olvasták ezeket valaha? Melegen ajánlom, kimeríthetetlen humorforrás. (...) Csakhogy ez a fajta politikai diskurzus, éppen könnyedségénél fogva „lecsorog” a közéletbe, és megfertőz mindent. A szakszervezetek és a munkaadók képviselői, akikről tényleg elvárna az ember egyet s mást, ugyancsak bőségesen merítenek belőle, nem beszélve a sajtóról, mivel köztudott, hogy „Anna almát eszik”-nél bonyolultabb dolgok elriasztják a nézőket. Hallgatom a bizalmatlansági indítvány utáni vitát.

Ugyanaz a buta diskurzus minden oldalon. (Fordította: Sz. L.)

Az államcsíny
és a nyíltan
ellenforradalmi
jobboldal

Tamás Gáspár Miklós

NÉPSZABADSÁG

E sorok írójának sok tekintetben más a véleménye a jobboldali magyar kormány teljesítményéről, mint a bal-közép sajtó átlagának. Nem biztos ugyan, hogy a belföldi fogyasztói kereslet serkentésének választott módszerei célravezetők, lehetséges, hogy a profitjukat az országból rendszeresen kimenekítő multinacionális cégek megsarcolása visszaüt, de a növeke-

dés beindítása helyes célkitűzés; a magánnyugdíjpénztárakért se sajog a szívem; a Magyar Alumínium Zrt. állami ellenőrzés alá helyezése szerintem nem rossz lépés; a kilakoltatási moratórium kifejezetten rokonszenves. Két kérdés vetődik azonban föl. Először: hogyan osztja újra a kormány a beszédet irtózatosságeket? Úgy fest, sajnos, hogy nem igazságosan, nem az egyenlőség szellemében. Másodsor: intézkedései demokratikusak és törvényesek-e? Sajnos úgy látszik, hogy nem. A hivatalban lévő magyar miniszterelnök megvető viselkedése a szakszervezetekkel szemben (az Országos Érdekegyeztető Tanács múltkori ülésén) világosan megmutatta, hogyan vélekedik a nemzeti ügyek kormányának nagy hatalmú és fölöttébb népszerű vezetője a plebejusokról. Ez az epizód bizonyította be, hogy a Nemzeti Együttműködés Rendszere a demokráciának mind a népi tartalmát, mind a formai követelményeit lenézi és mellőzhetőnek találja. A diadalmas magyarországi jobboldal, amikor elveti 1989 demokratikus fordulatát (a rendszerváltást) – amelyet a rendszer kudarca miatt visszamenőlegesen meggyűlölt a nép, érthetően –, az elve-

szett illúziókat újnak látszó, ám pormacsás illúziókkal képzelet pótolhatja. Arról álmodik, hogy a „közérdek” érvényesítése végett túlléphet a jogon és a hagyományon. Ennyiben ez a jobboldal nem konzervatív, hanem nyíltan ellenforradalmi. Figyelmen kívül hagyja (és aligha naiv-ságból), hogy a modern demokratikus politika lényege éppen a „közérdek” és a „közjó” mibenlétének nyilvános megvitatása. Ezeket a vitákat Orbán Viktor országgyűlési képviselő annak idején (még mint ellenzéki vezető, a kötőse beszédében) a „centrális erőter”, azaz az elmozdíthatatlan, alkotmányozó többségű kormánypárt belső szféráiba száműzte, elzárva a nyilvánosságtól. (...) Az Orbán-rezsim abban bízik (...), hogy amennyiben gazdaság- és társadalompolitikai húzásai sikeresek, akkor a közjognak és az alkotmá-

nyosságnak pusztán az a hivatása, hogy a hegemon kormánypárt rendelkezéseinek a keretét megteremtse. A jelenlegi magyarországi jobboldal ráadásul a „sikeres” jelzőt – jellegzetesen dekadens és amorális módon – a „helyes” jelzővel helyettesíti, és megfordítja. Sikeren pedig első sorban újabb hatalmi pozíciók megszerzését tekinti, illetve a manipulált médiák segítségével fölhizlalt népszerűségének további puffasztását. A jobboldali kormánytöbbség a hatalmi hódítást mint „tartalmat” többre becsüli a jogi „formánál”, s az alkotmányosan garantált szabadságjogokba vetett hitet mérő balitéletnek véli. Ezt megteheti, de ezzel elvetette a modern konzervatívizmus és kereszténydemokrácia utolsó maradványait is. Sokan vagyunk, akik súlyos kételyekkel nézzük a polgári demokráciát – de nem azért, mert sokalljuk a szabadságot, mint a Nemzeti Együttműködés Rendszere, hanem mert keveselljük –, mégsem örülünk felhőtlenül végnapjainak. Az Orbán-rezsim működtetői már kiábrándultak a polgári demokráciából, amelyet borzongva és viszolygva „liberalizmusnak” neveznek, de nem helyettesítik semmivel, még „népi demokráciával” sem. Etatisztának hiszik magukat, pedig szétverik a magyar államot. (Lásd erről és vele rokon kérdésekről terjedelmes tanulmányomat a *Kritika* novemberi számában.) Antikapitalistának hiszik magukat, pedig – kivéve a globális nagytőke ügynökségeinek kezéből a politikai irányítás emeltyűit – csak a tőke brutális, ám a kizsákmányoltak és elnyomottak által is lelkesen ünnepelt uralmát gyakorolják a legfontosabb tekintetben: a munkára kényszerítésben és a lakosság intézményekbe (iskola, börtön, kórház, bentlakás, árvaház, televízió, egyház) csomagolásában. A „liberális jogállam”, a „formális demokrácia” elutasításában egyetértenek a szélsőjobboldallal és a sztálinistákkal. Az Orbán-rezsim kedden, 2010. október 26-án végképp leleplezte magát. Több kételye senkinek se lehet. A néha megmosolygott „pánikkeltőkről” és „hivatásos rettegőkről” (közöttük is első helyen Debreczeni Józsófról) kiderült, hogy éles szemű realisták. Amikor az egyelőre még fönnálló Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága olyan döntést hozott, amely egy amúgy nem túl fontos ötlete végrehajtásában feszélyezte a nemzeti ügyek kormányát, a középponti erő (a rezsim-párt) kijelentette, hogy alkotmánymódosítással korlátozza majd az Alkotmánybíróság hatáskörét, nehogy efféle pimaszkodásokra vetemedhessék újól, az alkotmányossági aggályok miatt hatalyon kívül helyezett tör-

vényt pedig ismét betejeszti. Evvel a szabadelvű, alkotmányos, pluralista jogállamnak – még az ócska, képmutató, mucsai változatának is – végérvényesen befellegzett Magyarországon. A mai magyarországi jobboldal figyelmen kívül hagyja azt a félelmetes tényt, hogy minden politikai rendszerben fönnáll valaminő hallgatóságos társadalmi szerződés. Ha az állam élén álló végrehajtó hatalom maga imponáló törvényhozási többségével maga szeg törvényt és alkotmányt, majd szeszélyeihez szabja a polgári, büntető- és közjogot, akkor nem várhatja el a demokratikus érületű és észjárású honpolgároktól, hogy megadják neki a többé-kevésbé szabad választásokon elnyert fölhatalmazást megillető tiszteletet és lojalitást (amely elvben független a politikai rokonszenvtől, és a népakarat elismerésén nyugszik. Amikor az állami külsőségekbe burkolózó végrehajtó hatalom valójában nem az államot képviseli már – hiszen a tetszőleges és hisztérikus önkény az „állam” fogalmának az egyenes ellenkezője –, akkor a polgári engedetlenség és az állandó tiltakozás minden jó hazafi természetes kötelessége. (...) Az egypárti féldiktatúra óriási népszerűsége, amelyet a válság következményeinek és az előző kormány teljesen megérdemelt elutasítottágának köszönhet, egyelőre nem fog csökkenni, ameddig némelyek elhiszik, hogy az alkotmányosság védelme nem más, mint a tíz- és százmilliókat fölmarkoló álszocialista maffiózók érdekvédelme – s nyilván ez lesz a kormánypropaganda fő „csapásiránya”. De ezt a látzatot előbb-utóbb majd elhessegeti a magyar nép esze és humorérzéke. (...) Evvel a rezsimmel az együttműködés képtelenség. Csak az engedetlenség, az ellenállás, az érintkezés kerülése lehetséges. Hosszú küzdelem várható, emiatt is indokolt a higgadt, hűvös hangvétel. Az ország ma nem nélkülözheti államát, ezt az államot azonban vissza kell szereznie a demokratikus politikai közösségnek a népeknek. A nép már elkergette a laza csibészek és a merev piaci dogmatikusok koalícióját. A vakhított hatalommániásokkal, a rendeleti kormányzás és a be nem jelentett kivételes állapot megszállottaival, a tekintélyelvű féldiktatúra ügyes, okos, rátermett manipulátoraival ez nem lesz ilyen könnyű – és én őszintén sajnálom mindazokat, akiknek most megint csalódnuk kellett. Mennyi kiábrándulást és csalatkozást kell elviselnie még ennek a kimerült, törődött országnak? Hány esztendőnyi kilátástalanság és keserűség kell még hozzá, hogy föltámadjanak a szabadság energiái? Szegény, szerencsétlen Magyarország.

Kitekintés a világgazdaságra

Czedly Lószef

Az egész világot átfogó gazdasági válság, a jelenség megértése, arra kényszerít, hogy minél jobban megismerjük azokat a tényezőket, melyek jellemzik egyes országok helyzetét a világgazdaságban. Ehez segít hozzá az Európai Unió statisztikai hivatalának az Eurostat-nak egy most megjelent tanulmánya *Az EU a világban – statisztikai portré* címmel. Mai Törvénytarban (jelentősebb új közérdekű szabályozások hiányában) ebből a kiadványból kívánok bemutatni néhány fontosabb adatot, melyek utalnak arra, hogyan fejlődik a világ gazdasága és ennek keretén belül, hogyan helyezkedik el az Európai Unió a maga 27 tagországgal.

Népesedési mutatók

2010-ben a földet 6.908.700.000 (6,9 milliárd) ember lakja. A legnépesebb ország Kína 1,35 milliárd lakóssal, következnek nagyság szerint India 1,21 milliárd, Egyesült Államok 317,6 millió, Indonézia 232,5 millió, Brazília 195,4 millió lakóssal. Az EU-nak 501,0 millió lakosa van, ez a világ össznépségének 7,3 százaléka. Az utóbbi ötven évben jelentős változások következtek be a föld összlakosságának összetételében. A fejlett és a gyorsan fejlődő országok aránya fokozatosan csökkent, így 1960-hoz viszonyítva 2010-ben Kína lakossága a világ össznépségének 21,4%-ról 19,6%-ra esett vissza, az EU

13,3%-ról, 7,3%-ra, az USA 6,2%-ról 4,6%-ra csökkent. Mindez a civilizációval járó jólét demográfiai hatására, Kína esetében a tudatos szaporulatgátlást előidéző intézkedések nyomán következett be.

Növekedett az össznépség az egészségügyben az utóbbi ötven évben elért eredmények alapján is. Ezt igazolja, hogyan alakult 1960 és 2010 között a gyermekhalandóság aránya (1000 élve született gyermekből hányan haltak meg még csecsemő korban). Ez a mutató világszerte 116,0-ról 47,3-ra csökkent. Legjelentősebb előrehaladást ezen a téren Törökország érte el ahol a gyermekhalandóság ötven év alatt 176,0-ról 27,5-re csökkent, Szaúd-Arábiában 160,0-ról 18,8-ra, Indonéziában 165,8-ról 26,6-ra. Az EU-ban az elmúlt ötven évben 36,0-ról 4,5-re esett vissza.

Ezzel párhuzamosan nőtt az életreménység, ahogy az elhalálozottak átlag életkorának jelenségét nevezzük. Ez 2007-ben az EU-ban 79,2 volt. A leghosszabb életkor Japánban van, 82,7 év, Ausztráliában 81,5, Kanada 80,7, USA 79,2 és ugyanannyi mint az EU-ban.

A GDP (bruttó össztermék) színvonala

Ismeretes a gazdasági fejlődés mértékének a bemutatására a statisztikusok a bruttó össztermék értékét használják. 2008-ban, a világ valamennyi országának a bruttó összterméke, a fo-

lyó árakat figyelembe véve, 41.193 milliárd euró volt. Ehez legnagyobb mértékben az EU járult hozzá, ugyanis 12.506 milliárd euró volt a bruttó összterméke, ami a világ össztermékének 30%, az USA részesedése 23%, Japáné 8%, Kínáé 7%. A 2010 évi előrejelzés szerint, először az utóbbi 50 évben, Japán elveszti harmadik helyét, Kína javára. Az évi, egy főre eső nemzeti bruttó össztermék bajnoka Ausztrália, mert ennek értéke az ötödik kontinensen 32.093 euró. Sorrendben következnek az USA 30.409 euró, Kanada 28.081 euró, Japán 26.283 euró, az EU 24.962 euró.

Energiafogyasztás világszerte

A tanulmány az energiafogyasztás mértékének a

megállapítására a kgep (kilo equivalent de petrol- egy kg. nyersolajnak megfelelő) mértékegységet használja ami összesíti valamennyi felhasznált energiának az értékét, átszámítva energia előállításának arányában, a nyersolaj felhasználásával keletkezett energiára.

Világviszonylatban az utóbbi húsz évben az energiafogyasztás fejenként az 1990 évi 1.683 kgep-ről 1.818 kgep-re nőtt, ami 8%-os növekedést jelent. Legtöbb energiát lakosonként Kanada fogyaszt, évi 8.282 kgep-et (ez az ország földrajzi fekvésének is köszönhető), következik az USA 7.778 kgep, Szaúd-Arábia 6.170 kgep (ez igazolja, hogy nemcsak a zord északi éghajlat, de a sivatagi forróság is, a modern világban,

nagy hőfogyasztással jár), Ausztrália 5.917 kgep. Az EU energia fogyasztása a vizsgált húsz év alatt lakosonként 3.532 kgep-ről 3.616 kgep-re emelkedett ami 2,37%-os, aránylag csekély növekedést jelent, elsősorban az utóbbi években bevezetett hőenergiát megtakarító intézkedések hatására.

Légszennyeződésmértéke

Az emberiség jövője szempontjából annyira fontos globális felmelegedés okozójának, a levegő széndioxidot tartják. Így a tanulmányban helyett kaptak az adatok is melyek az egyes országok széndioxid kibocsátását és felhasználását tükrözik. Ezen a téren az USA vezet ahol lakosonként évente 19 tonna a

széndioxid kibocsátás. Következnek, csökkenő sorrendben Ausztrália 18,1 tonna, Kanada 16,7 tonna, Szaúd-Arábia 15,8 tonna. Az EU fejenkénti évi széndioxid kibocsátása ezeknél az értékeknél jóval kisebb, 8,2 tonna.

A modernizáció mértékének mutatói

A tanulmány ennek felmérésére két adatsort, mutatót, használ. Az egyik: minden 16 és 74 év közötti 100 lakosból hányan használnak internetet, a másik 100 lakosból hányan van mobiltelefon bérlete.

Ami az internet használatot illeti Dél-Korea jár az élen, 100 említett korú személyből 77-en interneteznek, ez a mutató Kanadában 73, az USA-ban 72, Japánban 69, az EU-ban 64. Legkevésbé használnak internetet Indiában és Dél-Afrikában, 7-en 100 személyből, míg a világ valamennyi országát figyelembe véve, 100 16 és 74 év közötti lakosból átlagosan 21-en használnak internetet.

Világszerte 100 lakosból 60-nak van mobiltelefonja (hihetetlenül nagy arány). Élen jár Szaúd-Arábia ahol 100 személynek 147 mobiltelefonja van, következik Oroszország 132 telefontal, az EU 122-vel, Argentína 117-el, Ausztrália 103-al, míg érdekes az USA-ban 100 lakosból csak 89-nek van mobiltelefon bérlete.

Elnézést a sok számadatért, de a világ mai helyzetének bemutatásához ez elkerülhetetlen volt.

A szolgalmakról – általában

Deák Levente

Egészen pontosan a szolgalmi jogokkal szeretném megismertetni olvasóinkat azoknak a szabályoknak alapján, amelyek az új, de még mindig nem hatályos Polgári Törvénykönyvben, közelebről a III. könyv IV. fejezetében a „Szolgalmakról” címszó alatt, a 755-772. szakaszokban olvashatók. Előrebocsátom, hogy a különféle szolgalmak konkrét, egyedi szabályait nem az említett szakaszokban, hanem a törvénykönyv más fejezeteiben, részeiben, valamint külön törvényekben (például az építési engedélyekről alkotott 1991. évi 50. törvényben) találjuk meg, tehát amiről ebben az írásban szó lesz, ezek az általános tudnivalók, vagy másképpen mondva, a szolgalmak keretszabályai.

A szolgalm (servitute) /drept de servitute) címszó alatt a 2006-ban, a Kritérium Könyvkiadó kiadásában megjelent Román-magyar jogi szótár a

következő meghatározást adja: „A szolgalm az a jogi jog, amelynek fogva valaki valamely idegen dolognak bizonyos értelemben hasznát veheti, úgy, hogy annak mindenkorai tulajdonosa valamit tūrni vagy teni köteles.” Majd következik a különféle szolgalmak megnevezése mindkét nyelven, köztük az átjárási, a vízhasználati szolgalm, az ablaknyitási szolgalm a szomszéd telekre, az ereszszo szolgalm és így tovább, amelyek mind a jelenleg hatályos Ptk-ban, mind a következőben benne vannak.

Az új Ptk. 755. szakasza a szolgalmat mint az ingatlan terhét határozza meg, mindig egy másik ingatlan-tulajdonos javára és hasznára. Szolgalmi jogot kétféleképpen lehet szerezni, alapító jogüggyellett vagy elbirtoklással, ezt mindkét esetben a hatályos telekkönyvi szabályok betartásával, ami egyszerűen mondva, a jog, a jogcím betáblázását jelenti. És bár a 756.

szakasz a jog megszerzésének csak ezt a két módozatát említi, közvetlenül utána, a 757. szakasz, amely a 696. szakasz első bekezdésére utal, már a szolgalmi jogot alapító keresetről (actiune confessorie de servitute) beszél, vagyis arról a perről, amelyet, ha a felperes megnyer, valamilyen szolgalm (például átjárási) címzettjévé, gyakorlójává, használójává stb. válik.

Az ingatlanra vonatkozó, egy ingatlant egy másik javára terhelő szolgalmaknál uralgó telekről (fond dominant) és szolgált telekről (fond aservit) beszélünk, majd ebből következően a két telek tulajdonosát megillető jogokról és az őket terhelő kötelekekről. A 759. szakasz például kimondja azt, hogy a szolgált telek tulajdonosa, a kétoldalú alapító jogüggyellettben vállaltak szerint köteles az uralgó telken olyan munkálatokat elvégezni, amelyek a telek hasznosítását, használatát elősegítik, s mely kötelek, ha az okiratot betáblázták,

a szolgált telek mindenkorai tulajdonosát terhelik.

A szolgalmak lehetnek láthatóak, nyilvánvalóak (servituti aparente) és láthatatlanok (servituti neaparente). A láthatóknál mindig ott van egy jel, egy tárgy, fizikai valójában, például egy ablak a láthatási szolgalmnál, egy forrás, amelyhez a szomszéd is járhat. A láthatatlan szolgalmnál ilyen jel, tárgy, stb. nincs, van viszont egy törvényben rögzített tiltás, hogy például holv nem lehet épületet emelni, milyen távolságra, milyen magas lehet egy szomszéd épület, stb. Aztán vannak folyamatos (continue) és időleges (necontinue) szolgalmak, valamint tevőlegesek (servituti pozitive) és nemlegesek (negative). Tevőleges átjárási esetében az uralgó telek tulajdonosa a más tulajdonjogából fakadó használati jogot gyakorolja a szolgált telek egy része felett. Vagy, a szolgált telek tulajdonosa, nemleges szolgalmi jogból fakadóan, egy bizo-

nyos helyzetben köteles lesz tartózkodni telke beépítésétől, vagyis tulajdonjogából eredő jogai egy részét nem gyakorolhatja. A törvénykönyv azt is kimondja, hogy elbirtoklással csak a tevőleges szolgalmakat lehet megszerezni, de ezt az eddiginél rövidebb elbirtoklási idő, 10 vagy 5 év alatt, ha majd az új Ptk. hatályba lép.

Érdekes szabályozást találunk a szolgalmi joggal terhelt, később felparcellázott szolgált telekre vonatkozóan. Az uralgó telek tulajdonosa egy ilyen parcellázás után sem veszíti el jogát, például továbbra is átjárhat a szomszéd telken, akkor is, ha annak tulajdonosa időközben megváltozott. Előfordulhat azonban, hogy némelyik parcella kívül esik az eredeti átjárón, a zárt telket megközelítő ösvényen, kocs- vagy autóúton (attól függően, hogy milyen átjárási szolgalmi jogot szerzett az eredeti, egyben volt telekre). Ilyen esetben a kívül eső parcella

lák feletti szolgalmi jog megszűnik. Új Ptk. 769. szakasz 3. bekezdés.)

A szolgalmi jog megszűnésének eseteit a 770. szakasz tételesen és kimerítően sorolja. Ezek közül azt az esetet említem, amikor a két telek egy kézbe kerül, amikor tehát a szolgalmi jog fenntartása szükségeslenné válik. Az is előfordulhat, hogy az uralgó telek tulajdonosa lemond szolgalmi jogáról, például többé már nem kíván átjárni a szolgált telken, mert másfele nyitott magának vagy nyitottak neki kijáratot a közútra. Aztán, arra is van lehetőség, hogy békés úton vagy éppen perben a szolgált telek tulajdonosa visszaszerezze a szolgalmi jogot az uralgó telek mindenkorai tulajdonosától. (Lásd a 772. szakaszban.) A szolgalmi jogot folyamatosan vagy egyeseket időközönként gyakorolni kell. Nem gyakorlásuk nyomán, 10 év eltével ez a jog megszűnik, a 771. szakaszban szabályozottak szerint.

Gyerek vagy munka. Választani kell?

Munkája jellegétől és nem utolsósorban partnere hozzáállásától is függ, hogy egy nőnek mennyire sikerül összehangolnia szakmai karrierjét és a gyermekvállalást egy olyan társadalomban, ahol ma is magától értetődőnek számít, hogy elsősorban az anyák feladata a gyerekek és a háztartás ellátása.

Ha egy családba gyerek érkezik, nem valószínű, hogy hosszas hezitálás előzi meg a döntést, hogy melyik szülő maradjon otthon gyermeket nevelni: túlnyomórészt az anyák vállalják magukra a gyereknevelési teendőket. Nemcsak a nemi szerepekkel kapcsolatban még mindig konzervatív közgondolkodás miatt van ez így, hanem egyszerű gazdasági megfontolásból is. A nők kevesebbet keresnek, mint a férfi honfitársaik. Hiába létezik az „egyenlő munkáért egyenlő bér” elve, a jövedelmi különbségek mégis jelentősek. Egyrészt a tipikus női szakmák rosszul fizettek (gondoljunk például az ápolónőkre); másrészt a nők szakmai előmenetelét megakasztják, de legalábbis lassítják a családi feladatok. A vállalati középvezetőknél körülbelül negyede nő, ugyanez az arány a felsővezetők körében már alig feleannyi.

Számokban nehezen kifejezhető, de érzékelhető az a társadalmi jelenség is, hogy a női munkavállalók között jelentős arányban vannak olyanok, akik – legyen bármilyen magas végzettségük is – hajlamosak elfogadni szinte bármilyen munkát, bármilyen alacsony bérért,

különösen akkor, ha kisgyerekekük van, vagy ha közeli terveikben szerepel a gyermekvállalás. Ha egy családban mégis az apa marad otthon hosszabb-rövidebb ideig gyermeket nevelni (vagy vállal rész munkaidőt), ott is szintén elsődlegesen a gazdasági szempontok mérlegelése – a jövedelmek nagysága, a munkahely elvesztésének kockázata – áll a döntés mögött, vagy valamilyen sajátos élethelyzet (az apa éppen munkanélküli vagy tanuló, míg az anyának van állása, vagy éppen az apa jövedelme után számított juttatás a magasabb). A hagyományostól eltérő szereposztáshoz rugalmasság és bátorság is kell: a gyermeket gondozó apa és a kenyérkereső anya számíthat a barátok és kollégák viccelődésére, esetleg rosszallásra a nagyszülők, idősebb családtagok részéről.

Családbarát vállalat. Van ilyen?

A versenyszféra dolgozói, beosztásuktól függetlenül, természetesen másokéval egyező jogokkal rendelkeznek a gyermeknevelésért járó juttatások terén. Mégis általában az tapasztalható, hogy a női munka-

vállalók a karrier szempontjából kockázatos lépésnek élik meg a gyermekvállalást. A külföldi tapasztalatok azt mutatják: külön vállalati szintű megoldásokra van szükség ahhoz, hogy a gyermekneveléssel töltött idő ne elsősorban a munkától távol töltött időként tűnjön fel, hanem a karrier tervezhető időszakaként, amely alatt a munkavállaló folyamatosan tartja a kapcsolatot a vállalattal, esetleg otthon dolgozik. Az intézkedéseknek az anyák ugyanúgy hasznát látnák, mint a gyerekeket egy időre gondozni vágyó apák. A hazai tapasztalat szerint éppen ezeknek az intézkedéseknek a hiánya okoz nehézséget a szülőknek a gyermekneveléssel kapcsolatos döntések meghozatalánál, pedig a családbarát vállalati

hozzáállás megerősítése igen kedvező lenne a szülők szempontjából ugyanúgy, mint a munkavállalók lojalitásának megszilárdítása szempontjából.

Pro és kontra

Meddig maradjon az anyuka otthon a gyerekével? A minél hamarabbi visszatérés melletti érvek a következők: a munkaerőpiacról túl hosszú ideig kieső nőknek nehéz a visszatérés, a gyerekek az eddig tudományosan elfogadottnál másfél évvel korábban tesztjót, ha közösségbe kerül, a demográfiai trendnek nem kedvez a hosszú gyes, mert ott születik a legtöbb gyerek, ahol magas a nők foglalkoztatási aránya. A volt kommunista országokban a gyeshez többféle mítosz kötődik: a szakmájából kieső,

lelassult női munkaerő képe és az elbutult, „gyesdepessziós”, gyermekére idegesen rászóló, panellakó anyáé. Egyesek szerint ha a gyerek bölcsődébe jár, sokkal gyorsabban fejlődik, mint otthon a négy fal között.

A legjobb az lenne, ha az anya munkahelyi státusza elvesztése nélkül gyermekével lehet, amikor az a legnagyobb fejlődésen megy át, alapvető kötődései kialakulnak, rengeteg fizikai törődést igényel, és jó esetben sokáig anyja testéhez köti az anyatejes táplálást, még nem játszik kortársaival fantázia- és szerepjátékokat, immunrendszerére még gyenge. A hosszú gyesnek persze vannak árnyoldalai is.

Az otthoni patriarchális rendszeren s ennek politikai leképezésén. A magyar fér-

fiak többsége még mindig teljesen a nők feladatának látja a házimunkát, a gyermeknevelést és az idősgondozást, akkor is, ha partnerük is teljes munkaidőben dolgozik. Ha egy nő ez ellen lázad, vagy tönkremegy a házassága, vagy lemond a további gyerekekről, hiszen egy gyerekkel még lehet egyedül menedzselni munkát, ovit, főzést, betegápolást, rohangálást. Több gyermekkel sokkal nehezebben. Hollandiában vagy Svédországban, ahol magas a gyermekszám, nemcsak a női rész munkaidősök aránya magas, hanem a férfiak is gyakran dolgoznak hetente csak négy napot. Nálunk pedig ha az apuka korán (gyakran ez azt jelenti, hogy a nyolc óra lejártával) szeretne hazamenni, felvilágosítják, hogy nem nélkülözhetetlen munkaerő.

Programajánló

Könyvbemutató Sepsiszentgyörgyön

A Székely Nemzeti Múzeumban ma 18 órától az Erdélyi Múzeum-Egyesület jubileumi köteteit mutatja be Sipos Gábor, az EME elnöke és Egyed Ákos akadémikus.

Kiállítás Kézdivásárhelyen

Október 29-én, szombaton 14 órától a Céhtörténeti Múzeum Incze László kiállítótermében a Körmönfontak, fonatok, csomók, bogok című kiállítás nyílik meg. A tárlatot Pusztai Zsolt néprajzkutató méltatja. Közreműködik Ábri Béla és zenekara valamint a Csiporkázó Játzó-

ház Egyesület. A megnyitó napján vásárt és bemutatót tartanak a kiállító kézművesek.

Zene Kézdivásárhelyen

A Vigadó Art Caffé pincéjében ma 21 órától a helybeli Metropolis koncertezik. A saját dalokban fellelhető funky, blues, beat beütés, illetve progresszív, hard rock hatás.

Színielőadás Dálnokon

A sepsiszentgyörgyi Kónya Ádám Városi Művelődési Ház Visky Árpád Színházi Együttese ma 20 órától a művelődési házban bemutatja Robert Thomas

Szegény Dániel című bűnügyi vígjátékát. Rendezte: László Károly színművész.

Hagyományörző bál Backamadarason

A Backamadarasi Szőlőtermesztők és Borászok Hagyományörző Egyesülete október 30-án, szombaton este 20 órakor a kultúrotthonban harmadik alkalommal szervezi meg a hagyományos kosaras szüreti bált. Délután a faluban felvonul a Kincses táncscsoport, este pedig a szőlősgazdák borkóstolóval várják a vendégeket. A szüreti műsort is a Kincses táncscsoport tartja.

Playback Színház Csíkszeredában

Szombaton, október 30-án 19 órától Csíkszeredában, a Csíki Játékszín Hu-

nyadi László Kamaratermében vendégszerepel a Pepita Társulat playback-színházi előadásával. A playback egy rögtönzéses színházi műfaj, amelyet Jonathan Fox a pszichodráma műfajra is alapozva alkotott meg a 70-es években. A „produkció” a nézők személyes élményeire épül.

Kaszadór-bemutató Segesváron

Október 30-án és 31-én (szombaton és vasárnap) 15 órától a segesvári sportcsarnok melletti téren kaszkadór-bemutatót tartanak. A 70 perces előadás keretében romániai, szlovákiai, csehországi és magyarországi kaszkadőrök mutatnak be kalandfilmekből ismert különböző jeleneteket. Többek között lesz pirotechnikai mutatvány, gladiátorharc, kamionhúzás stb.

Vetési Zoltán előadása Csíkszeredában

AZ RMDSZ Csíkszeredai Városi Szervezete és Csíkszereda Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala közös szervezésében tart előadást Vetési Zoltán Magyar erkölcs és oktatásának gyakorlata címmel ma, október 29-én 18 órától a városháza gyűléstermében.

Színházi est Marosvásárhelyen

Ma, október 29-én, este 19 órától zenés-táncos színházi estre kerül sor a Jazz&Blues Clubban. Az előadás címe: *Pest megér egy estet...*, fellépnek: Bokor Barna, Ördög Miklós Levente, Szabadi Nóra, zongorán kísér: Nyágai István.

Barabási Albet-László előadása Kolozsváron

Kolozsváron először tart előadást Barabási Albert-László, a hálózatok nemzetközileg elismert kutatója, *Emberi dinamika – avagy jósolható az egyén viselkedése?* címmel. Helyszín: Kolozsvár, Farkas utcai főépület, N. Iorga terem.

Kékedy László emlékünnepele Kolozsváron

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Természettudományi Szakosztálya ma, október 29-én, d.u. 17 órai kezdettel az egyesület Napoca/Jókai utca 2 sz. alatti székházának dísztermében Kékedy László emlékünnepelelt rendez a neves professzor és akadémikus születésének 90. évfordulójára alkalmából.

Inkontinencia: van rá megoldás!

Sokan kétségbeesnek, ha kiderül róluk, hogy inkontinensek, mert azt gondolják, ezen nem lehet változtatni. Odafigyelés kérdése. Inkontinenciában sokkal többen szenvednek, mint gondolnánk, csak hogy az érintettek nagy része szégyell problémájával szakemberhez fordulni.

Világszerte körülbelül 200 millió embert érint az inkontinencia. Ez az adat azonban jelentősen alulbecsült, mert a vizelet és széklet inkontinencia tabu témának, de legálábbis nagyon kellemetlen problémának számít. Felmérések szerint az inkontinens betegek kevesebb mint 40 százaléka említi problémáit orvosnak. Ebből fakadóan az inkontinencia nem kap elegendő figyelmet, és a betegek sokszor nem jutnak megfelelő kezeléshez.

A nagy rizikófaktorú csoportba sorolhatók a többször szült édesanyák, a középkorú – negyven év feletti – nők és az ötven év feletti férfiak. Közülük sokan teljesen kétségbeesnek, mert nem látnak kiutat problémáikra, pedig ha életmódjukban markáns változtatásokat hajtanak végre, akkor a betegség tünetei enyhíthetők, és az életminőségük is nagymértékben javulhat.

Mit kell inni és enni?

Naponta javasolt másfél, két liter folyadék elfogyasztása, mert a vizelet besűrűsödése fokozza a fertőzések és a hólyagirritáció veszélyét. Általánosan elfogadott tény, hogy a túlzott alkoholfogyasztás egészségkárosító hatású. Fokozottan igaz ez akkor, ha vizelettartási ne-

hézséggel küzd valaki. Kerülendő a koffeintartalmú, valamint a szénsavas üdítőitalok fogyasztása is, mivel ezek a folyadékok irritálják a húgyhólyagot. Elősegíti az éjszakai pihenést, ha lefekvés előtt két-három órával már nem iszunk semmit. Elengedhetetlen fontossággal bír szakemberek szerint a megfelelő táplálkozás is az inkontinencia megelőzésében: könnyed, és rostokban gazdag étkezéssel megelőzhető a székrekedés, ezáltal az izomok terhelése.

Egyéb állapotjavítók

Fontos pillér az inkontinencia kezelésében a gátizomtorna. Ha néhány gyakorlatot elsajátít valaki, és naponta gyakorolja is őket, elérheti, hogy a vizelet megtartásáért felelős izomzat erősödjön. A túlzott fizikai aktivitást, a megerőltető sportokat viszont jó, ha kerüli. A rendszeres túrázás, séta, úszás és kerékpározás mind megfelelő kiegészítő testmozgás lehet az inkontinencia kezelésére.

Vigyázat a gyógyszerekkel!

Egyes gyógyszercsoportok, például bizonyos vizelethajtók, altatók, nyugtatók és néhány allergiaellenes

szer károsan befolyásolhatja az inkontinencia állapotát, ezért érdemes leszokni róluk. Természetesen a szakorvos felvilágosítást tud nyújtani, ha a vizelettartási problémát valamilyen gyógyszer szedése okozza. A dohányzásról való lemondás szintén csökkentheti az inkontinencia tüneteit.

Túlsúly

A vizelettartási problémákkal küzdő túlsúlyos nők tünetei gyakran javulnak, ha pár kilónyi feleslegtől megszabadulnak – állapították meg amerikai kutatók. A túlsúly, különösen a hasi tájon lévő többlet az inkontinencia egyik kockázati tényezője, ám már 5-10 százalékos fogyás is elegendő a tünetek jelentős javulásához.

Kezelés

Az elsődleges kezelés sohasem gyógyszeres vagy műtéti. A tünetek kezelését

mindig medencefenék- és gátizom-tornával, valamint a túlsúly leadásával kell kezdeni, hiszen ez az egyik legalapvetőbb rizikófaktor és hajlamosító tényező. A torna és normál testsúly egyben a megelőzés alapkövei is. Ha mégis kialakult a zavaró inkontinencia, számos egyéb lehetőség is kínálkozik még a gyógyszer vagy szike előtt. Itt most elsősorban az orvos eszköztáráról van szó, mert az egyéb kezeléseknél érdemes külön figyelmet szentelni. A kivizsgálás során először részletesen kikérdezik, mióta, milyen tüneteket érzékel az ember, majd az egyszerű fizikális vizsgálatot, az okok felderítését célzó vizsgálatok követik. Kivizsgálják, nincsen-e húgyúti fertőzés, majd ultrahangvizsgálattal, hólyagtükrözéssel (cisztoszkópia), szükség esetén ún. urodinamikai vizsgálatot végeznek. Végül meghatározzák az inkontinencia súlyosságát is. A gyógyszeres kezelé-

célja a húgycső izomműködésének fokozása, nyálkahártyája és kötőszöveve rugalmasságának növelése. Vannak ugyan ilyen hatóanyagok, de viszonylag nagy számban járnak mellékhatással. Helyileg vagy szájon át alkalmazott ösztrogén tartalmú készítményeket is szoktak javasolni, bár az utóbbi időben ennek hatékonyságuk vitatott.

A vizelet felfogására alkalmazott eszközök (pelenkák és betétek) nélkülözhetetlenek. Sok beteg ügyesen használja az önkátérezést, amivel bizonyos időközönként megszabadítja hólyagját a felgyűlt vizelettől, így annak váratlan távozását megelőzhető.

Műtét

Ha a vizeletcsorgás egyéb kezeléssel nem javul kellően, zavaró, például már nyugodt álló testhelyzetben is bekövetkezik, és az anatómiai eltérések is indokolják, a műtéti megoldás jön szóba. Ezt általában a húgycső-húgyhólyag által bezárt szög helyreállítása indokolja. Ez a szög nehéz szülés következményeként, a méh előreesése miatt vagy más okból megváltozva inkontinenciát okozhat. Az inkontinencia kezelésére csaknem kétszázféle műtétet tart számon a szakirodalom, és a legtöbb a húgycső és hólyag nyaki része anatómiai viszonyainak helyreállítását, valamint a hólyagzáró izom működésének javítását célozza. Nem műthető esetben vagy sikertelen műtétek után hüvelybe helyezett segédeszközök, pesszáriumok, egyéb segédeszközök enyhíthetik a panaszokat.

Az orvos válaszol

Nem tudok eligazodni a különféle felfogások között, amikor infarktus vagy izületi gyulladás esetén egyesek szigorú ágynyugalmat írnak elő, mások pedig a minél gyorsabb mozgást ajánlják. Mi az igazság ezen a téren?

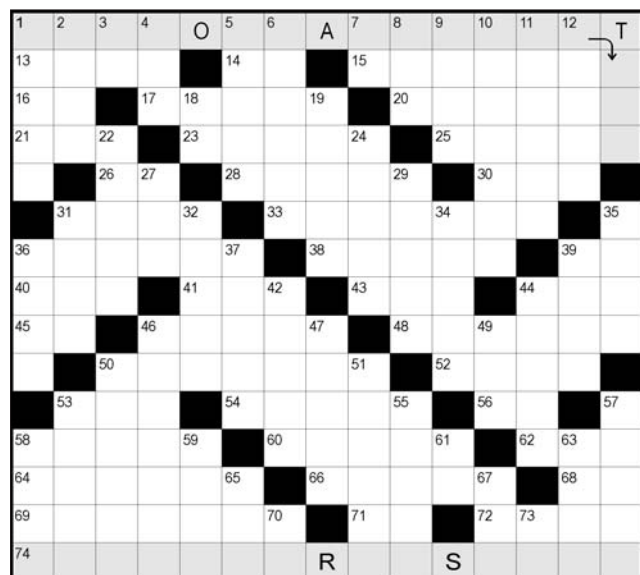
Brit kutatók évekig tanulmányozták az ágynyugalom hatásait 15 gyakori betegség kapcsán. Kiderült, hogy az esetek kétharmadában nem azért javult a páciensek állapota, mert ágyba tanácsolták őket. Azoknak a szívinfarktusos betegeket, akik roham után 10 napon belül felkeltek, nagyobb esélyük volt a túlélésre. Egy évvel az infarktus után többen éltek azok közül, akik csupán pár napig maradtak ágyba. Reumás izületi gyulladás esetén sem kell szigorúan ágyba bújni, a fájós tagok pihenése nem segíti okvetlenül a gyógyulást. Azok a betegek, akiknek betegségük alatt volt erejük és bátorságuk a mozgásra, jobban gyógyultak, mint azok, akik a kezelés alatt fekvőtek. A gyógytorna gyakorlatokat végzők gyorsabban felépültek, mint azok, akik a pihentető ágynyugalmat választották. A mozdulatlan fekvés esetenként növeli a trombózisveszélyt, tüdőgyulladást, csonttrikulást válthat ki. A kutatók hangsúlyozzák: vizsgálataik szigorúan azokra a betegre irányultak, akiknél a fekvést, mint terápiát a szakkörök egyébként is szakmai kétséssel fogadják. Nem vitás viszont, hogy számos akut betegség kezdetben szigorú ágyban tartózkodást követel. A fekvés időtartamát a betegség súlyossága, a beteg fizikai állapota együttesen határozza meg. A döntés mindig személyre szabott. A betegágyak minden bizonnyal lélektani hatása is van: aki benne fekszik, betegnek érzi magát, ám aki felkel büszkén mondja: gyógyulok.

Dr. Győri György

Rájuk ragasztották

Vízszintes:

1. VII. Konstantin ragadványneve. 13. Háziszárnyas. 14. Hegyes cipésszerszám. 15. Portugál gitárféleség. 16. Attól kezdve! 17. Idős. 20. Hulladék. 21. Eljárás út. 23. Helység polgára. 25. Művészeti irányzat. 26. Rangjelző szócska. 28. Ártal-

mas. 30. Tömegesen pusztít. 31. Alkotórész. 33. Kanadai város. 36. Arra a helyre hajít. 38. A szélben lobogó (zászló). 39. Tojás, németül. 40. Rómán pénz. 41. Párosan árnyas! 43. Zavaros lak! 44. Sziget, franciául. 45. Antonov-gépek jele. 46. Olcsó áru. 48. Ovidius elégiakötete. 50. Faléc húros hangszer nyakán, ahol a húrokat leszorítják. 52. Öntőforma. 53. Berlini gáz! 54. Francia költő (Clément). 56. Jószerű igéje. 58. ...gumi: radír. 60. Sírásra készítet. 62. Szülő megszólítása. 64. Özönlik, régies szóval. 66. Abból az irányból. 68. Savmaradék! 69. Esemény, történés átérzése. 71. Ott kezdődik! 72. Szemléltető rajz. 74. Giulietta Masina ragadványneve.

Függőleges:

1. John Wayne Oscar-díjas filmje. 2. Vesztőhely. 3. Íbiszfej! 4. Csillagkép. 5. Fát tesz a tűzre. 6. Arannyal vagy ezüsttel átszótt, nehéz selyemszövet. 7. Nugátszelet! 8. Némán síkos! 9. Aprító, összetörő. 10. Folyadékot derítő. 11. Felületet savval kezelő. 12. Félrehall. 18. Pajta. 19. Listáról olvas. 22. ...láma, tibeti egyházi vezető. 24. Idegen férfinév. 27. Világító dióda. 29. Sódar. 31. Martin ..., Jack London hőse. 32. Elégedetlenkedik a kutya. 34. Tó a Kalahári-sivatag északi részén. 35. Kellemes (táj). 36. Kenőanyag. 37. Lengyel város. 39. Zseblámpa áramforrása. 42. ...cell: napelem (angol). 44. Hivatali helyiség. 46. Dongó. 47. Rainer ... Rilke, német költő. 49. Magasztos hangvételű költemény. 50. Fát megmunkáló. 51. Takaró. 53. Laboratóriumi edény. 55. Észet egyetemi város. 57. Szállítás. 58. Francia kártya lapja. 59. Bobby ..., könnyűzene-énekes. 61. Állóvíz. 63. Brazília szövetségi terület. 65. Keskeny faáru. 67. Hőemelkedés. 70. Idegen rt. 73. Betéti társaság, röviden.

	1			2		8	
					7	1	
		8			3		6
		6	3		7		4 8
		7	2		6		
	9				4		
	4	1				5	
	8						6
2							9

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

1	4	9	3	8	2	6	5	7
5	2	8	7	1	6	9	3	4
7	3	6	5	4	9	8	1	2
8	7	2	4	5	3	1	9	6
4	6	5	9	2	1	3	7	8
3	9	1	6	7	8	4	2	5
2	8	3	1	6	5	7	4	9
6	1	4	2	9	7	5	8	3
9	5	7	8	3	4	2	6	1

A várőr és okos leánya 2.

A király meghallva a választ, felkiáltott:

– Ejnye, ez valóban nagy-szerű válasz volt!

Arra fogott egy cserépfazekat, amelyiknek lyukas volt a feke, mondván:

– Vidd el ezt a leányodnak, és mondd meg neki, hogy varrjon bele új feneket, de úgy, hogy a varrásnak egyetlen öltése se lásson!

A várőr megint szomorúan bandukolt haza, és elmondta a leányának, milyen új feladatot tűzött ki eléje a király.

– Várj csak, apám! – mondta a lánya. – Menj vissza a fazékkal a királyhoz, és mondd meg neki, hogy előbb csak fonassa szépen körül az edényt, mert a cipész sem kívülről varrja a cipőbe a bélést, hanem belülről.

A választ meghallva, a király megint felkiáltott:

– Ejnye, ez a leány tényleg okos teremtés!

És harmadszorra így szólt a várórhöz:

– Eredj és mondd meg a leányodnak, hogy jöjjön el hozzám, de se nem járműn, se nem gyalog, se nem lovon; fel nem öltözve, de nem is ruhátlanul; nem az úton, de nem is az út mentén, s hozzon is nekem ajándékot, meg ne is!

A várőr nagyon szomorúan ment haza, s elmondta a leányának, micsoda újabb feladatot adott neki a király.

– Sose szomorkodj, édesapám, eleget teszek én király

uram óhajának!

Azzal először is elővett két levelestányért, és közibük zárt két aprócska élő darazsat. Aztán levette a ruháját, és egy halászhálót tekert maga köré. Aztán kiment a tányérokkal kezében az udvarra, kivezette az istállóból a kecskebakot az útra, ráállította a keréknyomra, egyik lábát feltette a kecskebak hátára, a másikkal pedig a kecske lábai között a keréknyomba lépett.

Mikor ezt a király meglátta, így szólt:

– Ejnye, adta-teremtette! Ez aztán valóban érti a dolgát!

Most már nagyon kíváncsi volt az ajándéokra, amelyre azt mondta, hogy legyen is, meg nem is. Azzal felemelte hát az egyik tányért, és a két darázs nyomban elrepült, úgyhogy az ajándék valóban nem volt többé ajándék.

A király azt gondolta magában:

– Ennél okosabb nőt az egész országban nem találok!

Feleségül vette hát a várőr leányát, de kikötötte, hogy a kormányzás dolgába nem szabad beleavatkoznia, mert ha megteszi, ő bizony elkergeti. A leány megígérte, hogy nem avatkozik a kormányzásba, és jó ideig meg is tartotta szavát.

Történt azonban egy napon, hogy mialatt a király vadászni járt, két veszekedő ember jött az udvarba előad-

ni panaszt a királynak. Az elmúlt éjszaka mindketten a malomban jártak, egyikük ökrös szekérrel, a másik kancákkal, és az egyik kanca a várakozás ideje alatt megcsikózott. Reggel azonban, mikor felébredtek, a csikó az alatt a szekér alatt feküdt, amelyik elé az ökrök voltak befogva. Az egyik ember azt állította, hogy az övé a csi-

kó, mert az ő kancája elletta, a másik meg azt, hogy az övé, és a szekérről került oda a szekér alá, azért feküdt ott.

A királyné erre nevetve mondta:

– A férjem majd igazságot tesz köztetek, ha hazajön. Most éppen kint van a vetések közt, és halakra vadászik. Az ökrös szekér gazdája

nagyot nevetett ezt hallván, és azt mondta:

– Hogyan vadászhat valaki halakra a búzatáblában?

– Ugyanúgy – felelte a királyné –, mint ahogy egy ökrös szekér csikót ellhet!

Most értette csak meg az ember, hogy milyen ostobaságot állított, és szégyenkezve elkullogott, elismervén, hogy ellenlábasának volt igazza.

Mikor azonban a király hazatért a vadászatról, és megtudta a történeteket, így szólt a feleségéhez:

– Bármennyire fáj is nekem, most már el kell, hogy kergesselek, mert megszegted az ígéretedet. Egy kegyet azonban még megadok neked: csomagold be azt, ami szívednek legkedvesebb a palotában, és azt magaddal viheted. De napfelkelte előtt el kell tűnnöd innen!

A királyné estig minden előkészületet megtett a távozásra. Mikor azután utoljára együtt ültek az asztalnál, és elköltötték vacsorájukat, így szólt az urához:

– Hadd koccintsak veled még egyszer, utoljára, az egészségedre!

Közben anélkül, hogy a férje valamit is észrevett volna, elcserelte a serlegeket, mert abban, amit így a királynak adott, álomital volt. A király szívesen koccintott vele, kiürítette poharát, és rövid idő múlva tartós, mély álomba merült. A királyné pedig

egy ládába fektette, és elvitette apjához, a várórhöz. Aztán maga is utána ment, s nem viett egyebet magával, csak a kötését.

Mikor aztán a vár apró szobáskájában voltak, az asszony kiemelte a ládából a királyt, szép, tiszta, frissen vetett ágyba fektette, ő maga pedig odaült melléje, és egész éjszaka le nem hunyta a szemét, ott őrködött, és közben kötögetett, a király pedig másnap késő délig aludt, és édesen álmódott.

Egyszer csak felébredt, és tágra nyílt szemmel tekintett maga köré:

– Ejnye, teringgettét, hát hol vagyok?

– Nálam, kincsem.

Akkor aztán a várőr leánya elmesélte, hogy nem tett mást, csupán élt a király kegyével, s mivel az egész palotában nem volt számára semmi olyan kedves, mint a király személye, hát őt hozta el magával.

– Ó, szívem gyöngye! - kiáltott fel a király. – Ezerszer jobb és okosabb vagy még annál is, mint amilyen szép vagy!

Azzal újra hazavitte magával a palotájába, és ezentúl a felesége uralkodott a házban.

Azt állítják, hogy ettől a naptól kezdve minden házban az asszonyoké a hatalom.

*Erdélyi szász népmese
A csodálatos fű c. könyvből*

Tizenkét hónap a természetben

Több mind száz tókés récét számoltam meg a Rétyi tónál. A nagy tó közepén egy tömbben ültek és ringatták magukat az enyhe hullámokkal. Látszólag biztonságba érezték magukat, a gácsérok hangosan hápogtak, amit még a műútról is lehetett hallani. Tőlük távolabb két búbos vöcsök tartózkodott, időközönként alámerült, táplálék reményében. A nagy távolság miatt még távcsővel is nehéz volt meglátni, hogy valamelyikük eredménnyel járt-e a lebukás

után, de abban biztos vagyok, hogy táplálék van bőven a tóban.

A fenyvesbe érve élénk madármozgás fogadott, a magas fák koronájában kékcinegék, széncinkék, sárgafejű királykák mozogtak. A fák törzsén, csuszák, fakúszok keresték táplálékukat. A fakúsz spirálisan haladt a fa kérgén felfelé, emiatt türelmes kellett legyek, mert mikor a törzs túloldalára került a madár, nagy volt a kísértés arra, hogy másfelé forduljak, mert mindenünnen madár-

hang volt hallható. Végül úgy döntöttem több időt töltök el, hogy alaposabban tudjam felmérni a környék madarait. Távcső elé került négy fakúsz, két csuszka, egy pár nagy fakopáncs, három erdei pinty, öt házi veréb, három mezei veréb, tizenegy csíz, hat királyka, kilenc széncinege, öt kékcinege és egy karvaly.

A parton tovább haladva seregélyek, dolmányos és vetési varjak tartózkodtak, közeledésemre káromva repültek tovább, egyesek csak na-

gyokat ugrándoztak, majd mikor látták, hogy távolodok, tovább bogarásztak a juhok társaságába. Szarka repült el az ártér fölött, csörgött egyet, de választ nem kapott, nem is láttam mást rajta kívül. Meglehet miattam csörgött, de ezt már nem tudtam meg, mert könnyedén tovább szállt és eltűnt a szálloda mögött.

A tó kanyarulatban kis nád-folt díszelgett, félig elszáradva is tudott madarakat elrejteni. Óvatosan közelíttem meg, majd úgy harminc lépésnyire megálltam. Távcsővön át kutattam a nádszálak között és egy pár kékcinkét vettem észre, persze el kell áruljam előbb a hangjukat hallottam meg. Kisvártatva egy füzike jelent meg majd gyorsan el is tűnt a nádszálak között. Figyeltem hátha megpillantom újra, mikor egy fiatal függőcinegét vettem észre csüngni egy széleslevelű gyékény termős virágzatán. Ősszel a függőcinegék délebbre vonulnak, azonban akadnak példányok, amelyek áttelelnek. Télen mikor újra kijövök egy tóparti sétára, meg fogom figyelni, miként döntött a madár, maradt vagy továbbment.

Függőcinege

*Kelemen László, Rara Avis
Madártani Egyesület*

Vidám kakas

Kisebb méretű sárga díszítőkre vagy narancsra van szükséged, hogy ezt a mókás kakast elkészítsd. Többet is készíthetsz belőle, egy egész hadseregnyit, és feldobják a szobád hangulatát.

Szükséges eszközök: Narancs vagy sárga dísztők, színes kartonlapok, fekete gombok, rajzszeg, színes filctollak, ragasztó.

Elkészítés: A színes kar-

tonlapokból vágj ki több lán-dzsa alakú lapot a tollaknak. A sötét kartonlapból vágj ki egy kört, ez lesz a kakas arca. Szárnyakat is vágjál a kakasnak. Ha mindent kivágtál rajzszeggel rögzítsd fel. Az arcára ragassz szemet a fekete gombból, csórt sárga kartonból, piros arcot piros kartonból. Végül pedig a színes filctollakkal a kakas törzsét még tetszés szerint festheted.

Hétfévi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait
Orosz Anna szerkesztette